

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257
9 771451 425001

BROJ
423

Subotica, 29. travnja 2011. Cijena 50 dinara

SRIJEMSKA MITROVICA
ČUVARI ISUSOVOG GROBA

BLAGOSLOV ŽITA
U ĐURĐINU

NESKLAD NACIONALNIH
EMOCIJA, SUDSTVA I ZAKONA

MATICA HRVATSKA
OGRANAK U SUBOTICI

INTERVJU
PETAR KUNTIĆ

100 GODINA
ŽEDNIČKE CRKVE

SUBOTICAGAS

Јавно комунално предузеће “Суботицагас” - Суботица

Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéllalat - Szabadka

Javno komunalno poduzeće “Suboticaplin” - Subotica

24000 Subotica, Jovana Mikića 58

tel: 024/641-200, fax: 024/641-220

Dežurna služba: 024/641-211

Kredit za refinanciranje

bez valutne klauzule

bez naknade za
odobravanje, bez
depozita i udjela

odobravanje odmah
po otvaranju tekućeg
računa

NKS - referentna kamatna stopa
NBS + 6,00% godišnje

18,50 % godišnje
na dan 08.04.2011.

EKS = NKS

infotelefon
021 488 4433
www.rbv.rs

do **84**
mjeseca

Preko 4500 svežih oglasa tedensko

www.svastara.rs

VOJVOĐANSKA Svaštara

Gluhi da pročaju

Mеду brojnim hrvatskim udrugama koje se bave kulturom, i to uglavnom tradicijskom, naposljetku se pojavila i jedna udruga koja ima unekoliko drugačiju misiju i cilj. Nova udruga, osnovana u Srijemskoj Mitrovici, za svoj cilj ima edukaciju i poticanje mladih na uključivanje u javni život. Kako je najavljeno »Cro – educa« će obučavati mlade za liderstvo u različitim područjima kroz tečajeve i seminare. Želimo puno uspjeha novoj udruzi, jer evidentno je kako na javnoj i političkoj sceni u Srbiji ima malo mladih i educiranih hrvatskih lidera.

Konstituiran je i novi Odbor u Hrvatskom nacionalnom vijeću i to za promicanje gospodarske suradnje te je najavljeno stvaranje posebne baze podataka gospodarskih subjekata u hrvatskoj zajednici kao i obraćanje hrvatskim tvrtkama koje posluju u Srbiji da više pozornosti posvete hrvatskoj zajednici radi konkretnije potpore. Nadamo se da će ovaj odbor i ovi ljudi učiniti ono što svi prethodni voditelji odjela za gospodarstvo nisu uspjeli. Svi dosadašnji pokušaji da se uspostave kontakti i suradnja s hrvatskim tvrtkama u Srbiji bili su manje više bezuspješni, a hrvatske su tvrtke ostajale gluhe na pozive na suradnju čak i na razini oglašavanja u, primjerice, Hrvatskoj riječi.

Činjenica jest da u ovlasti nacionalnih vijeća nije bavljenje gospodarskim pitanjima, kao što ni hrvatske tvrtke nisu obvezne pomagati Hrvatima u Srbiji. Obveza je države poduzimanje mjera kojima bi se onemogućila diskriminacija i marginalizacija nacionalnih manjina ne samo na razini kulture, obrazovanja, informiranja i službene uporabe jezika već i na političkom i gospodarskom polju. A to već pripada području ljudskih prava, pa tako i nacionalnim vijećima da skrbe o njima. O tome govore i preporuke Komiteta za ljudska prava Ujedinjenih naroda za poboljšanje stanja ljudskih prava u Srbiji. Među predloženim mjerama, preporuka je da se nastave naponi usmjereni k punoj zaštiti i jednakom tretmanu pripadnika nacionalnih manjina, a među preporučenim mjerama je prikupljanje statističkih podataka o zaposlenima u nacionalnim i lokalnim tijelima iz kojih bi se vidjela struktura zaposlenih po etničkoj pripadnosti. Do ovih podataka do sada nismo mogli doći, čak niti od bivšeg ministra za ljudska i manjinska prava. Sada će valjda podaci postati dostupni i javnosti, budući da Komitet ove podatke očekuje u sljedećem izvještaju.

J. D.

**USPJEŠAN POPIS HRVATSKOG
PUČANSTVA ZAJEDNIČKI JE
INTERES.....12-13**

SUBOTICA

Knjigovežnica »Šok« s tradicijom dužom od stoljeća

**LJEPOTA OBNAVLJANJA STARIH
KNJIGA.....18-19**

Blagoslovom žita u Đurđinu službeno obilježen početak ovogodišnje Dužijance

**STO GODINA ZAHVALE BOGU ZA
PLODOVE ZEMLJE.....21**

DOPISNICI

Pavle Popović, arheolog-numizmatičar, viši kustos Muzeja Srijema

**POVIJESNO BOGATSTVO
SRIJEMA.....14**

U Somboru otvorena sigurna kuća
**SKLONIŠTE OD NASILNIČKOG
OKRUŽENJA.....25**

KULTURA

Godišnja skupština subotičkog ogranka Matice hrvatske

NOVO IME I NOVO-STARO VODSTVO.....33

ZABAVA

Nicolas Quesnoit, glavni trener pleznog centra »Zagreb«

HRVATSKA IMA DUŠU.....52

SADRŽAJ

AKTUALNO

Konstituiran Odbor HNV-a za promicanje gospodarske suradnje

TRAŽIT ĆE SE POTPORA HRVATSKIH TVRTKI U SRBIJI.....6

TEMA

Što se (ne) može postići optužnicama, tjeralicama i uhićenjima zbog ratnih zločina

NESKLAD NACIONALNIH EMOCIJA, SUDSTVA I ZAKONA.....8-11

Trodnevnom proslavom obilježena značajna obljetnica

**STO GODINA CRKVE U
ŽEDNIKU.....22-23**

INTERVJU

Petar Kuntić, narodni zastupnik i predsjednik DSHV-a

PREDSJEDNIK JOSIPOVIĆ OD SUBOTE U POSJETU SAD-U

Održavanje savezničkog dijaloga

Hrvatski predsjednik *Ivo Josipović* od subote će boraviti u višednevnom posjetu SAD-u tijekom kojeg će o bilateralnoj i multilateralnoj suradnji dviju zemalja, te o hrvatskom pristupanju EU i stabilizaciji u regiji, razgovarati s potpredsjednikom *Joe Bidenom*, državnom tajnicom *Hillary Clinton* te sa zastupnicima u američkom Kongresu.

Cilj posjeta je uspostaviti i održati saveznički dijalog sa SAD-om na najvišoj razini, uzajamno se informirati o onome što je najbitnije za Hrvatsku i održati SAD u dobrom partnerskom odnosu, kazao je u utorak visoki hrvatski dužnosnik.

U američko-hrvatskim razgovorima bit će riječi o hrvatskom pristupanju Europskoj Uniji, stabilizaciji jugoistočnog susjedstva Hrvatske, multilateralnoj suradnji na sigurnosnom i drugim planovima te o gospodarskoj suradnji, dodao je dužnosnik tražeći da ostane neimenovan.

Očekuje se da će na Josipovićevim sastancima s potpredsjednikom *Bidenom* i državnom tajnicom *Clinton*, razgovarati o američko-hrvatskoj suradnji u Afganistanu, te o stanju na Mediteranu.

Glavni Josipovićev sugovornik, potpredsjednik *Biden*, ima vodeću ulogu u politici *Obamine* administracije prema regiji jugoistočne Europe.

Kako se doznaje iz izvora bliskih hrvatskom izaslanstvu, među temama razgovora predsjednika Josipovića s američkim domaćinima, bit će i nedavna haška presuda generalima *Anti Gotovini* i *Mladenu Markaču*, koja je izazvala ogorčenje Hrvata u domovini i dijaspori. Nacionalna udruga američkih Hrvata (NFCA) pozvala je u ponedjeljak Washington da pomogne obrani generala u žalbenom postupku pred Haaškim sudom (ICTY).

Posjet predsjednika Josipovića nova je etapa u izgradnji savezničkih i partnerskih odnosa SAD-a i Hrvatske, nakon ranijih posjeta najviših dužnosnika dviju zemalja, poput posjeta premijerke *Jadranke Kosor* SAD-u u svibnju 2010., posjeta premijera *Ive Sanadera* SAD-u listopada 2006., te posjeta predsjednika *Georgea W. Busha* Hrvatskoj u travnju 2008. godine.

Hina

HDZ 1990. TVRDI DA SE NASTAVLJA PODJELA BIH

Na trojnom sastanku u Karađorđevu nisu predstavljeni Hrvati

HDZ 1990. osudila je u utorak što, kako tvrdi, na trojnome sastanku između čelnika Bosne i Hercegovine, Srbije i Turske u Karađorđevu nije bilo legitimnih hrvatskih predstavnika tvrdeći da se na taj način nastavlja dijeliti BiH, prenosi Hina.

U priopćenju iz HDZ-a 1990. ističe se da na sastanku između srbijanskog i turskog predsjednika *Borisa Tadića* i *Abdullaha Gula* s tročlanim BiH Predsjedništvom *Nebojšom Radmanovićem*, *Bakirom Izetbegovićem* i *Željkom Komšićem* nema legitimnog hrvatskog predstavnika što predstavlja »svjesnu namjeru dijela bošnjačke političke elite da zauzmu mjesto u Predsjedništvu BiH koje pripada Hrvatima te na taj način hrvatski narod isključi, između ostalog, iz kreiranja vanjske politike«.

HDZ 1990. očito aludira da je *Željko Komšić* u Predsjedništvo BiH izabran glasovima Bošnjaka što mu osim te stranke spočitava i druga od dvije najveće hrvatske stranke u BiH, HDZ BiH.

»Ovaj sastanak u Karađorđevu je još jedan slikovit dokaz za

to. Neki su uporno u prošlom vremenu tvrdili da su Hrvati dijelili BiH, a danas je vidljivo tko ju je zapravo podijelio i tko ju nastavlja dijeliti«, navodi se u priopćenju iz HDZ-a 1990.

Dodaje se da u osjetljivom trenutku za BiH »nije dobro da na sastanku ne sudjeluje nitko od legitimnih predstavnika hrvatskoga naroda«. Pozvali su pri tome da se sudionici sastanka zauzmu i za uređenje takvih odnosa u BiH koji će jamčiti jednaka prava za sva tri konstitutivna naroda.

Hina

KONSTITUIRAN ODBOR HNV-A ZA PROMICANJE GOSPODARSKE SURADNJE**Tražit će se potpora hrvatskih tvrtki u Srbiji**

Odbor za promicanje gospodarske suradnje pri Hrvatskom nacionalnom vijeću započet će stvaranje posebne baze podataka gospodarskih subjekata čiji su vlasnici pripadnici hrvatske zajednice u Srbiji te tako omogućiti njihov jedinstveniji nastup na tržištu, istaknuto je u utorak, 26. travnja, na konstitutivnoj sjednici toga odbora. Također, bit će zatražena potpora hrvatskih tvrtki koje posluju u Srbiji da više pozornosti posvete na neuposlone mlađe pripadnike ovdašnje hrvatske zajednice radi konkretnije potpore matične države.

Predsjednik Odbora za promicanje gospodarske suradnje pri HNV-u je *Ivan Karačić* iz Vrdnika, a članovi: *Janoš Raduka* iz Sombora, *Damir Pismestrović* iz Srijemske Mitrovice, *Tome Vojnić Mijatov* iz Tavankuta, *Stanko Krstin* iz Novoga Sada, *Slavko Džolić* iz Subotice i *Lazar Baraković* iz Subotice.

D. B. P.

SVJEDOČENJE O STRADANJIMA HRVATSKIH ZAROBLJENIKA U SRBIJI OBJAVLJENO U BEOGRADSKOM NIN-U**Logori, a ne sabirni centri**

Nekadašnji vojni branitelj hrvatskih logoraša u Srbiji *Lakić Đorović* izjavio je za beogradski tjednik »Nin« kako je u logorima bilo ubijanja, premlaćivanja i pljačkanja i da su ondašnji vojni i državni vrh znali za sve zločine, ustvrdivši kako su oni koji su svojim činjenjem ili nečinjenjem sudjelovali u izvršenju zločina i danas na čelnim položajima u vojnim i civilnim službama.

U razgovoru za taj tjednik, objavljenom u sklopu feljtona »Logori u Srbiji 1991.-1996.«, Đorović je objasnio kako se ne može govoriti o terminu »sabitni centri« na kojem, kako se navodi, inzistiraju vojni vrh i druge institucije, već da je riječ o logorima. »Nema govora o sabirnim centrima. Ako su sabirni centri, zašto ih

nisu formirali blizu granice, pošto su takvi objekti po pravilu privremeni. Termin sabirni centri je namjerno izabran da bi se prikrilo zločin. To su klasični logori koje ima u vidu Ženevska konvencija o ratnim zarobljenicima, a termin logori upućuje na kršenje te konvencije» ističe Đorović, branitelj tadašnjih logoraša po službenoj dužnosti, koji je tada pripadao sustavu vojnog pravosuđa koje je u međuvremenu ukinuto.

Dodaje kako »oni« nisu poštivali pravila te da je na desetine ljudi ubijeno, a stotine premlaćeno i opljačkano. Za njega je, kako je rekao, ključno pitanje zašto se o tome šuti toliko godina i zašto vojska nije kaznila odgovorne u vlastitim redovima.

»Begejci i Stajićevo bili su logori za trijažu. One koje su sumnjicali za teža kaznena djela odvajali su i prema njima bili naročito okrutni, iznuđujući priznanja. Stajali su im iznad glave, diktirali što da pišu, lupali pendrekom po glavi. Nakon ispravne ili pogrešne procjene osumnjičenog, podizana je kaznena prijava i zatvorenik je dalje prosljeđivan u vojno-istražni zatvor u Beogradu ili u Niš gdje su postojala sudska vijeća«, naveo je Đorović. Časnik vojno sigurnosnih službi koji se, po Đorovićevim riječima, zove Slobodan S. i koji je danas na slobodi, bio je u skupini pripadnika vojnih i drugih službi koja je formirala logore i njima upravljala, od kojih je prvi bio onaj u Begejcima, od 1. listopada 1991. godine.

U petak sjednica HNV-a

Osmi redovita sjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća bit će održana danas (petak, 29. travnja) u Hrvatskom domu u Somboru. Početak je u 17 sati.

Na dnevnom redu naći će se: prijedlog odluke o davanju mišljenja na izvješće o poslovanju i financijskom poslovanju Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata za 2010. godinu; prijedlog odluke o davanju suglasnosti na izvješće o poslovanju Novinsko-izdavačke ustanove »Hrvatska riječ« za 2010. godinu; prijedlog odluke o raspisivanju Natječaja za dodjelu sredstava manifestacijama i udrugama hrvatske nacionalne manjine u oblasti kulture; prijedlog odluke o usvajanju Pravilnika o radu Nacionalnog vijeća hrvatske nacionalne manjine; kao i prijedlog rješenja o imenovanju stručnog povjerenstva za odabir kandidata za besplatne doktorske studije na sveučilištima u Republici Hrvatskoj za pripadnike hrvatske zajednice iz Vojvodine.

INICIJATIVA PROFESORA ZORANA NAGELA UZ POTPORU HNV-A

Za hrvatske srednjoškolce uplaćena članarina u Gradskoj knjižnici

Dostupnost literature i lektire na materinjem jeziku bit će olakšana učenicima hrvatskih odjela Gimnazije i Politehničke srednje škole zahvaljujući potpori Hrvatskog nacionalnog vijeća koje će za 97 učenika uplatiti godišnju članarinu u Gradskoj knjižnici u Subotici. Inicijativa je potekla od profesora geografije u Gimnaziji *Zorana Nagela* koji je u razgovoru s informatoricom na hrvatskom jeziku u Gradskoj knjižnici *Bernadicom Ivanković* došao na ideju da predloži HNV-u da se ovakav potez podupre, što je i odobreno, potvrđujući u ovome tijelu.

Profesor Zoran Nagel ističe kako je veoma pozitivno što su djeca dobila mogućnost čitanja lektire na materinjem jeziku.

»Do sada su djeca čitala hrvatske autore ili svjetsku literaturu na srpskom jeziku. Oni jesu svladavali zadanu lektiru, ali ne na odgovarajućem jeziku. U razgovoru s uposlenicima u Gradskoj knjižnici došli smo na ideju da bismo mogli organizirati skupno učlanjenje i one djece koja do sada nisu bila članovi knjižnice. Bernadica Ivanković i ja podnijeli smo zamolbu Hrvatskom nacionalnom vijeću da pomogne djeci oko učlanjenja.«

Školske knjižnice, kada je riječ o literaturi na hrvatskom jeziku, nisu od velike pomoći učenicima, kaže Nagel. »U njima postoji stanoviti fundus starih knjiga koje jesu od hrvatskih autora, ali su izdanja iz pedesetih i šezdesetih godina prošloga stoljeća i uglavnom na ekavici. Preostaje pokušati u vremenu pred nama i te knjižnice osvežiti.«

Djeca danas uglavnom rabe elektronička sredstva komunikacije, ali učenici nisu potpuno odustali od knjiga, navodi profesor Nagel. »To su uglavnom učenici koji su se odlučili za društvene ili jezične smjerove i za kasnije studiranje na sveučilištima u Zagrebu, Novom Sadu, Beogradu ili na nekom drugom.«

U osnovnim školama postoje akcije godišnjih učlanjenja u knjižnicu, ali u srednjim školama toga do sada nije bilo, kaže Zoran Nagel. On dodaje da u Gradskoj knjižnici ima dovoljno knjiga za učenike hrvatskih odjela srednjih škola jer je samo jedan odjel u generaciji pa se mogu raspodijeliti.

Iznos koji je u HNV-u odvojen za uplatu članarina u Gradskoj knjižnici je 50 tisuća dinara, a knjižnica je odobrila popust na cijenu članarine.

S. J.

U SRIJEMSKOJ MITROVICI OSNOVANA NOVA HRVATSKA UDRUGA

»Cro – educa« za obuku mladih

U Srijemskoj Mitrovici 25. travnja osnovana je Hrvatska udruga »Cro – educa«. Dugo se čekalo na udrugu koja će se zalagati isključivo za edukaciju i obrazovanje mladih Hrvata i potaknuti ih na aktivno uključivanje u javni život. U prostorijama mjesnog DSHV-a osnivačkoj skupštini nazočilo je dvadesetak mladih, mahom Mitrovčana. Za predsjednika je izabran nastavnik povijesti i student Više političke škole *Mario Vrselja*, a dopredsjednik je *Goran Krekić*.

U svom govoru izabrani predsjednik je istaknuo kako će »Cro – educa« obučavati mlade u područjima vještine liderstva, društvene dinamike i zagovaranja edukacije na poljima kulture, umjetnosti i znanosti putem tečaja i seminara koje će održavati profesionalni predavači. Udruga će preko svojih tijela širiti ideje o aktivizmu i volonterizmu i tako afirmirati mlade kroz obrazovnu nastavu.

Nazočni su pozdravili ove ideje, jer će udruga pomagati srednjoškolce i studente organiziranjem tečajeva i informativnim radom. Vrselja je istaknuo kako se u statutu udruge nalazi i psihosocijalna podrška i pravna pomoć mladima, te je ukazao na spolnu diskriminaciju i na obveznu suradnju sa sličnim organizacijama u zemlji i inozemstvu.

Mlade je posebice obradovalo najavljeno održavanje priredbi, izložbi i drugih javnih manifestacija. Novoizabranu tajnicu *Anu Dujčić* privukla je, kaže, ideja o prikupljanju i distribuciji humanitarne pomoći, jer mladi mitrovački Hrvati imaju iza sebe iskustvo i volju za radom za dobrobit zajednice.

Skupu se uz čestitke i želje za uspješan rad obratio i dopredsjednik HNV-a za Srijem *Zlatko Načev*.

M. V.

PREDSTAVNICI MANJINSKIH SRBA I HRVATA O HAŠKOJ PRESUDI

Trzavice u odnosima na uzlaznoj liniji

Politički predstavnici Srba u Hrvatskoj i Hrvata u Srbiji ocijenili su, u izjavama za beogradski tisak od utorka, kako nakon nedavne presude Haškog suda hrvatskim generalima nije realno očekivati da Zagreb brzo promijeni poziciju te pristane na povlačenje međusobnih tužbi za genocid Hrvatske i Srbije, kao i da će se odnosi između dvije zemlje i dalje pozitivno razvijati, što je osobito važno za obje manjine. Predsjednik Srpskog nacionalnog vijeća (SNV) u Hrvatskoj *Milorad Pupovac*, upitan koliko je realno očekivati bilo kakve zaokrete u hrvatskoj politici poslije konstatacije Tribunala da je »Oluja bila organiziran zločinački pothvat«, za dnevnik *Večernje novosti* kazao je kako nije realno očekivati bilo kakav zaokret u politici Zagreba, niti, kako se moglo čuti u nekim srbijanskim reakcijama na presudu, brisanje tog dana s liste državnih blagdana.

Za sada je, po riječima Pupovca, dovoljno da reakcije ostanu odmjerene.

Upitan o mogućnostima povlačenja međusobnih tužbi Hrvatske i Srbije pred Međunarodnim sudom pravde,

Pupovac je rekao da o tome »kako će se postaviti Zagreb, teško je procijeniti u ovom trenutku«. »Bez obzira na presudu Haškog suda, mislim da sveukupna atmosfera, prije svega na političkoj sceni, još nije takva da bi se moglo razgovarati o

odluci da Hrvatska povuče svoju tužbu. U svakom slučaju, treba pričekati da se stvari stižu«, ocijenio je Pupovac.

On je upozorio kako sve ono što se posljednjih dana događa u Hrvatskoj može štetiti i Srbima i Hrvatima, a posebice cijeloj regiji na putu u EU.

Najveći problem je, po njegovim riječima, u tome što su reakcije medija nakon izricanja

presude hrvatskim generalima bile takve da nisu ostavile prostora ni za žrtve, ni za zločin, niti za drugačije mišljenje.

»Mediji i pojedinačne javne izjave stvaraju raspoloženje među ljudima koje je doslovce suprotno hrvatskim obveza-

ma i prema Haškom tribunalu i prema EU. To može nanijeti ozbiljnu štetu našoj zemlji i ugroziti nam šansu da pozitivno završimo pregovore s Bruxellesom i pomognemo europeizaciji cijele regije. Zato država mora brzo reagirati i naći instrumente rješavanja problema«, naveo je Pupovac.

Predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini (DSHV) i zastupnik u srbijanskom parlamentu *Petar Kuntić* za dnevnik *Politika* ocijenio je kako je daljnja uzlazna linija u odnosima dviju država neminovnost i da na tom putu ima trzavica te da je iznenađujuća presuda Haškog tribunala hrvatskim generalima jedna od njih. Pобољшanje odnosa između dviju država, po riječima Kuntića, jedini je ispravan put i jedan je od glavnih uvjeta za priključenje EU.

»Pomirenje u regiji ima i velik pozitivan utjecaj na manjine, srpsku zajednicu u Hrvatskoj i hrvatsku zajednicu u Srbiji. Sve što ne bi bilo u službi jačanja međusobnih odnosa dviju

država vodilo bi do stagnacije i nazadovanja«, naveo je Kuntić. Izvršna direktorica srbijanske nevladine organizacije Fond za humanitarno pravo (FHP) *Nataša Kandić* izjavila je za televiziju B92 kako presude hrvatskim generalima *Anti Gotovini* i *Mladenu Markaču*, kao ni presuda trojici časnika bivše JNA *Miroslavu Radiću*, *Miletu Mrkšiću* i *Veselinu Šljivančaninu* za zločin na Ovčari, ne daju potpunu sliku toga što se događalo.

»Potreban je još jedan dodatni mehanizam koji će dati tu potpunu sliku«, rekla je Kandić te dodala kako Regionalna komisija za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima i drugim teškim kršenjima ljudskih prava počinjenim od 1991. do 2001. na prostoru nekadašnje SFRJ (REKOM) može dati činjeničnu sliku o tome šta se događalo od 1991. godine. U Beogradu, Sarajevu, Ljubljani, Zagrebu, Banjaluci, Prištini, Skoplju i Podgorici u utorak započinje regionalna kampanja tijekom koje će se, do 6. lipnja, prikupljati milijun potpisa potpore za osnivanje REKOM-a. »Ma koliko izgledalo da je taj proces u Hrvatskoj sada jednostavno blokirao politički život i neku regionalnu suradnju, ja mislim da REKOM nudi taj zapravo potpuni izlaz iz prošlosti«, istaknula je Kandić.

Stvaranje REKOM-a, neovisnog međudržavnog povjerenstva kao izvansudskog istražnog tijela koje treba utvrditi i javno priopćiti činjenice o proteklom ratnim zbivanjima, zagovara više od 1500 udruga i pojedinaца svih nacija i vjera s prostora bivše SFRJ, okupljenih u Koaliciji za REKOM. Među njima su udruge žrtava, nestalih, veterana, logoraša, novinara, manjinskih zajednica i organizacija za ljudska prava.

Hina

Za DZH presuda je neprihvatljiva

Demokratska zajednica Hrvata najoštrije osuđuje izjednačavanje žrtve i agresora te uplitanje u dignitet države i domovinskog rata Hrvatske, kaže se u priopćenju te stranke povodom provstupajnske presude Haškog suda hrvatskim generalima.

»Za Demokratsku zajednicu Hrvata teza o udruženom zločinačkom pothvatu je neprimjerena i neprihvatljiva i ne odgovara istini i činjenicama o obrambenom Domovinskom ratu. DZH uvažava znatne napore u angažiranju nadležnih, odgovornih i pravnih stručnjaka u cilju iznalaženja rješenja za ovu tešku situaciju u kojoj se zatekla naša zemlja. Svjesni smo da su ovo teški trenuci i da se od presude može i mora obraniti samo zajedničkim zalaganjem i snagom argumenata. Nadamo se da će svi imati na umu važnost trenutka i okrenutosti k zajedničkom cilju u potpunom odbacivanju donesene prvostupajnske presude Haškog suda. Pozivamo Hrvate na zajedništvo tijekom žalbenog postupka u cilju odbacivanja prvostupajnske presude te teških optužbi glede teorije o zajedničkom zločinačkom pothvatu.«

Nesklad nacionalnih emocija, sudstva i zakona

Posljednjih su nekoliko godina sve države u regiji, nastale iz bivših republika SFRJ, manje ili više značajno napredovale u političkoj suradnji, pa jednako tako i u sferi sudstva. No, izuzmu li se organizirane kriminalne skupine, koje su svojim (ne)djelima natjerale policije u regiji da tijesno surađuju, na drugoj strani pozornost su plijenila uhićenja vezana uz ratne zločine.

U tim se slučajevima, po pravilu, javnost emotivno mobilizirala u osudi ili obrani uhićenih, ovisno s koje se strane promatra, a sudski su se dužnosnici suočavali s velikim izazovima. Na kraju se sve svodilo na politiku, a sudstvo je izvirgavano blamaži.

POLITIČKO-SUDSKI MARKETING

Uostalom, pogledajmo samo nekoliko slučajeva u minulih nekoliko godina. Srbija je »naštancala« tjeralice za *Agimom Ceguom*, *Hashimom*

Thacijem, *Ilijom Jurišićem*, *Ejupom Ganićem*, *Tihomirom Purdom*, *Jovanom Divjakom*...

I svi su zahtjevi za ekstradiciju pali u vodu – što zbog prethodnih loših političkih procjena, što zbog pogrešnog tajminga. Svježi su primjeri Jovana Divjaka ili, prethodno, Tihomira Purde. Ovaj posljednji pušten je iz pritvora u BiH nakon što je Srbija odustala od kaznenog gonjenja, jer se ispostavilo kako u cijeloj priči ima više politike nego li prava. Naime, srbijansko je Tužiteljstvo za ratne zločine obznanilo kako nema dovoljno dokaza da su Purda i još dvojica suokrivljenih počinili ratna zlodjela u Vukovaru 1991. godine. Istovremeno, ovaj je predmet naveden kao primjer dobre regionalne suradnje s Državnim odvjetništvom Hrvatske, ali i sa sudskim tijelima BiH. Objašnjeno je također kako je Tužiteljstvo »dosta rezervirano prema ranije vođenim istragama u Vojnom sudu, jer su profesionalno veoma loše rađene«. Kao zaključak nameće

se da su sve tjeralice proizašle iz ranije istrage vojnih tijela, ali ostaje i pitanje – zašto ranije nisu »pročešljane« sve te optužbe i tjeralice, da bi se izbjegli nepotrebni gafovi.

Izuzme li se da u svemu ima i malo političko-sudskog marketinga, velikom dijelu javnosti i dalje nisu sasvim jasna pravila izručenja i razjašnjenje – kada su moguća, tko može, kako i na temelju čega biti isporučen sudstvu države koja ga potražuje, a u našem slučaju uglavnom su u pitanju sudovi bivših republika ex SFRJ.

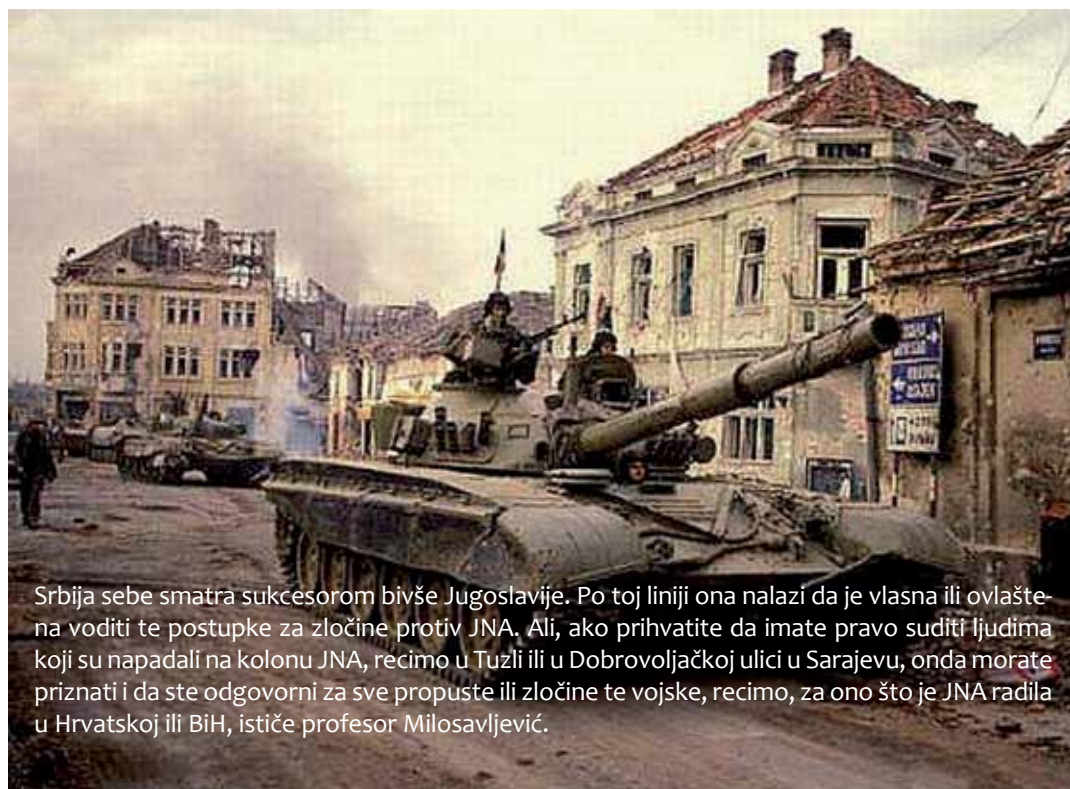
Ako je Haški tribunal, mada nerado, prihvaćen kao »vrhovni sud« za ratne zločine na području bivše Jugoslavije – što znači i jasna pravila izručenja, velike su nedoumice u svezi s ekstradicijom drugim državama o izručenju osobe s dva ili više državljanstava te ustavnim i zakonskim pravilima i sporazumima koje su u posljednjih nekoliko godina međusobno sklopile pojedine države – ex republike. Sudsko-policijски i državni duž-

»Najbolje bi, zapravo, bilo kad bi se i srpsko, i hrvatsko, i tužiteljstvo u BiH bavili zločinima koje su činili ljudi odavde ili odande, pa neka razmjenjuju podatke. Tom se razmjenom moglo više pridonijeti istini i pravdi, pa i pominjenju, nego da mi sad tražimo nekoga u trenutku kad su tek počeli osjetno otopljavati uzajamni odnosi, posebno s Hrvatskom«, kaže profesor ustavnog prava Bogoljub Milosavljević

nosnici odlučili su stati na kraj izbjegavanju kazni jer su, vidjeli smo to, zahvaljujući posjedovanju više putovnica – najčešće bosanskih, srpskih i hrvatskih – mnogi kriminalci nalazili utočište u tim zemljama oslanjajući se na činjenicu da ustavi država regije uglavnom zabranjuju ili bitno otežavaju izručenja svojih državljana drugim zemljama. Ali, gdje postoji volja, postoji i način pa su pravni okviri za mogućnost ekstradicije, bez sumnje, uređeniji nakon potpisivanja nekoliko bilateralnih sporazuma. No, to ipak nije dovoljno i za bezuvjetni progon počinitelja teških kaznenih djela, pogotovu u pogledu ratnih zločina budući da je to, svakako, više stvar političkih dogovora nego li profesionalnih namjera sudstva.

GLEDAJU SE TUĐI, ALI NE I VLASTITI ZLOČINI

Posljednji u nizu je slučaj optužnice protiv generala bivše JNA *Aleksandra Vasiljevića* i potpukovnika *Miroslava Živanovića*, koje je zbog ratnih zločina nad zarobljenicima na teritoriju Srbije od listopada 1991. do svibnja 1992. podiglo Državno odvjetništvo Osijeka. Tako je zamjenik tužitelja za ratne zločine *Bruno Vekarić* objasnio kako im se može sudi-

Srbija sebe smatra sukcesorom bivše Jugoslavije. Po toj liniji ona nalazi da je vlasna ili ovlaštena voditi te postupke za zločine protiv JNA. Ali, ako prihvatite da imate pravo suditi ljudima koji su napadali na kolonu JNA, recimo u Tuzli ili u Dobrovoljačkoj ulici u Sarajevu, onda morate priznati i da ste odgovorni za sve propuste ili zločine te vojske, recimo, za ono što je JNA radila u Hrvatskoj ili BiH, ističe profesor Milosavljević.

ti isključivo u Srbiji, čiji su državljani.

»Budući da su optuženi (Vasiljević i Živanović) državljani Srbije, za navedene zločine može im se suditi samo pred domaćim sudom«, rekao je za B92 Bruno Vekarić. To praktički znači da bi suđenje Vasiljeviću i Živanoviću moglo biti pokrenuto ako hrvatsko odvjetništvo to zatraži i ukoliko srpsko tužiteljstvo prihvati voditi taj proces. S druge strane, srbijansko tužiteljstvo tražilo je nedavno ekstradiciju Tihomira Purde i

Jovana Divjaka, koji su državljani Hrvatske, odnosno BiH.

»Vidjeli smo kako u slučaju Purde u Hrvatskoj takav postupak nije pokrenut jer nisu nađeni dokazi za krivnju koja mu se spočitavala u dokumentima srbijanskog tužiteljstva«, kaže Bogoljub Milosavljević, profesor ustavnog prava Pravnog fakulteta »Union«. »Praksa, inače, proceduralno podrazumijeva da se za odbjeglih počiniteljem nekog zločina raspisuje Interpolova tjeratica. Ako tu osobu, recimo, prona-

de i uhiti policija u Hrvatskoj, izručuje ga Srbiji ako je riječ o srpskom državljaninu. Ako je, pak, hrvatski državljanin učinio kazneno djelo u Srbiji i vrati se u Hrvatsku, onda Srbija opet raspisuje tjeraticu. Sve i da hrvatska policija uhiti osobu s Interpolove tjeralice, neizvjesno je hoće li i biti izručen. Bolje reći – neizvodivo je zbog toga što Ustav Republike Hrvatske zabranjuje ekstradiciju vlastitih državljanina«.

Milosavljević objašnjava kako je »jedina mogućnost u

tom slučaju da Srbija ustupi predmet Hrvatskoj i dostavi dokaze, uz ispitivanje svjedoka i saslušanja kojima mogu nazočiti istražna tijela zemlje koja je ustupila postupak.

»Za razliku od hrvatskog, važeći Ustav Srbije ne zabranjuje ekstradiciju svojih državljanina. Točnije, ne sadrži odredbu o izručenjima, što znači da u načelu nisu dopuštena. Ipak, može ih biti na temelju međunarodnih ugovora, odnosno bilateralnih sporazuma«, kaže Milosavljević.

Srbija, za sada, takve sporazume ima s Hrvatskom i Crnom Gorom, a u najavi je sličan ugovor i s BiH. Međutim, valja imati u vidu da ugovor o međusobnom izručenju osoba koje su okrivljene i osuđene za organizirani kriminal i korupciju između Srbije i Hrvatske ne uključuje ekstradiciju osumnjičenih ili optuženih za ratne zločine. Na osnovi čega je onda – normativno gledano – Srbija mogla tražiti izručenje hrvatskog državljanina Tihomira Purde, nekadašnjeg pripadnika Zbora narodne garde, kojeg je srbijansko tužiteljstvo teretilo za navodne ratne zločine počinjene nad ranjenim zarobljenicima 1991. u Vukovaru?

Hina

ISTRAŽNI ZAHTEJ ZA RATNI ZLOČIN U ERDUTU

Zapovjednik milicije odgovoran za ubojstva i zlostavljanja

Osječko Županijsko državno odvjetništvo (ŽDO) podnijelo je istražnome sucu osječkoga Županijskog suda istražni zahtjev protiv 62-godišnjega državljanina Republike Hrvatske i Republike Srbije zbog osnovane sumnje da je počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civila, izvijestilo je to odvjetništvo na internetskim stranicama ne navodeći identitet osumnjičenika.

Kako u priopćenju za javnost navodi ŽDO, osnovano se sumnja da je 62-godišnjak od 22. studenoga 1991. do 22. rujna 1992. bio zapovjednik stanice milicije u Erdutu tijekom oružane pobune lokalnoga srpskog stanovništva i oružanih napada JNA na Republiku Hrvatsku. Osumnjičenika koji nije dostupan državnim tijelima RH se tereti da je, protivno odredbama međunarodnoga ratnog i humanitarnog prava, nezakonito privodio, zatvarao i zlostavljao civile te izravno zapovjedio sebi podređenim pripadnicima milicije da čine ta kaznena djela.

Zbog zlostavljanja, nekoliko je osoba umrlo. Neki su civili predani paravojnim postrojbama *Željka Ražnjatovića Arkan*a, koje su ih pobile, a nekima se gubi trag. Tako je, nakon zlostavljanja u stanici milicije, ubijeno šestero civila, a posmrtni ostaci dvoje još nisu pronađeni. Nakon zlostavljanja i predaje Arkanovim postrojbama ubijeno je četvero civila, a još ih je troje fizički zlostavljano bejzbojskom palicom, kundakom i klijestima, navodi ŽDO.

REAGIRANJE NA TEKST »BESPRAVNO SAZVANA SKUPŠTINA« OBJAVLJEN U BROJU 421 »HRVATSKE RIJEČI« OD 15. TRAVNJA 2011. GODINE

Kako se mjeri legalitet?

Skupština Matice hrvatske u Subotici sazvana je po statutu Matice hrvatske, za nju su upućeni pozivi svim članovima, legalna je i je li suglasna pravnim propisima utvrdit će Agencija za registraciju udruga građana.

Laž je da ja, *Josipa Ivanković* nisam članica Matice hrvatske u Subotici, da nisam potpisala pristupnicu i da Upravni odbor nije donio odluku o mojem prijemu. O svemu postoji uredni zapisnik s Upravnog odbora za vrijeme dok je predsjednik Matice hrvatske bio *Stipan Stantić*.

Istina je da *Stipan Stantić* nije član Matice hrvatske u Subotici od 21. travnja 2006. godine na osnovu članka 13. Statuta isključio ga je Upravni odbor jednoglasno o čemu je pismeno izviješten i od tada se lažno predstavlja i zlorabi financijska sredstva Matice hrvatske.

Nije točno da je na Skupštini nazočilo 13 osoba. Novinar iznosi toliko neistina u jednom članku i ovako tendenciozno i zlonamjerno prikazuje jednu dobru namjeru, da se po sili zakona ne ugasi Matica hrvatska u Subotici, iz razloga što nije izvršena preregistracija.

Pismo *Stipanu Stantiću* nije potpisao *Stjepan Sučić*, niti je napisano na memorandumu Matice hrvatske u Zagrebu i nije ovjereno pečatom iste, što je novinar trebao zapaziti i što otvara mnoga ozbiljna pitanja.

Gospodin *Stjepan Sučić*, po mojem mišljenju, živi u vrijeme Jugoslavije kad je stvarno Matica hrvatska u Subotici bila ogranak Matice hrvatske u Zagrebu, isto kao što je to recimo bio ogranak Matice hrvatske u Osijeku. Činjenica je da postoji granica na Dunavu i da je danas realnost takva da Matica hrvatska u Subotici mora djelovati po Zakonu o udrugama, svojemu Statutu i svojim pravilniku po kojima se utvrđuje što je legalno, a što bespravno, što svakako daje mogućnost da bude ogranak Matice hrvatske u Zagrebu.

Na Skupštini održanoj dana 12. travnja 2011. godine pored ostalih odluka donijeta je i odluka o prevazilaženju nastalog spora i izabran je tročlani tim koji će to i učiniti. Matica hrvatska na ovim prostorima ima dugu i tešku povijest. Moramo to poštivati i u tom kontekstu promatrati ove probleme i prevladati ih.

Josipa Ivanković

Logičan odgovor bio bi da je Purdino izručenje zatraženo tijekom njegova boravka u BiH, tj. »trećoj državi« u kojoj je boravio, dakle izvan zemlje čiji je državljanin i koja zabranjuje ekstradiciju svojih državljana.

Malo kasnije, u ožujku ove godine Ministarstvo pravde Srbije zatražilo je ekstradiciju Jovana Divjaka, ratnog generala Armije BiH, uhapšenog u Austriji, kojeg srbijansko sudstvo sumnjiči za sudjelovanje u napadu na kolonu tadašnje JNA 1992. u Dobrovoljačkoj ulici u Sarajevu. Zanimljivo je, međutim, da je Divjak od 2005. godine boravio na nekoliko nevladinih skupova i okruglih stolova u Beogradu na kojima se govorilo o pomirenju i suočavanju s prošlošću. Mada

su tim raspravama nazočili i predstavnici srbijanskih vlasti, Divjak im tada nije »zapao za oko« iako je optužen za ratni zločin počinjen još 1992. Nakon Divjakova uhićenja objavila se grupa NVO u Srbiji – Helsinški odbor za ljudska prava, Žene u crnom, Fond Biljane Kovačević Vučo, Građanske inicijative, Centar za kulturnu dekontaminaciju i Branitelji građanskih prava, optužujući političko-sudske vlasti Srbije da »aktiviranjem optužnice protiv Divjaka veoma organizirano provode reviziju povijesti iz devedesetih«.

Gledano iz pravnog ugla, ugovor o ekstradiciji između tadašnje SFRJ i Austrije (koji su naslijedile BiH i Srbija), podrazumijeva da osoba za kojom je upućen zahtjev za

izručenje, bude ekstrahirana državi s pripadajućim državljanstvom. Jovan Divjak je, inače, državljanin BiH, a Beograd i Sarajevo još nemaju potpisan sporazum o izručenju niti »klasičnih kriminalaca«, niti optuženika ili osumnjičenika za ratne zločine.

Znajući ove norme i zakonske okvire, srpske sudske vlasti su ipak tražile izručenja, pa i Divjaka. Na pitanje zašto je tako, profesor Milosavljević ima vrlo jednostavno i logično objašnjenje: »Srbija sebe smatra sukcesorom bivše Jugoslavije. Po toj liniji ona nalazi da je vlasna ili ovlaštena voditi te postupke za zločine protiv JNA. Ali, ako prihvatite da imate pravo suditi ljudima koji su napadali na kolonu JNA, recimo u Tuzli ili u Dobrovoljačkoj

ulici u Sarajevu, onda morate priznati i da ste odgovorni za sve propuste ili zločine te vojske, recimo, za ono što je JNA radila u Hrvatskoj ili BiH.«

Vojno tužiteljstvo je, tumači dalje naš sugovornik, rezoniralo tako što je vidjelo samo zločine protiv JNA, a ne da je bilo i obrnutih stvari. »Najbolje bi, zapravo, bilo kad bi se i srpsko, i hrvatsko, i tužiteljstvo u BiH bavili zločinima koje su činili ljudi odavde ili odande, pa neka razmjenjuju podatke. Tom se razmjenom moglo više pridonijeti istini i pravdi, pa i pomirenju, nego da mi sad tražimo nekoga u trenutku kad su tek počeli osjetno otopljavati uzajamni odnosi, posebno s Hrvatskom«, ističe profesor Milosavljević.

Bojana Oprijan Ilić

OPTUŽNICA PROTIV VASILJEVIĆA I ŽIVANOVIĆA ZBOG RATNOG ZLOČINA U LOGORIMA U SRBIJI

Osnivanje logora i nečovječno postupanje

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku je nakon opsežne istrage podiglo optužnicu, pred Županijskim sudom u Osijeku, protiv dvojice državljana Republike Srbije, *Aleksandra Vasiljevića* (1938.) i *Miroslava Živanovića* (1949.), zbog ratnog zločina protiv civilnog stanovništva i ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika u logorima Begejci, Stajićevo, Sremska Mitrovica, Niš i Stara Gradiška. U priopćenju objavljenom na internetskim stranicama Državnog odvjetništva RH (DORH) navode se samo inicijali dvojice srbijanskih državljana, okrivljenih za kaznena djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva i ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika u logorima.

Županijsko Državno odvjetništvo u Osijeku u priopćenju navodi: »Za vrijeme oružanog sukoba na teritoriju Republike Hrvatske između regularnih oružanih snaga Hrvatske vojske i policije s naoružanim paravojnim postrojbama pobunjenih

Srba i snagama JNA – nakon što su po naredbi Uprave bezbednosti tadašnjeg Saveznog sekretarijata za narodnu obranu osnivani logori za ratne zarobljenike u mjestima na teritoriju Srbije i Hrvatske: Begejci, Stajićevo, Sremska Mitrovica, Niš i Stara Gradiška – nakon što je u navedene logore, od početka listopada 1991. g. do svibnja 1992. g. s područja gradova Osijeka, Vukovara, Karlovca, Stare Gradiške, Slunja te drugih mjesta u Republici Hrvatskoj, protupravno dovedeno i zatočeno civilno stanovništvo i zarobljeni pripadnici oružanih postrojbi Republike Hrvatske, okrivljenog A. V. se optužnicom tereti da kao osoba odgovorna za primjenu normi međunarodnog ratnog i humanitarnog prava – iako je znao da njemu podređeni i pripadnici drugih postrojba, suprotno ovim normama ubijaju, muče i da prema zatočenicima civilima i zarobljenicima nečovječno postupaju – ništa nije poduzeo da se takva ponašanja suzbiju i počinitelji kazne, pristajući time na protupravne

radnje i njihove posljedice«.

»Uslijed takvog postupanja« – ističe se u priopćenju – »pored većeg broja zatočenih civila i ratnih zarobljenika kojima su nanosene teške tjelesne ozljede s trajnim fizičkim i psihičkim posljedicama, u logorima Begejci i Stajićevo usmrćeno je 19 osoba. »Okrivljenom M. Ž. je stavljeno na teret da je od listopada 1991. do prosinca 1992. g., kao potpukovnik JNA i pripadnik organa bezbednosti, na napuštenom poljoprivrednom imanju u blizini mjesta Begejci i na napuštenoj stočnoj farmi u blizini mjesta Stajićevo u Srbiji, po naredbi okrivljenog A. V. i kao njemu podčinjeni, organizirao osnivanje logora. Tereti ga se da kao stvarni zapovjednik logora, znajući da u logorima ubijaju, muče i da se prema zatočenicima civilima i zarobljenicima nečovječno postupa, nije učinio ništa da se takva postupanja spriječe i počinitelji kazne, pristajući time da se protupravne radnje prema zatočenicima civilima i ratnim zarobljenicima i dalje čine«.

Uslijed takvog postupanja, pored većeg broja zatočenika i ratnih zarobljenika kojima su nanosene teške tjelesne ozljede s trajnim fizičkim i psihičkim posljedicama, usmrćeno je šest osoba. »Ujedno, uslijed opisanih protupravnih radnji obojice okrivljenika veći broj zatočenih civilnih osoba i ratnih zarobljenika je zadobio teške i po život opasne ozljede s posljedicama trajnog narušenja zdravlja, dok je više žena sustavno silovano i seksualno zlostavljano«, ističe se u priopćenju. U okviru međunarodne pravne pomoći nadležno državno odvjetništvo je sudjelovalo u postupku ispitivanja okrivljenika A. V. pred Specijalnim sudom za ratne zločine Republike Srbije u Beogradu.

Okrivljenici se nalaze na području Republike Srbije i nisu dostupni državnim tijelima Republike Hrvatske, a još je tijekom istražnog postupka okrivljenicima određen pritvor te je raspisana tjeratica.

Hina

PETAR KUNTIĆ, NARODNI ZASTUPNIK I PREDSDJEDNIK DSHV-A

Uspješan popis hrvatskog pučanstva zajednički je interes

Razgovor vodio: Zvonko Sarić

Snarodnim zastupnikom i predsjednikom Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini *Petrom Kuntićem* razgovarali smo o više značajnih tema koje su veoma važne za ovdašnje Hrvate, poput popisa pučanstva, formiranja posebnog popisa birača hrvatske zajednice u Republici Srbiji, te o predstojećim izborima na svim razinama koji se bliže, a jedna od tema razgovora bio je i angažman mladih u DSHV-u.

HR: Zbog čega je Vijeće DSHV-a donijelo odluku o samostalnom nastupu na najavljenim izborima za novi saziv skupština mjesnih zajednica u Subotici?

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini i ovoga će puta sudjelovati na izborima za novi saziv skupština u subotičkim

mjesnim zajednicama, ali za razliku od prošlih izbora, na kojima smo sudjelovali samo u onim mjesnim zajednicama gdje imamo svoje ogranke, ovoga ćemo puta sudjelovati na izborima i u nekim mjesnim zajednicama gdje još nemamo ogranke naše stranke, ali gdje imamo aktiviste i simpatizere. Time želimo što više motivirati naše biračko tijelo, prije svega za ove lokalne izbore, ali i za predstojeće pokrajinske i republičke izbore, koji će se prema mom mišljenju održati u prvom tromjesečju sljedeće godine. Dakle, odluka Vijeća DSHV-a je da se sada na izbore, koji su najavljeni za početak lipnja, izađe samostalno, to će pokazati i snagu naše stranke, a želimo kroz te izbore zapravo uspjeti ostvariti neke od naših

DSHV će i ovoga puta sudjelovati na izborima za novi saziv skupština u subotičkim mjesnim zajednicama, ali za razliku od prošlih izbora, na kojima smo sudjelovali samo u onim mjesnim zajednicama gdje imamo svoje ogranke, ovoga ćemo puta sudjelovati na izborima i u nekim mjesnim zajednicama gdje još nemamo ogranke naše stranke, ali gdje imamo aktiviste i simpatizere

interesa u određenim mjesnim zajednicama. Iznimka je što ćemo u mjesnim zajednicama Mali Bajmok i Aleksandrovo ići skupa na izbore s kandidatima koji su članovi Pučke kasine, dok ćemo u Mjesnoj zajednici Palić na izbore ići skupa sa Savezom vojvođanskih Mađara, znači tamo gdje su naši aktivisti pokazali interes da idu u predizbornu koaliciju, jer će sa na takav način dobiti više glasova, ali svi ostali mjesni odbori naše stranke moraju se na tim izborima angažirati samostalno.

HR: Razmišlja li se već sada u DSHV-u o mogućim načinima sudjelovanja, samostalno ili u koaliciji, na općinskim, pokrajinskim i republičkim izborima?

Mislim da će Republika Srbija na jesen ove godine dobiti status kandidata za Europsku Uniju, ali taj status će značiti tek kada ga Vijeće Europe ratificira, a prema predviđanjima to će biti tek koncem prosinca. Ne vjerujem da će prije kraja ove godine, dakle prosinca, biti raspisani novi općinski, pokrajinski i republički izbori, a to znači da izbora neće biti do ožujka ili travnja. Za način našeg nastupa na tim izborima, još je veoma teško naći odgovor. Naime, kada se donosio novi Zakon o financiranju političkih stranaka, do zadnjeg momenta bilo je govora da stranke koje se preregistriju, neće morati više sku-

pljati potpise da bi sudjelovale na novim izborima. Međutim, u razgovorima s narodnim zastupnicima u Skupštini, saznao sam kako je ustvari na snazi još stari izborni zakon i da ćemo po tom zakonu, a novi se neće donositi u izbornoj godini, na nove izbore, kao stranka nacionalne manjine, morati ići s deset tisuća potpisa neophodnih da bismo predali izbornu listu. Za DSHV je to neprihvatljivo, jer mi tražimo da se ispoštuje Međudržavni sporazum o zaštiti manjina koji su potpisale države Srbija i Hrvatska, u kojem se doslovce kaže kako se ovdašnjim Hrvatima trebaju omogućiti zajamčena mjesta na svim razinama vlasti, kao što je to slučaj u Hrvatskoj za predstavnike srpske nacionalne manjine, ali do danas nisu omogućena zajamčena mjesta za predstavnike hrvatske nacionalne manjine u vlasti na bilo kojoj razini.

Prema tome, na izbore neće moći ići samostalno, zbog praga od neophodnih deset tisuća ovjerenih potpisa da bismo predali izbornu listu, te nam ostaje mogućnost izlaska na izbore u koaliciji ili na nečijoj izbornoj listi, ali treba znati da u slučaju izlaska na izbore na nečijoj listi, prema novom Zakonu o financiranju političkih stranaka, status parlamentarne stranke imat će samo one stranke kojima je ime napisano na izbornom listiću, naravno ako

se dobije dovoljan broj glasova na izborima. Činjenica je i da postoji veliki animozitet spram Hrvata ovdje, tako da je upitno koliko je stranka s hrvatskim predznakom poželjna za sudjelovanje na nekoj izbornoj listi. Dakle, sve ovo spominjem kao mogućnosti koje postoje za sudjelovanje na predstojećim izborima, ali DSHV inzistira da se ispoštuje spomenuti Međudržavni sporazum o zaštiti manjina.

HR: U kojoj je mjeri DSHV angažiran pred popis pučanstva?

Pred popis pučanstva u listopadu ove godine, trebat će puno angažmana da se ne bi javio pad broja izjašnjenih građana kao Hrvata. Uspješan popis pučanstva najvažniji je zadatak hrvatske manjinske zajednice. Nažalost, kako sada stvari stoje, osim Hrvatskog nacionalnog vijeća i DSHV-a nisam zamijetio da je netko drugi angažiran aktivno na terenu u svezi s predstojećim popisom, a trebalo bi da se udruge i institucije s hrvatskim predznakom, kojih ima oko pedeset, aktivno uključe, jer svima je nama zajednička briga da popis uspije. Morat će se puno toga uraditi da bi se zadržao isti broj izjašnjenih Hrvata, kao na prošlom popisu. Prisutna je negativna demografija, istraživanja su pokazala kako je populacija Hrvata u Srbiji veoma stara. Veliku pažnju treba obratiti i na činjenicu da će se po tumačenju direktora republičkog Zavoda za statistiku *Dragana Vukmirovića*, svi oni koji se na popisu izjasne kao Bunjevci-Hrvati biti svrstani u statističku grupu »ostali«, dakle treba se pripadnicima naše manjinske zajednice objasniti da se prilikom popisa trebamo izjašnjavati kao Hrvati, jer jedino takvo izjašnjavanje omogućuje svrstavanje u grupu »Hrvati«, iako mi jesmo bunjevački Hrvati. To je jedna zamka. Zapravo mi nije jasno zbog čega je to tako određeno i urađeno i tko uopće dobronamjeno gleda na takvo što. Pitanje je i koliko će

veliki animozitet spram Hrvata utjecati na izjašnjavanje pripadnika naše manjinske zajednice. Dakle, to su sve bitni momenti glede popisa pučanstva. DSHV je na posljednjoj sjednici Vijeća donio odluku da svi predsjednici podružnica stranke za sljedeću sjednicu, koja će biti održana početkom srpnja, dostave operativni plan djelovanja glede popisa pučanstva u mjestima koja su njihovi rejoni. Taj će se plan kao dio uklopiti u globalni operativni plan koji će predstaviti HNV i u sklopu toga i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata. U svakom slučaju, krenut ćemo u vrlo oštru i intenzivnu kampanju.

HR: Jeste li zadovoljni dinamikom formiranja posebnog popisa birača hrvatske zajednice u Republici Srbiji?

Nisam zadovoljan, kako aktivnošću ostalih institucija i udruga s hrvatskim predznakom, tako ni drugih političkih opcija, osim rada DSHV-a i HNV-a po ovom pitanju. Stječem dojam kako se nitko ne nervira i da nitko ne daje pretjeran značaj što formiranje tog popisa ide sporo. Od završetka izbora za novi saziv HNV-a do danas, na taj je popis prikupljeno tek nešto više od tisuću potpisa, a od toga su 95 posto prikupili aktivisti naše stranke. Lakše bismo završili formiranje popisa birača, kada bi svih 50 udruga i institucija s hrvatskim predznakom dalo svoj doprinos. Međutim, za sada je malo osoba koje žele sudjelovati u radu na terenu. Naša je stranka otišla korak dalje i u mjestima kao što su Subotica i Sombor, imamo pregled adresa našeg pučanstva i aktivisti stranke prikupljaju nove potpise. Vjerujem da ćemo posebni popis birača moći formirati do sljedećih izbora za vijećnike HNV-a, čime će se osigurati mogućnost izravnih izbora. Pored popisa pučanstva na jesen, formiranje ovog popisa je važno pitanje za ovdašnju hrvatsku zajednicu i u obavljanju ovoga posla ne bismo trebali gledati tko je iz koje stranke ili udruge, jer je u pitanju zajednički interes.

HR: Što je poduzeo DSHV u povodu incidenta u Starom Slankamenu spram pripadnika hrvatske zajednice?

Hrvat *Stjepan Tot* iz Starog Slankamena uputio je dopis HNV-u zbog uznemiravanja i fizičkih nasrta od strane susjeda srpske nacionalnosti. Predsjednik HNV-a *Slaven Bačić* ovlastio me je da vidim o čemu se radi, posjetio sam Stjepana Tota, koji mi je rekao kako ga susjed, izbjeglica, maltretira, kao i neke druge hrvatske obitelji, no te obitelji ne izlaze u javnost, jer se plaše još većih problema. Čestitao sam mu da je zapravo on junak što je smogao snage izvijestiti instituciju Hrvata o tom problemu. Pored verbalnog, pogrđnog dobacivanja i vrijeđanja što je Hrvat, počele su letjeti kamenice prema kući Stjepana Tota, a na ulici je njegova kćer gađana kamenom.

Obavijestio sam medije o tome, primjerice RTV je objavila vijest o tim incidentima, stupio sam u kontakt i s direktorom policije Srbije *Miloradom Veljovićem* i obavijestio ga o tim incidentima, nakon čega mi je obećano da će se slučaj ispitati i riješiti. Razgovarao sam i s načelnikom policije za Srijemski okrug, koji je obećao da će otići u Stari Slankamen i da će se postarati da više nitko ne ugrožava Hrvate.

HR: Kolika se važnost u stranci kojoj ste na čelu, pridaje angažmanu mladih?

Ovdje je još uvijek dosta velika neperspektivnost mladih, ekonomska situacija je teška i teško se rješavaju brojni problemi društva. Meni je drago da su mnogi mladi iz naše zajednice prepoznali kako zapravo sami moraju uzeti sudbinu u svoje ruke i da nitko ništa na pladnju ne daje. Shvatili su kako se moraš truditi, raditi i preuzeti odgovornost, što je i najvažnije. Postoje mladi u mjesnim organizacijama DSHV-a koji su spremni raditi i preuzeti odgovornost. Oni će biti jedni od ključnih nositelja aktivnosti naše stranke za predstojeće

izbore u mjesnim zajednicama. Dolaskom tih mladih u stranku, polako se mijenja imidž DSHV-a kao stare, konzervativne stranke, jer čim su mladi u pitanju, tu uvijek ima novih ideja, poleta i mladalačke svježine.

Moramo obratiti pažnju na njihov entuzijazam, jer svaki dolazak mladih u našu stranku donosi i neke ambicije i neka očekivanja, a ako se ta očekivanja ne obistine, ako netko radi, pa ne napreduje, onda se te ambicije pretvore u dim. U takvom slučaju stranka gubi kod mladih i zato je temeljno pitanje aktivnosti u stranci upravo rad s mladima.

HR: Planira li se obilježavanje središnje proslave 21. obljetnice od osnutka DSHV-a?

Naša stranka je izdržala 21 godinu, a trebamo imati u vidu kako je naša manjinska zajednica, poslije odlaska velikog broja Hrvata iz Srijema tijekom devedestih godina, u skupini srednjih manjina po brojnosti. Uspjeli smo očuvati našu stranku, tako da smo sada jedina manjina iz te skupine koja ima i političku manjinsku opciju. Prije pet godina napravili smo iskorak kada smo ušli u koaliciju s Demokratskom strankom, što je rezultiralo time da smo postali parlamentarna stranka. Ulagali smo u rad s mladima i u otvorenje ureda naše stranke u vojvođanskim mjestima, što je opet rezultiralo time da sada po prvi put imamo 4000 članova, a oni koji se bave ovom problematikom, znaju kako je teško prikupiti 100 ili 1000 članova, a kamoli 4000 članova, u situaciji kada ima jako puno raznih političkih opcija. U takvim uvjetima stranka dočekuje svoju obljetnicu, koja će biti obilježena 15. srpnja u Subotici. Na proslavu će biti pozvani predsjednica Vlade Republike Hrvatske *Jadranka Kosor* i predsjednik Vlade Republike Srbije *Mirko Cvetković*. Nadamo se da će se oni odazvati našem pozivu i dati poticaj uspješnom popisu hrvatskog pučanstva.

Povijesno bogatstvo Srijema

Veliko povijesno bogatstvo Srijemske Mitrovice, kao i područja Srijema, jednim je svojim dijelom predstavljeno u Muzeju Srijema u Srijemskoj Mitrovici. Jedan od najzaslužnijih za to, čovjek koji je u drugoj polovici 19. stoljeća upoznao stručnu javnost s važnošću rimskog Sirmiuma i antičkih spomenika, jest *Ignjat Jung*, stalni povjernik Narodnog Muzeja u Zagrebu. Većinu svojih radova objavljivao je u *Vjesniku Hrvatskog arheološkog društva*, te je na taj način upoznao svjetske stručnjake s velikom povijesnom baštinom Srijemske Mitrovice.

U studenom 1946. godine na inicijativu vojvodanskih pokrajinskih tijela osnovan je Gradski muzej u Srijemskoj Mitrovici, a antički eksponati do tada izloženi u gradskom parku prebačeni su u odgovarajući objekt. Gradski muzej se danas nalazi na dvjema lokacijama u središtu grada, u velikom zdanju Brigadirquartier nalaze se odjeli povijesti, povijesti umjetnosti i etnologije dok se u građanskoj kući s kraja 18. stoljeća nalazi arheološki odjel. O samom funkcioniranju i postavu arheološkog odjela govori nam arheolog-numizmatičar *Pavle Popović*, viši kustos Muzeja Srijema.

Koja je sve istraživanja radio arheološki odjel Muzeja Srijema?

Istraživanja arheološkog odjela Muzeja Srijema u velikoj su većini zasnovana na istraživanjima Sirmiuma, koji je bio jedan od značajnijih gradova Rimskog Carstva. Sustavna arheološka istraživanja Sirmiuma rađena su u suradnji s Pokrajinskim zavodom za zaštitu spomenika kulture 1957. godine, a od 60-ih godina radove su vodili znanstvenici Srpske akademije nauka i umjetnosti (Arheološki institut). Međunarodna istraživanja Sirmiuma trajala su od 1968. do 1973., kada je rađeno istraživanje hipodroma, nekropole, kao i ranokršćanskog kompleksa u Mačvanskoj Mitrovici. Od 1973. do 1977. istraživani su horea

ispod sadašnjeg hotela Sirmium, južni bedem s kulom i bazilika sv. Irineja, i to sa stručnjacima Francuske arheološke škole iz Rima i muzejima iz Luvra. U daljnjem planu je nastavak sustavnih arheoloških istraživanja Sirmiuma, naročito lokaliteta 85 – kompleksa carske palače.

Čime se još bavi arheološki odjel?

Arheološki odjel istražuje, obrađuje i deponira arheološki materijal iz prahistorije, antičke i srednjovjekovne epohe s teritorija Srijema. Predmeti su pribavljani sustavnim arheološkim iskapanjem započetim 1957. godine, zatim slučajnim nalazima, otkupom darova i sve to čini pet arheoloških zbirki. U okviru arheološkog odjela nalazi se i numizmatičarska zbirka, koja obrađuje antički, bizantiski i srednjovjekovni novac s područja Srijema, kao i prirodnačka zbirka.

Što još možete reći o vrijednim eksponatima u muzeju?

Stalni postav muzeja Srijema usmjeren je prema prezentiranju ostataka rimskog perioda postajanja Sirmiuma. U hod-

niku muzeja nalazi se postav kamenih rimskih spomenika, hodnik se završava muzejskim dvorištem s ostalim eksponatima. Od mnogobrojnih rimskih spomenika ističe se nadgrobna ploča rimskog časnika Tita Komnija s kraja I. stoljeća naše ere. U dvorištu se nalazi i veliki broj žrtvenika, sarkofaga, kao i unikatan primjerak sunčevog sata s figuralnim predstavama Atlasa, Herkula i Ifikla. U postavu same zgrade muzeja nalazi

Glava boginje Dijane

Glava boginje Dijane pronađena je 2003. godine na lokalitetu 85 - carska palača i predstavlja izuzetni umjetnički rad od neprocjenjive vrijednosti. Glava datira iz I. ili II. stoljeća, a pretpostavlja se da je tijekom IV. stoljeća donesena u carsku palaču u Sirmiumu. Tijelo ove skulpture još nije pronađeno.

se prikaz fosilnih ostataka koji su obilježili dug period prvobitne ljudske civilizacije i koji su s ovih prostora nestali skupa s kulturom paleolita. Ovdje su prikazani i ostaci koji su ostali i iz neolita u obliku kamene sjekire i koštanih predmeta, također postoje i ostaci iz keltskog perioda. Rimski period je prikazan

kroz mnoštvo predmeta, počevši od primjeraka vojničke opreme, poljoprivrednih alatki, mjernih instrumenata, amfora i pitosa za čuvanje hrane i pića, kao i mnogobrojnih primjeraka rimske keramike. Iz svakodnevnog života građana Sirmiuma predstavljene su brončane posude, staklene posude, nakit i novac. Također postoji postav novca kojeg su kovali carevi rođeni u Sirmiumu. Fragmentiranim figuralnim i vegetativnim freskama

i primjercima kamene plastike prikazan je život bogatijeg sloja. Život kršćana u gradu prikazan je kroz niz kamenih ploča vezanih za crkve koje su građene na ovom prostoru, a izuzetan je primjerak mramorne »časne trpeze« s biblijskom scenom Jone koga guta kit. Postav muzaj se završava kratkim prikazom ger-

Sunčev sat

Avarski pojas

Godine 1991. na području Sela Divoša (15 km od Srijemske Mitrovice) pronađen je avarski pojas koji datira iz 6. stoljeća nove ere. Pretpostavlja se da je pripadao avarskom kaganu Bajanu ili njegovim sinovima i plijeni gracioznošću izrade. Ovaj eksponat od neprocjenjive vrijednosti težak je 1,2 kg i sastavljen je od jedanaest zlatnih kopči ukrašenih dijamantima i vlasništvo je Muzeja Srijema u Srijemskoj Mitrovici.

manskog i avarskog razdoblja, gdje je moment pada Sirmiuma 582. godine obilježen jednom opekotom pronađenom među ostacima Sirmiuma na kojoj je uklesana molitva za spas grada tijekom opsade duge tri godine.

Dario Španović

NIKINCI, JEDNA OD TRIJU NAJJUŽNIJIH ŽUPA U VOJVODINI

Svetište svetoga Antuna Padovanskog

Posljednjih godina, nakon teškog i mukotrpnog razdoblja devedesetih godina, proslava ovog blagdana ponovno polako, ali sigurno, dobiva svoj nekadašnji sjaj

Kada govorimo o srijemskom selu Nikinci, ono što ga izdvaja i čini prepoznatljivim, ne samo u Srijemu nego i u cijeloj Vojvodini, jest blagdan Svetog Antuna koji se obilježava 13. lipnja. Nikinci su jedina župa u Srijemu koja svetkuje ovaj veliki blagdan i jedino selo koje ima župnu crkvu posvećenu ovom velikom svetitelju.

Nikinci, Platičevo i Hrtkovci predstavljaju tri najjužnije katoličke župe u Vojvodini, koje su se usprkos burnim i nemirnim vremenima ipak održale i sačuvala svoje vjernike. Sastavni dio identiteta, ne samo župne zajednice u selu nego i cijelog sela općenito, jest upravo sveti Antun po kome je selo naširoko prepoznatljivo i koji predstavlja neizostavni dio tradicije, kulture i povijesti cijelog sela i svih njegovih žitelja.

ŽUPA JOŠ OD 1332.

Nikinci se u povijesti prvi put spominju pod imenom Mikincz 1338. godine, kada je kralj Ugarske i Hrvatske *Karlo Rebrat* darovao veliko imanje u donjem Srijemu, na području današnjeg sela Nikinci, hrvatskom banu *Mikcu* od čijeg je imena selo kasnije i dobilo ime Nikinci. Tijekom vladavine Turaka ovim prostorima o Nikincima se malo zna, pretpostavlja se da je selo bilo spaljeno i opustošeno. Više podataka o Nikincima nalazimo nakon turskog razdoblja, točnije 1737. godine, kada se u selo doseljava izvjestan broj Albanaca katolika ili, kako su ih tada nazivali, Klimenta. Nakon njih u selo se doseljavaju i Hrvati i Mađari. Budući da su Hrvati bili vičniji bavljenju poljoprivredom, oni uskoro preuzimaju primat

u poljoprivrednoj proizvodnji, a Klimenti se u međuvremenu miješaju s lokalnim hrvatskim pukom, vremenom dolazi do njihovog stapanja s Hrvatima i oni gube svoj identitet.

Za vrijeme vladavine *Marije Terezije* (1740.-1780.) dolazi i do vala kolonizacije Nijemaca tako da su stanovništvo Nikinaca u to vrijeme činili Hrvati, Mađari i Nijemci. Ovakva struktura stanovništva ostala je sve do kraja Drugog svjetskog rata, točnije do 1944. godine, kada dolazi do iseljavanja Nijemaca a na njihovo mjesto se doseljavaju Srbi – kolonisti iz Bosne. Katolički živalj u Nikincima bio je u većini sve do izbijanja sukoba u Hrvatskoj, kada pod pritiskom dolazi do iseljavanja znatnog broja Hrvata i manjeg broja Mađara iz Nikinaca i tako se drastično mijenja etnička struktura sela, ali se župna zajednica i u tim teškim vremenima uspjele očuvati.

Postoji više različitih povijesnih podataka vezanih za nastanak nikinačke župe, tako se u povijesnim izvorima nalazi podatak da se župa spominje još 1332. godine i da je obnovljena 1770 i 1807. godine. Za matične knjige postoji podatak da su se vodile od 1752. godine.

Nikinačka župa se razvila iz misijske ispostave čije je sjedište bilo u Hrtkovcima. Prvi kapelan u Nikincima bio je *Antun Maletić*, koji je kao kapelan u Nikincima služio od 1782. do 1789. Samostalna mjesna kapelanija je u Nikincima djelovala od 1789. do 1795. godine, kada Nikinci postaju samostalna župa, a njen prvi upravitelj bio je *Petar Malja* koji je 1807. godine imenovan župnikom.

Prva župna crkva u Nikincima, podignuta u čast svetog *Antuna*

Padovanskog, izgrađena je 1763. godine zahvaljujući nastojanjima talijanskih franjevačkih misionara. Riječ je o maloj drvenoj crkvi optočenoj blatom i oličenoj, u kojoj se nalazio jedan oltar posvećen svetom Antunu.

Druga drvena crkva u Nikincima građena je od 1800. do 1802. godine, kada ju je blagoslovio *Ivan Matizović*, župnik mitrovačkog dekanata.

Pripreme za gradnju prve zidane župne crkve otpočele su u vrijeme župnika *Petra Malje*, koji je nabavio materijal za njenu gradnju, župnik *Josip Jelić* je otpočeo s izgradnjom crkve, a dovršio je župnik *Ignac Kesegić* 1852. godine.

DRUGI SVJETSKI RAT I DEVEDESETE

Župna crkva je porušena u savezničkom bombardiranju 7. rujna 1944. godine, kada je pogođena trima bombama bačenim iz savezničkog bombardera B-52. Jedna od bombi pala je točno na toranj i uništila dvije trećine tornja, a dvije su bombe pogodile lađu crkve i uništile je. Ostali su samo vanjski zidovi. Ruševine crkve su tako stajale sve do 1971. godine kada, za vrijeme župnika *Antuna Devića*, otpočela njena obnova koja je završe-

na 13. lipnja 1973. godine i to je župna crkva koja u Nikincima postoji i danas.

Tijekom posljednjeg rata, za župu u Nikincima, a i za same župljane, došao je novi period velikih iskušenja i nedaća. Veliki broj župljana se iselio iz Nikinaca, a sama župna crkva je bila izložena napadima i oštećena je čak četiri puta – dva puta je na nju postavljen eksploziv, a dva puta bačena bomba. Najteži napad dogodio se upravo na blagdan Svetog Antuna 13. lipnja 1995. godine.

Za sve ovo vrijeme postojanja župe u Nikincima, njeni su župljani slavili i štovali svoga zaštitnika svetog Antuna Padovanskog. U vremenu kada u Nikincima nije bilo župne crkve služba je vršena u obližnjem župnom uredu. Posljednjih godina proslava blagdana Svetog Antuna, nakon teškog i mukotrpnog razdoblja devedesetih godina, ponovno polako, ali sigurno, dobiva svoj nekadašnji sjaj, pa se tako i javila inicijativa nikinačkih župljana da Nikinci budu proglašeni za svetište svetoga Antuna i postanu hodočasničko mjesto, s obzirom na sve veći broj vjernika s raznih strana koji u posljednje vrijeme pohode ovu župu.

Mirko Paulić

SUBOTICA KOJA NESTAJE

Kuća Bodóga Palotayja – Žarka Zrenjanina 6

Piše: dr. Viktorija Aladžić

U okruženju ove kuće danas niču višekratnice, narušavajući izvanredan ambijent Ulice Žarka Zrenjanina, kao i izvanredna arhitektonska ostvarenja XIX. stoljeća u Subotici. Treba li, uopće, istaknuti kako je i ova kuća, na žalost, predviđena za rušenje?

Godine 1838. na naznačenoj parceli nalazila se prizemna seoska kuća, zabatom orijentirana prema ulici i jedan pomoćni objekt, u produžetku, iza nje, sve u vlasništvu *Alberta Perčića*, koji ju je 1847. godine prodao *Simonu Piukoviću*. Kuća je do 1886. godine prešla u vlasništvo *Bodóga Palotayja*, koji je iste godine predao molbu za zamjenu trske na kući¹.

Do sada nismo uspjeli utvrditi čime se, zapravo, bavio *Palotay*, osim da je 1893. godine predao nadležnom gradskom uredu molbu za izgradnju reprezentativne prizemne građanske kuće na ovoj parceli, na kojoj se ona i danas nalazi. Projekt kuće uradio je *Titus Mačković*².

DJELO TITUSA MAČKOVIĆA

Za *Titusa Mačkovića* se može reći kako je bio jedan od ljudi koji su kreirali izgled grada na prekretnici XIX. u XX. stoljeće. Imao je sreće da su se najplodnije godine njegove karijere poklopile s ubrzanim razvojem Subotice, te da je u četiri desetljeća imao priliku projektirati preko 400 građevina, od skromnih pomoćnih objekata i prizemnih kuća, do škola, raskošnih palača i crkvi³. Rođen je 20. srpnja 1851. godine. U knjizi gradskih službenika u koju je upisan zahvaljujući tome što je u dva navrata bio glavni gradski inženjer, zabilježeno je kako je priložio potvrdu o položenim ispitima na fakultetu umjetnosti u Beču i Zürichu⁴. Položio je ispite, ali nije stekao diplomu, što ga, ipak, nije omelo da postane jedan od najznačajnijih subotičkih graditelja tog vre-

mena. *Mačković* je, kako navodi matična knjiga službenika, govorio mađarski, njemački i dalmatinski jezik. Kao glavni inženjer bio je u službi od 1. srpnja 1878. do 31. prosinca 1879. a potom od 1. srpnja 1884. do 31. listopada 1890. Umro je 1919. godine.

Duga karijera *Titusa Mačkovića* bila je ispunjena brojnim projektima objekata različitih arhitektonskih stilova. Slobodno se može reći kako je *Titus Mačković*, zapravo, doveo Europu u Suboticu, oličenu u

DVA VLASNIKA NE MOGU SE DOGOVORITI

Jedna u nizu njegovih ostvarenja bila je najamna prizemna građanska kuća *Bodóga Palotayja*. Kuća je izgrađena s osnovom u obliku slova U. Na sredini kuće se nalazi suhi ulaz s masivnom drvenom ulaznom kapijom. Kuća je tako podijeljena na dva dijela, a u svakom se nalazi po jedan stan. Prema ulici su iz oba stana bile orijentirane po dvije sobe, a u dvorišnom traktu kuće nizale su se ostale

dva anđela pridržavaju kartuš u kojem se nekada vjerojatno nalazilo obilježje koje je bilo vezano za obitelj *Palotayja*, možda i inicijali njegovog imena. Danas, međutim, tih oznaka više nema. Vrlo su dekorativni i vodoravni vijenci fasade.

Kuća u Ulici *Žarka Zrenjanina* 6 danas, kako se može vidjeti, ima najmanje dva vlasnika. Tužna je činjenica ove kuće, a i mnogih drugih u gradu, da se vlasnici ne mogu dogovoriti oko uređenja fasade, pa se ona održava u skladu sa željama i potrebama različitih vlasnika neusuglašeno. Polovica kuće, zajedno s kapijom, obojena je nježnim spektrom okera i oranža, s drvenarijom i soklom u smeđoj boji, na način kako bi ova kuća zasluživala cijela biti obojena. Druga polovica, na žalost, ima i dalje sivu fasadu, čija boja datira iz vremena socijalizma, kada su se kuće ovoga tipa bojile sivim i sivo-maslinastim bojama. Na ovaj način djeluje kao da se radi o dvjema kućama, a ne o dvjema polovicama iste građevine, tako da površni promatrač ne može uočiti cjelinu njezine ljepote i grandioznosti.

Mnoge kuće stradale su upravo zbog činjenice da su ih njihovi vlasnici zapustili, da su bile obojene neuglednim sivim bojama, u skladu sa socijalističkom ideologijom, koja je inzistirala na uništavanju svih obilježja raskoši ranijeg društvenog poretka. Siva boja kuće na mnogim fasadama i danas prikriva izuzetna zanatska i umjetnička ostvarenja izvedena krajem XIX. i početkom XX. stoljeća. U okruženju ove kuće danas niču višekratnice, narušavajući izvanredan ambijent Ulice *Žarka Zrenjanina*, kao i izvanredna arhitektonska ostvarenja XIX. stoljeća u Subotici. Treba li, uopće, istaknuti kako je i ova kuća, na žalost, predviđena za rušenje?

vodećim onodobnim arhitektonsko-graditeljskim stremljenjima. Bio je među prvim koji je projektirao kuće u stilu neorenesanse u gradu, potom je prvi primijenio novu međukatnu konstrukciju sa željeznim I profilima, takozvani pruski svod, namjesto ranije drvene tavanice, a bio je i prvi u gradu koji je projektirao palaču u stilu secesije, vrlo rano se priklanjajući primjeni betona, tada novog materijala u konstrukcijama. Donio je u grad neobarok, te darmstadtsku i münchensku secesiju. *Titus Mačković* je doslovce bio subotički *Uomo universale*, svestrani umjetnik renesansnog duha.

prostorije. Stan s istočne strane kapije bio je nešto manji, imao je još spavaću sobu, kuhinju i ostavu, dok je veći stan imao još tri sobe, kuhinju i ostavu. Duž dvorišne fasade kuće pružao se zastakljeni trijem, u koji se ulazilo iz potkapijskog prostora. S obzirom da je kuća imala podrum, spadala je u kategoriju kuća s visokim prizemljem, prema tome i u kategoriju reprezentativnih građanskih kuća.

Fasada kuće izvedena je u stilu neorenesanse. Svaka soba orijentirana prema ulici ima po dva prozora nadsvedena trokutastim timpanonima. Najreprezentativniji dekoracijski element fasade je rizalit ulazne kapije. Iznad kapije

1 HAS, F:2, ép. eng. VI kör 27/1886.

2 HAS, F:2, ép. eng. VI kör 32/1893.

3 Aladžić, V.: *Titus Mačković kao graditelj secesije*, Rukovet, 4-5-6, 1998, 67-71.

4 HAS, F:2, Ured gradonačelnika, Matična knjiga službenika 1890 - 1918. Br 12.

KNJIGOVEŽNICA »ŠOK« S TRADICIJOM DUŽOM OD STOLJEĆA

Ljepota obnavljanja starih knjiga

*Kakve knjige obitelji**čuvaju i donose na obnovu**da bi im što duže trajale ***Dug proces do nove opreme**davno tiskanih knjiga ***Kako se ručno proizvodi**papir i za koje prigode*

Detalj iz procesa ručne izrade papira, sito s vodenim žigom Knjigovežnice »Šok«

Jedina knjigoveška radnja u Subotici, a i mnogo šire, sve do Novog Sada, je Knjigovežnica »Šok« (Trg cara Jovana Nenada 7), duge obiteljske tradicije, još iz vremena s kraja devetnaestog stoljeća. Danas ova knjigovežnica spaja tradicionalno i suvremeno, starinske alate i strojeve i računalne domete, čuva garniture olovnih slova kakve su se u tiskarskoj industriji nekada koristile i rijetko iskustvo u ručnoj proizvodnji papira, a osim osnovne djelatnosti na kojoj je davno ponikla pruža i tiskarske usluge. »Moj je posao sve što se tiče papira, počevši od proizvodnje papira, odnosno ručne izvedbe papira, preko tiska u raznim tehnikama, do dorade, što znači povezivanje

papira u obliku knjige, ili u obliku pozivnice, posjetnica, diploma ...«, kaže *Gabor Šok*, vlasnik ove jedinstvene radnje na našem području, grafički inženjer po profesiji koji je obiteljski posao i radnju preuzeo od oca *Lajosa* prije dvadesetak godina. Do tada je Gabor Šok radio u tiskari »Panonijak«.

DUGO OBITELJSKO ISKUSTVO

Gaborov otac Lajos Šok cijeli je svoj radni vijek, i duži od uobičajenog, proveo u knjigovežnici, sve do 90-ih godina prošlog stoljeća. Kupio ju je još 1943. godine od svog ujaka Berkeša, tada već knjigovežnicu s tradicijom i dugim

iskustvom. Pouzdano je, o tome postoji dokument, da je Berkeš stručni ispit položio kod prethodnog vlasnika ove knjigovežnice *Vilmosa Smidta* 1896. godine. Taj je datum, na temelju pisanog povijesnog traga, utisnut i uz naziv radnje: »Šok« - osnovana 1896. Znatno prije nego što je Subotica dobila svoj prepoznatljiviji simbol, Gradsku kuću, i duže od jednog životnog, a kamoli radnog vijeka.

Moglo bi se reći kako ova knjigovežnica pamti i mnogo bolja vremena u svojoj djelatnosti, u gradu nekada razvijenog tiskarstva, jer potječe iz doba kada je u Subotici bilo nekoliko tiskara, ali i nekoliko knjigovežnica. Do danas traje ova jedna. Osim povezivanjem, radnja se danas bavi i tiskanjem pozivnica, jelovnika, posjetnica, knjiga u manjim nakladama... Proširenje djelatnosti tiskanjem nastalo je posljednja dva desetljeća.

Povezivanje knjiga je djelatnost koja dulje od stoljeća traje kao osnovna nit i djelatnost ove radnje, u posljednje vrijeme, možda, češće kroz povezivanje, odnosno obnovu starih knjiga. »To su stare knjige koje su pohabane, zgužvanih listova, pokidanih korica, pa ovdje dobiju novo ruho«, u najkraćem će reći Gabor Šok, a u suštini iza ovih nekoliko riječi stoji veliki posao i dug proces u kojem se zadržavaju samo otisnute stranice papira, a i one se čiste i obrađuju, a zatim dobivaju ponovno izrađene i ispisane korice.

Na knjigama u čiji novi izgled se ulaže obiteljsko iskustvo i umijeće iz ove radnje ostaje

informacija i za buduća pokoljenja – jedan znak obnovitelja, Knjigovežnice »Šok«, i godina kada je knjiga dobila novo ruho. Sve rjeđe i rjeđe se stare knjige obnavljaju, dodaje Šok, potiskuje ih suvremena tehnologija i dojam je da se knjige, općenito, rjeđe uzimaju u ruke, tj. rjeđe i čitaju. Što je to za što se zaljubljenici u pisanu riječ, ili pak čuvari obiteljskog pisanog naslijeđa, odlučuju da obnove? »Različite knjige, od Svetog pisma, preko dnevnika, romana, kuhara... Primjerice, nešto što obitelji žele sačuvati, pa su to i albumi, zatim kuhari koji, također, zauzimaju važno mjesto u obiteljskoj tradiciji, jer potječu još od bake. Donijeli su mi jednu Bibliju gdje su na kraju bile ostavljene prazne stranice. Obitelj je nekada davno ovdje upisivala važne datume i događaje iz njihova života. Ostala mi je u sjećanju lijepa bilješka: uz datum rođenja sina pisalo je 'Sijalo je sunce...' Fantastično. Bilješka o jednom posebnom trenutku i osjećaju.«

PROCESI NASTAJANJA

Gabor Šok voli svoj posao, ali proces koji prolazi pristupajući obnovi pojedinih, vrijednih knjiga, nikako se ne bi mogao nazvati samo znanjem ili zanaatom. Kao da ih prvo upoznaje, ili prije spoznaje, i stvara povezne niti sa starom knjigom...

»Ponekad je potrebno i mjesec dana, a nekad i dva, da je počnem raditi, sve dok se u meni ne formira njen budućni izgled

Sačuvana garnitura olovnih slova

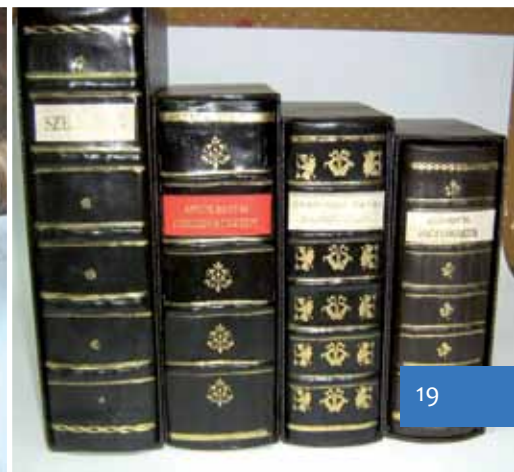

i kompletan proces koji ću u radu proći. A kada je tako potpuno novu sagledam, uradit ću je za nekoliko dana«, dodaje Šok. Obnoviti jednu knjigu složen je posao, jer to znači prvo je potpuno razdvojiti na sve njene dijelove, tj. stranice. »Prvo se očisti od prašine, mrvica kruha... Knjiga se potpuno rastavlja na listove, a u slučaju da je uhvatila plijesan svaki list se potapa u tekućinu, pere u čistoj vodi i suši između listova papira pod presom. Tričetiri dana je potrebno dok se sve potpuno osuši. Onda počinje iznova, listovi se slože, šiju, formira predlist, formiraju korice, tiskaju, ukrase.«

Knjigovežnica je zadržala još jednu osobitost u djelatnosti -

ručnu izradu papira, za posebne prilike. »To su ručno lijevani tabaci papira. Stari papir se melje, miješa s vodom i punilima, zatim se masa izlijeva na sito da bi se ocedila od vode, i ostaje sloj vlakna koja se presuju i suše«, kaže Gabor Šok o procesu kojim se starom i rijetkom tehnikom dobiva papir, sa žigom Knjigovežnice »Šok«. Ručno rađeni papiri koriste se za diplome i pohvalnice. Sve procese upoznao je uz oca već od malena. »Bio sam stalno u radnji, hoćeš-nećeš upiješ tu atmosferu«, opisuje Gabor svoje opredjeljenje za profesiju grafičkog inženjera, a onda vremenom i za preuzimanje obiteljskog obrta.

Katarina Korponaić

Siemens proširuje proizvodnju

Kompanija »Siemens« uskoro će investirati u proširenje proizvodnih kapaciteta pogona vetrogeneratora u Subotici. Direktor sektora energije »Simensa« u Beogradu *Dušan Muškatirović* kaže kako bi investicija trebala biti završena do kraja 2012. godine, a omogućit će povećanje broja uposlenih u subotičkoj tvrtki u kojoj sada radi 500 ljudi. Točan iznos investicije i broj novih radnih mjesta kompanija još ne može priopćiti jer su u tijeku završni dogovori oko vrijednosti ulaganja. »Siemensova« tvrtka u Subotici proizvodi generatore za vetroelektrane, trofazne vučne motore za električne lokomotive, statore sinhronih generatora i montira pretvarače za solarne panele i vetroelektrane.

Nagrada subotičkom Ekonomskom fakultetu

Tim Ekonomskog fakulteta u Subotici, koji su činili profesori ove visokoškolske ustanove, nagrađen je za najbolju implementaciju projekta Europske komisije pod nazivom »Igraj igru i uči kao mladi europski poduzetnik«. Projekt promiče poduzetništvo i poslovne ideje koje se primjenjuju kroz društvenu mrežu Facebook. Subotički Ekonomski fakultet jedina je institucija iz Srbije koja je

implementirala projekt i to od prosinca 2010. do travnja ove godine. U projektu je sudjelovalo oko 900 igrača iz cijele zemlje, a dvoje prvoplasiranih našlo se i među deset najboljih igrača na europskoj razini.

URS protiv mreža u ribnjacima

Gradski odbor Ujedinjenih regiona Srbije pridružio se akciji prikupljanja potpisa kojom se traži izmjena Pravilnika Ministarstva zaštite životnog okoliša i prostornog planiranja o dozvoljenom postavljanju stajaćih mrežarskih alata u ljetnom razdoblju. Akciju su putem Facebooka pokrenuli sportski ribolovci Srbije, jer bi se postavljanjem mreža onemogućio mrijest svih ribljih vrsta i naničela velika šteta domaćem ribljem fondu. *Alen Stantić* iz Gradskog odbora Ujedinjenih regiona Srbije rekao je kako se potpisi prikupljaju i u prostorijama ribolovačkih udruga, kao i njihove stranke, a cilj im je do 5. lipnja prikupiti najmanje 10 tisuća potpisa kako bi ih predali nadležnim tijelima.

Temeljem članka 20. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« br.135/04.36/09) i članka 44 Odluke o gradskoj upravi Grada Subotica (»Službeni list Grada Subotica« br. 6/10), Tajništvo za lokalni ekonomski razvoj, gospodarstvo, poljoprivredu, komunalne poslove i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj

OBAVJEŠTAVA

da je nositelj projekta D.O.O. »DRA Group« iz Subotice, Ivana Gorana Kovačića br. 7 podnio zahtjev za davanje suglasnosti na Studiju o procjeni utjecaja na životni okoliš Projekta: »SKLADIŠTE ZA PRIVREMENO SKLADIŠTENJE OPASNOG OTPADA« u Subotici, Tuk ugarnice bb na katastarskoj čestici broj 14454 k.o. Stari grad, korisnika A.D. »JAVNA SKLADIŠTA«.

Suglasno članku 20. stavak 1 i 2 Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš, Tajništvo za lokalni ekonomski razvoj, gospodarstvo, poljoprivredu, komunalne poslove i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj osigurat će JAVNI UVID u predmetnu studiju u razdoblju od 22. travnja do 13. svibnja 2011. godine u prostorijama Gradske kuće, II. kat, soba 226 svakog radnog dana od 10-13 sati.

Javna prezentacija i javna rasprava o predmetnoj studiji o procjeni utjecaja na životni okoliš bit će održana 16. 5. 2011. godine u 12 sati u prostorijama Gradske kuće, II. kat, soba 226.

IZABRANI SUVENIRI GRADA

A gdje su radovi od slame?

Turistička organizacija Subotice objavila je rezultate natječaja za najbolje rješenje brenda – suvenira Subotice. Na natječaj je pristiglo 238 radova, od kojih je oko 130 ušlo u uži odabir. Od ovih izabranih radova stručno je povjerenstvo u kategoriji tradicionalnog suvenira izabralo rad *Ilonke Milunović* – Lutku od kukuruzovine, u kategoriji urbanog suvenira Upakirane razglednice i razglednice *Miljane Mikić*, dok su u kategoriji umjetničkog suvenira izabrani radovi *Zvonimira Vidića* – Maketa Gradske kuće (mala maketa), Knjižnica i slika Gradske kuće. Za najbolji brend-suvenir izabrana je mala Maketa Gradske kuće.

O ukusima i procjenama izlišno je raspravljati. Sigurno je povjerenstvo za odabir ovoga rješenja u reprezentativnom sastavu imalo dvojbe koji će suvenir predstavljati naš grad.

Slobodan sam iznijeti svoj stav, kako je povjerenstvo trebalo imati u vidu da je – i pokraj najviše uzgajane poljoprivredne kulture u našoj regiji, kukuruza – naš grad daleko više poznatiji po radovima od slame. Ovim nikako ne želim omalovažiti izabrani rad od kukuruzovine, u kategoriji tradicionalnog suvenira.

Ljudevit Vujković Lamić

JP SUBOTICA-TRANS

PUTUJTE S **JP »SUBOTICA-TRANS«** NA MEĐUNARODNOJ LINIJI:
SUBOTICA-NOVI SAD-ZAGREB I OSTVARITE ZNAČAJNE POPUSTE.
POLASCI U 8,00 h SVAKOG DANA IZ SUBOTICE I ZAGREBA.

CIJENA KARATA:

DJECA DO 6 GODINA – VOZE SE BESPLATNO.

DJECA OD 6-12 GODINA (POPUST OD 50%) – 1.425,00 DINARA

STUDENTI:

JEDAN SMJER (POPUST OD 20%) – 2.280,00 DINARA.

POVRATNA (POPUST OD 30%) – 3.990,00 DINARA.

OSTALI:

JEDAN SMJER – 2.850,00 DINARA.

POVRATNA (POPUST OD 15%) – 4.845,00 DINARA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Tel.: 024/555-566

29. travnja 2011.

BLAGOSLOVOM ŽITA U ĐURĐINU SLUŽBENO OBILJEŽEN POČETAK OVOGODIŠNJE DUŽIJANCE

Sto godina zahvale Bogu za plodove zemlje

Blagoslov predvodio đurđinski župnik vlč. Lazar Novaković, a do konca kolovoza bit će održano oko 60 različitih manifestacija u okviru jubilarne godine organizirane proslave žetvenih svečanosti u Subotici

Blagoslovom žita u Đurđinu na Markovo, u ponedjeljak je i službeno započela proslava stote obljetnice Dužijance, najveće svečanosti hrvatske zajednice u Republici Srbiji i vjerojatno najmasovnije manifestacije u hrvatskoj dijaspori općenito.

Blagoslovu mladog žita na njivi Vlatka Vojnića Purčara prethodilo je misno slavlje u đurđinskoj župnoj crkvi sv. Josipa Radnika, koju je predvodio mjesni župnik vlč. Lazar Novaković. Crkva je bila dupkom puna domaćih vjernika i vjernika iz Subotice i okolice.

Do njive na kojoj je blagoslivljano žito, i na kojoj će u srpnju biti održano natjecanje risara, nakon mise išlo se pješice u procesiji.

»Čovjek se treba truditi, ali Bog je taj koji mora blagosloviti da bi rodilo«, rekao je na njivi među ostalim vlč. Novaković, čitajući pritom dijelove Svetog pisma, u kojima je Isus naše živote uspoređivao s Božjom njivom. »Molimo gospodara žetve da i mi budemo žetva Božja«, rekao je vlč. Novaković.

Blagoslov je završen pjesmom Rajska Djevo, kraljice Hrvata.

Dužijanca je, inače, svečano proslavljanje završetka žetve, a oslanja se na tradiciju hrvatskog naroda bunjevačkog roda u Subotici i okolici, koji je stoljećima na taj način zahvaljivao

Bogu za plodove zemlje. Sve do 1911. godine Dužijanca je proslavljana individualno, na svakom salašu pojedinačno, a te je godine slavlje, pod vodstvom župnika i narodnog tribuna Blaška Rajića, objedinjeno i organizirano u gradu. Upravo ta godišnjica slavi se ove, 2011. godine.

Generalni pokrovitelj ove jubilarne stote Dužijance je predsjednik Republike Srbije Boris Tadić, a predsjednik Počasnog odbora je pokrajinski premijer Bojan Pajtić.

Ove će godine Dužijanca sadržavati veći broj manifestacija nego obično i bit će ih preko 60. Obilježavanje je neformalno počelo koncertom Gibbonija u Subotici u prosincu 2010. godine, a serija manifestacija krenula je tradicionalno svećenjem žita na Markovo, 25. travnja.

Središnja svečanost, koju čine euharistijsko slavlje u katedrali (predvodit će ga kardinal mons. Josip Bozanić), procesija sudionika u narodnim nošnjama kroz grad i predaja kruha gradonačelniku na glavnom gradskom trgu, bit će održana u nedjelju, 14. kolovoza 2011.

»Program je definiran, izvođači, Počasni odbor, pokrovitelji također, ljudi iz organizacije ove su se godine doista dobro pripremili«, kaže predsjednik Organizacijskog odbora Dužijance Davor Dulić. »U odnosu na prethodne proslave, u ovoj će biti izvanrednih, obljetničkih programa, s obzirom na veliki jubilej. Bit će nekoliko promocija knjiga koje su vezane

upravo uz obljetnicu Dužijance, u središtu grada bit će postavljen spomenik risaru, bit će restauriran grob Blaška Rajića, a imat ćemo i nekoliko zanimljivih koncerata. Značajna je obljetnica i ove su se godine i institucije – republičke, pokrajinske i gradske u Srbiji, te u Hrvatskoj, prilično angažirale i stvarno ćemo imati bogatu i svečanu Dužijancu. Za razliku od prijašnjih proslava, za ovo doba godine imamo osiguran solidan iznos novca za kvalitetne planove, tako da se nadam da s te strane nećemo imati problema, odnosno da stota obljetnica niti u jednom kontekstu neće imati mrlju.«

Z. Perušić

Blagoslov i u Lemešu

Na blagdan Sv. Marka evanđeliste, aktualni bandaši i bandašice u pratnji ostalih članova HBKUD-a »Lemeš«, obučeni u bunjevačku narodnu nošnju, donijeli su mlado žito na blagoslov u crkvu Rođenja BDM u Lemešu. Ovom svečanošću Lemešani tradicionalno započinju pripreme za Dužijencu. Svečanu svetu misu, uz nazočnost mnoštva vjernika, predvodio je mjesni župnik Antal Egedi.

TRODNEVNOM PROSLAVOM OBLIJEŽENA ZNAČAJNA OBLJETNICA

Sto godina crkve u Žedniku

Broj župljana za proteklih se sto godina smanjio, te ih danas ima oko 1800 *
U povodu jubileja tiskana i monografija »Selo na raskršću puteva«

I u danima nakon Uskrsa, katolički vjernici u Starom Žedniku, selu nadomak Subotice, imali su povoda za slavlje, sudjelujući u proslavi značajne obljetnice – sto godina mjesne crkve posvećene svetom Marku evanđelistu. Trodnevno slavlje započelo je u ponedjeljak, 25. travnja, svečanom biskupskom misom koju je predvodio msgr. dr. *Ivan Péntzes*, uz koncelebraciju svećenika Subotičke biskupije.

Svečana proslava nastavlja se u utorak, kada je služena misa za pokojne župnike i dobročinitelje, koju je predvodio mons. *Andrija Kopilović*. Iza mise priređena je svečana akademija i promocija monografije »Selo na raskršću puteva« dr. *Ante Sekulića*, o kojoj su osim autora tekstova, govorili i mons. mr. *Andrija Anišić* i mons. dr. *Andrija Kopilović*. U okviru ove večeri nastupili su Collegium Musicum Catholicum i župni zbor Marije Majke Crkve u pratnji glazbenika iz subotičke Muzičke škole,

a pod ravnanjem *Miroslava Stantića*.

Posljednji dan proslave, srijeda 27. travnja, bio je posvećen mladima. Služena je sveta misa za blagoslov mladih i djece, nakon čega je na župi organizirano druženje mladih iz svih krajeva Subotičke biskupije. Ovom su prigodom nastupili župni sastavi VIS »Markovi lavovi« i VIS »Sveti Marko«.

MONOGRAFIJA ŽUPE

Monografija »Selo na raskršću puteva«, koja je predstavljena u utorak, objavljena je u nakladi Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« iz Subotice. Autor tekstova u knjizi je dr. Ante Sekulić, a njezin tehnički urednik *Marinko Piuković* koji je pribavio brojne fotografije zastupljene u monografiji.

Dr. Ante Sekulić kaže kako je izrazito vezan uz Žednik jer je u njemu odrastao. »Tu je bio naš salaš, tu sam naučio hodati i govoriti, ali i raditi, zahvalju-

jući dobroti moga dide, tetaka i obitelji u kojoj sam živio. Rado sam se vraćao njima. Ova crkva je građevina u koju su utkana moja iskustva, boli i radosti. Utan u žednički život do sredine 20. stoljeća, želio sam ovom

Župnik Željko Šipek

knjigom potvrditi zahvalnost prema svima koji su nastojali obogatiti moje djetinjstvo i mladost«, objašnjava 90-godišnji dr. Ante Sekulić.

On ističe kako su vjera i pobožnost obilježili živote Žedničana

kroz povijest. »Nema običaja niti načina života Žedničana koji nije prožet vjerom. Žednički su župljani živjeli svoju vjeru, prihvaćali su Boga kao gospodara svega koji im može pomoći kada ga zamole. Čuvali su svoja ognjišta i obitelji. Bili su ponosni na ovu, svoju crkvu. Očuvanju običaja ovdašnjih Hrvata, kojima je vjera dala puni smisao, pridonijeli su župnici *Petar Evetović* i *Franjo Vujković*, ali i *Blaško Dekanj* koji je pomagao oko obnove godišnjeg kalendara 'Subotička Danica' nakon Drugog svjetskog rata. Mjesto je dalo svećenika, odvjetnika, liječnika, agronoma, a bilo je i gazda te dakako sirotinje«, kaže dr. Ante Sekulić.

POVIJEST CRKVE

Žednik je 1910. godine brojaio oko osam tisuća vjernika skupa s Đurđinom, Zobnaticom i Verušićem, te je bilo neophodno sagraditi crkvu za potrebe vjernika. Još su 1900. godine na sjednici Poglavarstva grada

Subotice bili svjesni ove činjenice te su donijeli odluku da se imaju sagraditi crkve ovim redom: u Tavankutu, Žedniku i Đurđinu. Gradsko vijeće već 24. veljače 1906. godine povjerala gradnju crkve Sigismundu Moravcu. Od graditelja je crkva preuzeta 27. listopada 1909., a posvećena je 3. travnja 1911. godine na blagdan Cvjetnice. Dužina Crkve je 48,1 metara, širina 11,63 metra a prvotna visina tornja je bila 47,11 (jer je 1925. u kolovozu jak vjetar srušio toranj te je visina tornja sada 30 metara). Crkva je sagrađena u gotskom stilu, ali u njoj ima i tragova romaničkog stila jer su lukovi na prozorima kružni. U tornju su postavljena četiri zvona od kojih je najveće 530 kg, a najmanje 30 kg. Matice se vode od 1913. godine. Prvim župnikom 24. kolovoza 1913. godine imenovan je *Benjamin Hegedus*.

Crkvene orgulje, marke »Cecilia«, nabavljene su 1925. godine iz Salzburga, no nažalost danas nisu u funkciji. Crkvu je 1936. godine oslikao *Martin Džavić*. Slike su otkupljivali sami vjernici o čemu svjedoči i spomen ploča u samoj crkvi. Poznate župljanke su, među ostalim, i slamarke *Teza* i *Ana*

Predstavljanje knjige
»Selo na raskršću puteva«

Milodanović, čiji radovi u tehnici slame krase prostorije župnog doma.

DANAŠNJE STANJE

Broj župljana župe sv. Marka za nepunih sto godina smanjio se otprilike upola jer mnogi mladi odlaze sa sela u gradove, a bilježi se veći broj umrlih nego rođenih.

»Situacija je kao i u drugim sličnim sredinama, veliki mortalitet i mali natalitet«, kaže za HR sadašnji župnik *Željko Šipek*. »Za ovih sto godina kršteno je 11.050 vjernika, vjenčano je 2287 parova, a ukopano je 7525 vjernika. Danas imamo oko 1800 vjernika, skupa s Novim Žednikom. Od 2200 stanovnika, koliko ih je u Žedniku bilo na popisu iz 2002. godine, 70 posto su katolici. Bogoslužjenja

luju VIS 'Markovi lavovi' i VIS 'Sveti Marko'. Slavi se i seoska dužijanica, imamo proštenje«, kaže župnik Šipek.

Župnik *Željko Šipek* smatra kako budućnost župe nije svijetla, što pokazuju i statistike. »Mladi, posebice oni koji studiraju, odlaze i ostaju u gradovima. U selu nema posla, nema perspektive. Selo izumire, od 70-ih godina prošloga stoljeća bilježimo negativnu stopu prirodnog priraštaja. To će, smatram, pokazati i predstojeći popis pučanstva«, dodaje župnik na kraju razgovora.

D. Bašić Palković

Biskupska misa

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

KOD VAJSKE OTVOREN NOVI POGON ZA TOV PILIĆA

Dobra poruka i drugim investitorima

Predsjednik Vlade AP Vojvodine dr. *Bojan Pajtić*, predsjednik općine Bač mr. *Tomislav Bogunović* i generalni direktor »Perutnine« iz Ptuja dr. *Roman Glaser*, otvorili su u četvrtak, 21. travnja, novi pogon za tov pilića u naselju Živa kod Vajske.

Farma Vajska je obnovljena pomoću slovenske investicije, a uzgoj peradi odvijat će se u 12 renoviranih objekata na ukupno 11.520 četvornih metara. Ova je tvrtka postigla znatan gospodarski rast i socijalnu sigurnost za preko 3600 zaposlenih i 500 kooperanata kompanije.

Predsjednik Vlade Vojvodine Pajtić naglasio je višestruki značaj pogona u Vajskoj, koji će zaposliti dvadesetak radnika i, među ostalim, istaknuo: »Značaj pogona u Vajskoj je višestruk, jer će na posredan način biti angažirani kooperantski potencijali i poljoprivrednici iz okolnih naselja. Drugi važan moment je da se radi o veoma uglednoj međunarodnoj kompaniji, što predstavlja iznimno važan signal i drugim investitorima, da dođu u Vojvodinu i Bač otvori-

ti nova poduzeća i radna mjesta, te ostvariti uspješan profit.« Predsjednik Pajtić je dodao kako će se nastaviti s ulaganjima u općinu Bač, u koju je u prethodne 4 godine usmjereno oko 1,3 milijarde dinara.

Tvrtku Perutnina iz Ptuja čini 18 članica koje se nalaze u 6 država (u Sloveniji, Hrvatskoj,

ka ispunjava najviše standarde glede kvalitete, sigurnosti i ekologije, te da sredina kao što je Vajska u potpunosti odgovara svim zahtjevima proizvodnje koju ova kompanija njeguje.

Tijekom posjeta općini Bač predsjednik Pajtić je otvorio i novi Sportsko-rekreacijski centar u Selenči, čija je investici-

se svi koji žele u općini Bač moći rekreirati u ovom objektu. Građani Selenče i okolnih mjesta moći će voditi zdraviji život i organizirati sportske i kulturne manifestacije na ovom mjestu«, kazao je ovom prigodom predsjednik Pajtić. Nakon otvorenja učenici osnovnih škola iz Selenče, Pivnica i Plavne odigrali su pred punim tribinama prijateljsku utakmicu, a potom se natjecali i u drugim sportskim disciplinama. Istoga dana NK Krivanj iz Selenče je odigrao prijateljsku utakmicu s ekipom NK Vojvodine.

Predsjednik općine Bač Tomislav Bogunović je istaknuo kako su današnje investicije veoma važne za općinu Bač i kako očekuje da će se ova općina i dalje uspješno razvijati. Da podsjetimo, on je na prošloj sjednici Općinskog vijeća objavio pismo o namjerama kompanije BMW Group iz Slovenije da izgradi sportski centar, odnosno pistu i poligon za treninge i utrke motornih vozila na zemljištu općine Bač, između naseljenih mjesta Plavna i Bođani.

Zvonimir Pelajić

Bosni i Hercegovini, Srbiji, te Rumunjskoj i Austriji). Direktor tvrtke dr. Roman Glaser je istaknuo kako će se u objektu u Vajskoj godišnje proizvoditi i do 1.300.000 pilića, a da tvrt-

ja, vrijedna 18 milijuna dinara, osigurana preko Fonda za kapitalna ulaganja Vojvodine. »Pokrajinska vlada na ovaj način investira u bolju kvalitetu života svojih građana. Od danas će

JAVNI RADOVI U SOMBORSKOJ OPĆINI

Privremeni posao za nezaposlene

Ove se godine na natječaj za obavljanje javnih radova koje financira Nacionalna služba za zapošljavanje u Somboru prijavio veliki broj somborskih poduzeća i udruga građana. Javni radovi dobar su način za obavljanje određenih poslova na području grada Sombora i nude mogućnost privremenog zaposlenja onima koji su na listi čekanja za posao. Uručene su odluke o organiziranju radova, a u idućem razdoblju izvođači radova će s Nacionalnom službom za zapošljavanje potpisati ugovore za provođenje javnih radova. Ove godine provest će se

osam javnih radova u trajanju od po tri mjeseca, na kojima će se privremeno zaposliti 34 osobe.

Nezaposlene osobe privremeno će uposliti JKP »Čistoća«, Opća bolnica »Dr. Radivoj Simonović«, Gradska knjižni-

ca »Karlo Bjelicki«, SZR »Eco Team«, DOO za proizvodnju, trgovinu i usluge Rajčanji, UG »Ekološka učionica« Baračka, UG »Omladinska somborska asocijacija« i OŠ »Ognjen Prica« u Kolutu.

Privremeno zaposlenima na provođenju javnih radova mjesečno će biti isplaćivane zarade prema stupnju stručne spreme, kao i troškovi putovanja. Osobe s prvim i drugim stupnjem stručne spreme ostvarit će zaradu od 17 i pol tisuća dinara, zaposleni s trećim i četvrtim stupnjem stručne spreme zaradit će po 18 tisuća dinara, s petim i šestim stupnjem stručne spreme primit će zaradu od 20 tisuća dinara, a zarada za osobe sa sedmim stupnjem stručne spreme iznositi će 22 tisuće dinara.

Z. G.

Zgrada nacionalne službe za zapošljavanje

U SOMBORU OTVORENA SIGURNA KUĆA

Sklonište od nasilničkog okruženja

U Somboru je u srijedu, 20. travnja, otvorena Kuća za žene i djecu žrtve nasilja u obitelji. Ovu su sigurnu kuću zajednički otvorili predsjednik Vlade AP Vojvodine dr. *Bojan Pajtić* i predsjednik Fonda B92 *Veran Matić*, koji su i glavni sponzori ove kuće.

»Sigurne kuće su mjesto gdje se žene i djeca mogu skloniti iz nasilničkog okruženja, a osim u Somboru otvorili smo ih i u Novom Sadu i Zrenjaninu. Do kraja godine ovakve ćemo kuće otvoriti i u Pančevu i Srijemskoj Mitrovici. I Europska komisija je u svojim izvješćima dala veliki značaj aktivnostima pokrajinske vlade na zaštiti žrtava nasilja i borbi protiv nasilja u obitelji. To nije samo zbog izgradnje sigurnih kuća, već i radi edukacije oko tisuću ljudi iz javnog sektora, tužiteljstva, sudstva, obrazovanja i socijalne zaštite, koji rade na sprječavanju nasilja u obitelji«, rekao je Pajtić.

On je uz pratnju predsjednika Skupštine grada Sombora *Siniše Lazića* i predstavnika lokalne samouprave otvorio i

posljednje tri godine u cijeloj Vojvodini osnovano puno ženskih udruga koje Vlada APV podržava.

U prostorijama Sigurne kuće

suvenirnicu koja je smještena ispred Gradskog muzeja, te je posjetio i Uskrsni sajam ručnih radova i etno hrane. Prigodom otvaranja suvenirnice predsjednik Vlade je rekao kako je u

»Otvaramo čitav niz suvenirnica širom cijele Vojvodine, a prvu smo otvorili u Somboru. Do ljeta slijede Šid, Zrenjanin i Temerin, a poslije ljeta prelazimo i na neke druge gradove. Ideja je da tisuće

žena koje se na selima bave starim zanatima, odnosno izradom suvenira, dobiju priliku stjecanja financijske sigurnosti i nalaženja tržišta za svoje proizvode. Žene su, uvjetno govoreći, najranjivija kategorija i mi im na ovaj način omogućujemo bolji život, bolju egzistenciju i promoviranje onoga što vole raditi«, rekao je pokrajinski premijer.

Sombor je u tjednu prije Uskrsa imao čitav niz sajмова i izložbi. Tako su Somborci od četvrtka, 21. travnja, do blagdana Uskrsa imali prigodu razgledati i kupiti razne ručno izrađene predmete od kože, drveta, tekstila, kao i unikatno ukrašena uskrsna jaja. Ova izložbeno-prodajna manifestacija nazvana je »Ulica lijepih stvari«, a na njoj su sudjevali izlagači iz cijele Vojvodine i iz Sombora. Organizator manifestacije je Udruga starih, umjetničkih zanata i domaće radinosti Vojvodine iz Sombora.

Z. Gorjanac

FORUM O NAUTIČKOM TURIZMU U BEZDANU

Zapostavljeni vodni promet i turizam

U Bezdanu je prošloga vikenda održan forum o nautičkom turizmu na rijekama i kanalima, na kojem se govorilo o Dunavu, kanalskoj mreži Vojvodine i prometu na vodi.

Promet na vodi u našoj zemlji gotovo da zamire, a zakon iz listopada 2010. godine ne može odgovoriti ni osnovnim potrebama, čulo se na skupu. Pristanište koje postoji pola stoljeća nije zavedeno kao službeno, a samim tim ni kao međunarodno, te u Bezdanu brodovi ne mogu biti opskrbljeni čak niti vodom, iako postoji cijela infrastruktura.

Sudionici foruma zaključili su kako bi se u ovim sferama moglo otvoriti do 15 tisuća radnih mjesta, kada bi se u Srbiji i regiji počelo ozbiljnije razmišljati o

razvoju vodnog prometa i turizma na vodi. Privilegij pri budućim akcijama imat će revitalizacija prijevodnice u Bezdanu, oživljavanje plovnog puta i razmatranje propisa o plovidbi, koji su osnova za razvoj nautičkog turizma.

Na forumu je iznesena ideja da bi zapostavljeni i zapušteni Muzej batinske bitke trebalo

revitalizirati, kako bi postao prvi muzej podvodnog građevinarstva na Dunavu, gdje bi bila očuvana i spomen soba Bitke na Batini.

Iako je bilo najavljeno, na bezdanskome forumu nije predstavljeno idejno rješenje revitalizacije prijevodnice na Velikom bačkom kanalu, za što je zadužen beogradski Energoprojekt. Po

najavama nadležnih, kompletan plan bi trebao biti završen ovih dana. Revitalizacija mora biti usklađena sa zakonom o zaštiti spomenika, ali i pravilima specijalnog rezervata prirode Gornje Podunavlje, koji zaokružuje ovaj dio Dunava.

Forumu su nazočili predstavnici republičkih i pokrajinskih tijela vlasti, najznačajnijih nautičarskih udruga Srbije i Hrvatske i predstavnici iz Mađarske, a organizirali su ga Turistička udruga »Vikend Bezdan« i Udruga nautičara »Dunavski propeler«. Ovaj međunarodni skup prošao je bez predstavnika lokalnih vlasti, pa su sudionici ostali uskraćeni za informacije o planu, stavovima i opredjeljenju službenog Sombora.

Z. G.

SVETO TRODNEVLJE U SRIJEMSKOJ MITROVICI

Puno vjernika u uskrsnom slavlju

Na Veliki četvrtak slavljena je u Srijemskoj Mitrovici u katedrali bazilici svetog Dimitrija, dakona i mučenika, misa posvete i blagoslova ulja (Missa Chrismatis). Euharistijsko slavlje je predvodio biskup Srijemske biskupije *Đuro Gašparović* u zajedništvu sa svim svećenicima Srijema. »Naša će crkvena, biskupijska, župna, obiteljska, društvena i narodna budućnost biti onakva kakvu biskupijsku, župnu i obiteljsku, društvenu i manjinsku zajednicu izgrađujemo i podržavamo, moramo se očuvati od onih pogubnih prodora koji razaraju iznutra, a i izvana ovaj ljudski i milosni organizam Crkve i društva«, rekao je biskup Gašparović.

Slavlje Isusove posljednje večere s apostolima pobožnim i kvalitetnim pjevanjem uveličao je katedralni župni zbor.

Sutradan, na Veliki petak, obrede je vodio biskup Gašparović u zajedništvu sa župnikom *Eduardom Španovićem* i *Mariom Paradžikom*, župnim vikarom. Ni župa u Laćarku nije ostala bez slavljenja obreda, kojeg je vodio u 15 sati župni vikar Paradžik.

Na Veliku subotu navečer biskup Gašparović slavio je u Srijemskoj Mitrovici vazmeno bdijenje zajedno sa župnikom Španovićem, dok je u isto vrijeme župni vikar Paradžik bdijenje proslavio u župi Laćarak.

Za primijetiti je i pohvaliti da su sva tri dana Svetog trodnevlja vjernici sudjelovali u obredima u velikom broju a najviše na Veliku subotu, što svjedoči o svijesti važnosti vazmenog bdijenja u najsvetijoj noći, te događaja spasenja.

Blagdan Uskrsa vjernici su proslavili svečanom svetom misom koju je predvodio biskup Gašparović uz koncelebraciju mitrovačkog župnika Španovića.

Svojim je pjevanjem slavlje uveličao katedralni župni zbor pod ravnanjem orguljašice sestre Cecilije Tomkić. Kvalitetno i bogato pjevanje posebno se ogleda u skladnom izvođenju, te bogatstvu uskrsnih pjesama koje su skladali nekadašnji slavni mitrovački orguljaši.

Veliki broj vjernika radosno je i raspjevano proslavio Uskrs nazočeći uskrsnoj misi. Nakon svetog misnog slavlja i čestitki koje su uputili biskup i župnik, vjernici su se okupili u župnom dvorištu kako bi i kroz uzajamne čestitke podijelili radost Uskrsnuća Gospodnjega.

M. P.

ČUVANJE ISUSOVOG GROBA

Običaj stariji od jednog stoljeća

Čuvanje Isusovog groba na Veliku subotu predstavlja običaj koji se zadržao u pojedinim župama i u Srijemu. Čuvari su obučeni u narodne nošnje s hrvatskim trobojnicama oko pojasa i na kopljima. Sa sigurnošću možemo reći kako je običaj čuvanja Isusovog groba stariji od jednog stoljeća, jer se i najstariji članovi naše zajednice sjećaju priča svojih očeva i djedova o čuvanju groba.

Antun Španović (88 godina)

Sjećam se kako sam još kao dijete išao pokloniti se Isusovom grobu na Veliku subotu, a kao mladić moja braća i ja čuvali smo grob. S radošću se sjećam slika kada su mladići izlazili iz kuća u hrvatskim nošnjama s trobojnicama i išli kroz grad prema crkvi na čuvanje Isusovog groba. Grob su čuvali uglavnom članovi društva »Tomislav«, ali tko je god želio mogao se prijaviti za čuvanje. Drago mi je što je nakon svega ovaj običaj i danas održan u našoj župi, jedina razlika je ta što danas grob čuvaju ljudi svih uzrasta, a nekoć su ga čuvali samo mladići, odnosno momci koji nisu oženjeni.

Vlada Hrgović (52 godine)

Nama čuvarima osobita je čast što smo naslijedili tradiciju naših predaka, a velika nam je čast i dužnost prenijeti ovaj običaj na sljedeća pokoljenja. Na ovaj dan sve generacije naše zajednice nalaze se na okupu i dan provodimo u zajedništvu u župnom dvorištu u očuvanju običaja koji se nikada neće prekinuti.

Josip Dujčić (21 godina)

Čuvar Isusovog groba sam od svoje trinaeste godine. Prava je čast sudjelovati u očuvanju tradicije srijemskih Hrvata. Ova rijetka i dugogodišnja tradicija pravi je pokazatelj naše prisutnosti u Mitrovici. Drago mi je što sudjeluju i stariji i mlađi, sve generacije. Moji prijatelji koji su prisustvovali obredima, bili su oduševljeni svečanošću i organizacijom, ali i pobožnošću.

Mario Paradžik (župni vikar, 33 godine)

Običaj čuvanja Isusovog groba za mene je prije svega duboka religioznost i izričaj vjere katoličkog življa u Srijemu. To je običaj koji se prenosi stoljećima s koljeno na koljeno i najočitija je slika svjedočenja vjere i kulture srijemsko-mitrovačkih katolika. Teško je prenijeti riječima sam doživljaj obreda čuvanja Isusovog groba, to je nešto što čovjek treba osobno doživjeti.

Dario Španović

U BAČU ODRŽANA TRIBINA NA TEMU USKRS – NAJVEĆI I NAJSTARIJI KRŠĆANSKI BLAGDAN

Hod kroz Veliki tjedan

Utorak, u Velikom tjednu, u Baču je održana tribina na temu Uskrs – najveći i najstariji kršćanski blagdan. U vrlo temeljitom izlaganju bački župnik vlč. *Josip Štefković* proveo je slušatelje kroz cijeli Veliki tjedan, od crkvenih obreda do običaja koji prate ovaj blagdan. Što je za kršćane Uskrs a što Vazam, što je blagdan, a što svetkovina i spomendan, kako se izračunava datum Uskrsa – bile su teme koje su zainteresirale slušatelje.

Tribina je održana u organizaciji Udruge građana »Tragovi Šokaca«, a u suradnji s rimokatoličkom župom sv. Pavla i franjevačkim samostanom iz Bača.

Stanka Čoban

USKRS U CRKVI SV. LOVRE U SONTI

Od performansa do pjesme

Najveći kršćanski blagdan, Uskrs, svečano je proslavljen u crkvi svetog Lovre u Sonti. Na dan Velikog petka u prijedopodnevним satima sončanski župnik vlč. Dominik Ralbovsky i vjeroučiteljica Kristina sa školskom djecom priredili su, po prvi put u Sonti, performans na temu križnoga puta. Ova djeca su kroz četrdeset dana korizme redovito dolazila na križni put i čitajući molitve proživljavala ga iskreno, punom djetinjom

dušom, a ovim performansom te su aktivnosti zaokružene na jedan za njih novi, vrlo upečatljiv način. Kroz glumu, u živom prikazu križnoga puta i polaganja Isusa u grob, djeca su sebi i većem broju vjernika upotpunila već proživljeno kroz molitve.

Na sam dan Uskrsa, u slavu Krista, pod svodovima crkve priređen je tradicionalni uskrsni koncert, započet pola sata prije velike mise. Izvedbom dvaju crkvenih pučkih napje-

va i pjesme »Majka Marija«, koju je na svoj tekst skladala Sončanka Božana Vidaković, velikom broju vjernika, kako iz Sonte, tako i Sončana koji su došli iz više europskih zemalja, a najveći broj iz matične domovine Hrvatske, predstavili su se tamburaški sastav i pjevački zbor Kulturno-prosvjetne zajednice Hrvata »Šokadija«.

Recitiranjem prigodnih stihova u koncertu su sudjelovala i djeca župe Sonta, polaznici satova vjeronauka u OŠ »Ivan Goran Kovačić«. Male recitatore pripremila je vjeroučiteljica Kristina Ralbovska, a svečanu svetu misu predvodio je vlč. Dominik Ralbovsky.

Ivan Andrašić

USKRSNIM KONCERTOM I SVEČANIM USKRSNIM MISAMA OBILJEŽENO USKRSNUĆE ISUSOVO U DVJEMA ŽUPNIM CRKVAMA U ŠIDU

Skladbama se slavio Isus

Uskrs, najveći hrišćanski blagdan, svečano je obilježen u dvjema župnim crkvama u šidskoj župi. U župnoj crkvi sv. Katarine Aleksandrijske (djevice i mučenice) u Sotu misu je održao vlč. *Zdravko Čabrac*. Svečanoj noti uskrsne mise u župnoj crkvi u Sotu

pridonio je zbor djece iz Šida i Sota pod vodstvom voditeljice *Dragane Gluvnje-Babić*. Taj se dječji zbor po prvi put predstavio župljanima Sota pjevajući skladbe o Isusu i njegovom uskrsnuću. U ovoj prelijepoj župnoj crkvi, a na opće oduševljenje svih prisutnih, odzvanjali

su zvuci prelijepih pjesama ove talentirane i vrijedne djece.

Svečano je bilo i u župnoj crkvi Presvetog srca Isusovog u Šidu, gdje je svečanu uskrsnu misu predvodio vlč. *Nikica Bošnjaković* pred velikim brojem vjernika i gostiju lokalne samouprave općine Šid. Zbor

djece iz Šida i Sota predstavio je nazočnima svojih dvanaest skladbi kojima se klicalo i slavio Isus i njegovo uskrsnuće, a na zadovoljstvo nazočnih vjernika, koji su uživali u predstavljenim skladbama.

Suzana Darabašić

PROIZVODNI OBRT »LUNE« U ZAGREBU

Opstanak uzdignute glave

U ovom poduzeću uspostavljena je precizna podjela posla: mladi su zaduženi za marketing i narudžbe, dok se otac bavi »samo« proizvodnjom

Luka Bilić jedan je od onih Beščana koji je za vrijeme masovnog egzodusa srijemskih Hrvata devedesetih godina prošlog stoljeća bio prisiljen napustiti svoju rodnu Bešku i zakoračiti u neizvjesnost novog života u matičnoj domovini Hrvatskoj. Pripada generaciji koja je tih godina čašu ljudske patnje ispila do dna, a život ga je okrunio neizvjesnošću, ubijenim radostima i beskrajnom snagom strpljenja.

Zahvaljujući upornosti i moralnim vrijednostima duboko utkanim u ljude široke ravnice, pa čak i onda kada toga nisu svjesni, niti su svjesni snage prostora na kojem žive i koji im često diktira način djelovanja i shvaćanja vrijednosti kao način života, Luka Bilić je uzdignute glave opstao i u novoj sredini i danas je vlasnik proizvodnog obrta »Lune« u glavnom gradu Hrvatske.

U SVIJETU PODUZETNIKA

»Nažalost, prije dva desetljeća sam, kao i mnogi moji Beščani, s obitelji morao napustiti svoj rodni kraj i nastaniti se u Hrvatskoj. U novozagrebačko naselje Sveta Klara doselio sam se za Badnjak 1991. godine, a danas imam petero djece, četiri kćeri i sina, dok sam prije pola godine postao i djed«, prisjeća se Luka Bilić, među prijateljima poznatiji kao Lune, a taj je nadimak, po kojem ime nosi i njegov proizvodni obrt, »zradio« još u djetinjstvu.

Luka je dugi niz godina u Beški radio tokarske poslove u jednoj privatnoj obrtničkoj radionici da bi kasnije, punih šest godina, bio vlasnikom vlastitog tokarskog obrta. Nakon raspada Jugoslavije i ratnih događanja preseljenjem u Hrvatsku radio je na održavanju u zagrebačkoj

Luka Bilić vlasnik proizvodnog obrta »Lune«

tvornici »Pastor«, a zatim vlastitim sredstvima kupio strojeve i ponovno ušao u svijet poduzetnika. »Započeo sam vlastiti obrtnički posao koji radim već više od pet godina«, kaže nam Luka Bilić dok podešava strojeve u svojoj radionici te dodaje da je moguće u Zagrebu još uvijek proizvoditi, usprkos svim uvoznim lobijima.

Najpoznatiji proizvod obrta »Lune« je parkirna rampa, koja se koristi za zabranu parkiranja blokadom parkirnog mjesta. Dakako, nepotrebno je posebno naglašavati kronični problem nedostatka parkirališnih mjesta u velikim gradovima kao što je Zagreb, a ideju za proizvodnju parkirnih rampi Luka Bilić je dobio od svoje kćeri i sina, koji su neiscrpnim rasadnik novih ideja. Osim toga mladi u obitelji Bilić preuzeli su i marketing, pa su reklame za parkirne rampe osvanule i u novinama i na internetu. Tako je u proizvodnom obrtu »Lune« uspostavljena precizna podjela posla: mladi su zaduženi za marketing i narudžbe, dok se otac bavi »samo« proizvodnjom.

»Nekada sam godišnje proizvodio do tisuću parkirnih rampi, a danas, zbog recesije, znatno manje. Osim parkirnih rampi, po narudžbi strojno

obrađujem i pojedinačne serije na tokarskom stroju i glodalici. Nažalost, kriza je znatno smanjila posao, a trenutačno radim i druge poslove vezane uz moju struku«, kaže nam Luka i dodaje kako s birokracijom nije imao i nema problema, a kako porez redovito plaća, nema ni s poreznicima.

UŽITAK U PRIRODI

Luka Bilić je hrvatski branitelj i sudionik »Oluje«, a nakon povratka kupio je kod Pokupskog vikendicu s malo zemlje. Preuredio je staru hrastovu kuću, te često u slobodno vrijeme dođe na obalu Kupe. Lune je bio dva desetljeća i lovac u Srijemu, te se s osmijehom sjeća brojnih lovačkih doživljaja i trofeja koji su ostali u Beški. Danas je samo ribolovac koji, nakon rada u svojoj radionici, pobjegne na tihu obalu Kupe i uživa u prirodi. Premda se malena Kupa nikako ne može usporediti s velikim i moćnim Dunavom kraj kojeg je Lune odrastao, zadovoljstvo mu je uživati u prirodi, dok mu misli često odlutaju u rodni Srijem za koji je vezan mnoštvom najdubljih veza i zajedničkih doživljaja.

Zlatko Žužić

Još uvijek je moguće proizvoditi

Luka je dugi niz godina u Beški radio tokarske poslove u jednoj privatnoj obrtničkoj radionici da bi kasnije, punih šest godina, bio vlasnikom vlastitog tokarskog obrta. Nakon raspada Jugoslavije i ratnih događanja preseljenjem u Hrvatsku radio je na održavanju u zagrebačkoj tvornici »Pastor«, a zatim vlastitim sredstvima kupio strojeve i ponovno ušao u svijet poduzetnika. »Započeo sam vlastiti obrtnički posao koji radim već više od pet godina«, kaže nam Luka Bilić dok podešava strojeve u svojoj radionici te dodaje da je moguće u Zagrebu još uvijek proizvoditi, usprkos svim uvoznim lobijima.

Luku Bilića u svojoj radionici često posjećuju i njegovi Beščani

IZLOŽBA U MUZEJU SLAVONIJE U OSIJEKU

Zlatom ukrašena ženska oglavlja

Izložba je iz Linza u Hrvatsku došla na prijedlog Zavičajnog muzeja Stjepana Grubera iz Županje, a u projekt je uključena i Šokačka grana iz Osijeka

U Muzeju Slavonije u Osijeku nedavno je otvorena izložba pod nazivom Goldhauben, što u prijevodu na hrvatski znači zlatare, tradicijsko žensko oglavlje Gornje Austrije i Slavonije. Izložba je postavljena suradnjom Oberösterreichische Landesmuseen iz Linza, Zavičajnog muzeja u Županji i Muzeja Valpovštine u Valpovu. Predivni izložci potječu iz Gornje Austrije, okolice Linza i Salzburga, ali i Šokadije, s područja Osijeka, Vukovara, Vinkovaca, Valpova, Slavanskog Broda i Županje.

Na samom ulazu u izložbenu dvoranu za oko nam je zapala gibaračka zlatara, no morate znati kako nije prvi puta da gibaračka zlatara resi prostore Muzeja Slavonije. U suradnji

s etnologinjom *Vlastom Šabić* Zavičajna je udruga Gibarčana još u proljeće 1996. godine, baš za gibarački kirbaj, 16. svibnja, izložila stotinjak eksponata, odjeće, oglavlja, rukotvorstva i fotografija, a izložba je naslovljena »Iz etnografije Srijema i Bačke«, jer sudjelovali su Gibarac, Kukujevi i Bođani. U četiri mjeseca izložbu je posjetilo na desetine tisuća Osječana i prognanih Srijemaca.

Krasila je gibaračka zlatara i prostore Klovićevih dvora u Zagrebu, te iste godine u okviru 36. međunarodne smotre folklor, zatim 1999. i Etnološki muzej u Zagrebu na izložbi »Kičeni Srijem«, Gradski muzej u Vukovaru 2002. godine na izložbi »Kod bečarskog križa« pa i Gradski muzej Subotice, 2006. godine, kada

je *Josip Forjan* sa suradnicima postavio izložbu »Narodno ruho Hrvata u svijetu«.

Da je to ruho iznimne ljepote znali smo, ali ono što nismo znali, a mogli smo slutiti, jer nama je ranije kultura dolazila Dunavom od Beča, ova je izložba pokazala svu sličnost ženskih oglavlja Gornje Austrije i Šokadije. Potvrdila je to i dr. Thekla Weissengruber iz Linza, ističući kako su zlatom ukrašena pokrivala za glavu bila staleški simbol austrijskog plemstva, no prestankom krutih pravila odijevanja, koncem 18. i početkom 19. stoljeća, zlatare su bile dostupne i drugim kategorijama, i tako su došle do građanki, pa i seljanki. Na naše prostore zlatovez je došao već u 19. stoljeću, a tečajeve su diljem Šokadije držale časte sestre iz Austrije.

Izložbu je otvorio *Pejo Gavrić*, predsjednik Austrijsko-hrvatskog društva u Gornjoj Austriji.

Za komentar smo zamolili etnologinju Vlastu Šabić, koja je zaslužna što je gibaračka zlatara ponovno na izložbi. Ona je očarana marom Gibarčana za tradiciju i običaje, zlataru

su još 1997. godine otkupili od *Marije Tomić*, a način povezivanja i potreban pribor osigurala su *Manda* i *Anica Mutavdžić*, Gibarčane koje su danas u Osijeku. Snimljen je materijal o tome kako se zlatara povezuje na živom uzorku, model je bila Ljubica Vidaković, a potom su tu zlataru povezali na glavu lutke i spremili je za izložbu. Specifično šokačko oglavlje iz Gibarca predstavlja sela u zapadnom Srijemu, okolica Vukovara, u Bapskoj, Berku, Ilači, Lovasu, Sotinu, Tompojevcima i Tovarniku, a jedino je Gibarac ostao s druge strane najmlađe hrvatske državne granice, ali baš ta tradicija i to lijepo ruho svjedoče o tome da je Gibarac oduvijek bio sastavni dio hrvatskog nacionalnog korpusa.

Izložba je iz Linza u Hrvatsku došla na prijedlog Zavičajnog muzeja Stjepana Grubera iz Županje, a u projekt je uključena i Šokačka grana iz Osijeka, pa je *Ružica Raković-Smiljanić*, voditeljica zlatoveza, održala nekoliko radionica tijekom boravka izložbe u Osijeku.

Slavko Žebić

U APATINU PREDSTAVLJEN TURISTIČKI I PROIZVODNI PROJEKT EKORURALNET

Razvoj suradnje regija Bačke i Baranje

Projekt EkoRuralNet – klaster turizma i tradicionalnih načina proizvodnje predstavljen je u Apatinu u srijedu, 20. travnja. Na predstavljanju, uz nazočnost većeg broja zainteresiranih s područja turizma, govorio je koordinator Udruge EkoRuralNet *Branko Milešević*.

Riječ je o projektu financiranom iz IPA fonda Europske

Unije, a odnosi se na prekograničnu suradnju subjekata iz Hrvatske i Srbije. Među 110 podnesenih, »Tradicija za budućnost – ruralni turizam bez granica« jedini je projekt iz Zapadnobačkog okruga kojem su odobrena sredstva na prvom pozivu, a pokraj ovoga, EU je iz IPA fonda odobrila financiranje za još 10 projekata.

Koordinator Milešević je na prezentaciji govorio o osnovnim ciljevima projekta, odnosno o razvoju turizma između dviju regija, Bačke i Baranje, te o poticanju i razvoju tradicionalnih načina proizvodnje, kako u poljoprivredi, tako i u zanatstvu. Udruga EkoRuralNet osnovana je s ciljem da po principima kla-

stera organizira sve turističke i ruralne resurse i potencijale i time pomogne ekonomski razvoj subjekata koje obuhvaća, a Milešević je zainteresirane informirao i o načinima i tehnikama učlanjenja u Udrugu EkoRuralNet, te o pravima i obvezama članova.

Ivan Andrašić

KRONOLOGIJA od 29. travnja do 5. svibnja

29. TRAVNJA 1781.

U nazočnosti inspektora Pečuške školske oblasti, kanonika *Dániela Herschinga*, Gradsko vijeće slobodnog kraljevskog grada Maria Theresiopolis (Subotice) obvezalo se da će za potrebe buduće latinske Gramatikalne škole osigurati školsku zgradu, te podmiriti sve troškove za franjevce, profesore, kao i ostale potrebe, u iznosu od 8000 forinti godišnje, poglavito iz prihoda od gradskih krčmi.

29. TRAVNJA 1996.

Pred oko 600 gledatelja održan je koncert »100 tamburaša«, na kojem su pokraj domaćina – Subotičkog tamburaškog orkestra – nastupili glazbenici iz Novog Sada, Rume i Futoga. Dan ranije, u ovom sastavu, održan je koncert u Novom Sadu.

30. TRAVNJA 1921.

Okončano je gostovanje Ukrajinske opere iz Kijeva, koje je započelo 4. travnja. Gosti su na subotičkoj sceni izveli jedanaest opernih i operetnih djela, što je naišlo na zamjetno zanimanje subotičke publike.

30. TRAVNJA 1979.

Opera Nacionalnog kazališta iz Segedina gostovala je u Subotici. Gosti iz susjednog i bratskog grada izveli su operetu »Nebántsvirág«.

1. SVIBNJA 1711.

U Szatmáru je sankcioniran mir sklopljen između *Rákoczyjeva* pokreta i Bečkog dvora. Nakon gotovo desetljetnog ratovanja, međusobnog ubijanja i surovih represalija, cjelokupni je teritorij Bačke, a s njime i Subotica, pretrpio teška razaranja i pustošenja. Unatoč tomu, militari-graničari, koji su s obiteljima i civilnim življem izbjegli, mahom u Srijem, ali i drugdje,

postupno se vraćaju – kapetani u utvrdu, a stanovništvo u svoje, mahom razorene, domove u podgrađu. I opet je, po tko zna koji put, trebalo početi iznova, kao u vrijeme zadnje velike doseoobe 1686./87.

1. SVIBNJA 1802.

Nakon što je predan na uporabu Kanal cara Franje – isti onaj kojega će režimi između dvaju svjetskih ratova nazvati Kanalom kralja Aleksandra I., a nakon toga dijelom kanalskog sustava Dunav-Tisa-Dunav – inženjer *Dániel Satori* izradio je detaljan tehnički plan i financijski proračun izgradnje kanala koji bi preko rječice Kireš, Ludoškog i Paličkog jezera, povezao Tisu i Dunav, od Kanjiže, preko Subotice, do Baje.

2. SVIBNJA 1573.

Prema platnom spisku turska vojna posada u Sobočki (Subotičkoj utvrdi), tijekom 911. godine hidžre (od 2. svibnja 1573. do 21. travnja 1574.), imala je u svom sastavu 91 konjanika. Zapovjednik Teslidž-aga dnevno je primao 16 akči, desetar 9, a redovi-konjanici 8 akči dnevno. U istom razdoblju turska uprava Segedina ima 48 vojnika.

2. SVIBNJA 1774.

Gradsko vijeće zabranilo je nošenje kratke košulje tzv. mađarskog kroja, s obrazloženjem da seže samo do pupka, te tako vrijeđa uljudnost. Prekršitelj ove naredbe kažnjavan je s 15 batina. Pedesetak godina kasnije Gradsko vijeće je uspjelo iz Gradske kuće i crkve »protjerati« smrdljive, prljave i otcane opaklije i gunjeve.

2. SVIBNJA 1836.

Sukladno odluci subotičkog Magistrata, zastupniku grada u Zemaljskom saboru i glavnom

gradskom sucu *Šimi Mukiću* priređen je svečani doček. Njega je na granici subotičkog atara pričekala počasna banderija, a svečano ukrašene zaprege pratile su ga sve do gradskog središta, gdje je dočekan i pozdravljen počasnom glazbom i plotunima iz prangija. Tom prigodom su zastupniku *Mukiću*, kao i gradonačelniku *Ivanu Sarricu*, koji se nešto ranije vratio u Suboticu, izrečene pozdravne i riječi zahvalnosti za zasluge stečene u unapređenju razvoja grada, što je imalo za rezultat vidno poboljšanje uvjeta života ovdašnjeg stanovništva.

3. SVIBNJA 1747.

Budući da nisu prihvatili prijedlog otkupa poreznih obveza u iznosu od 300 forinti, Gradsko vijeće je zatražilo od ovdašnjih plemića da ih ispune u naturi i podvozu. Nakon njihova opetovanog odbijanja da se tomu povinuju, Magistrat je primjenom brahijalne sile, drugim riječima prinudno, namirio svoja potraživanja.

3. SVIBNJA 1750.

Vijećnik *Ivan Vojnić* izabran je za gradskog suca Svete Marije (Subotice), a iduće 1751. godine mandat mu je produžen za još godinu dana. Na istu dužnost Vojnić je izabran i krajem travnja 1758. godine, a mandat mu je potom ponovno produžen za još godinu dana.

3. SVIBNJA 1846.

Dvorska komora je odobrila ugovor sklopljen između Magistrata Subotice i seljaka Šandora (Aleksandrova), kojim su oni za svotu od 1501 forinte zakupili navedeno selo i sva njegova plodouživanja u narednih šest godina. Ugovor su potpisali tadašnji bilježnik *Jovan Paču*, otac kasnije glasovita skladate-

lja, pijanista i liječnika dr. *Jovana Pačua*, 38 seljaka iz Šandora, okružni načelnik *Balint Kaić* i županijski porotnik *M. Vojnić*.

3. SVIBNJA 1848.

Zbog revolucionarnih gibanja u zemlji, ukazom Kraljevskog namjesništva i u Subotici je ustanovljen Prijeki sudbeni stol, koji je izrekao 40 smrtnih presuda protivnicima ove revolucije iz redova južnoslavenskog, mahom srpskog življa. Ove su kazne izvršene, a članovi sudbenog stola kasnije su osuđeni na dugogodišnju robiju, s teškim prinudnim radom.

4. SVIBNJA 1746.

Poslije popisa zaostavštine kapetana *Jakova Sučića*, koji je umro godinu dana ranije, Županija nije dopustila njegovu gradu Svetoj Mariji (Subotici) da bude starateljem Sučićevim nasljednicima, kojima je oporučno ostavio 18.000 forinti.

4. SVIBNJA 1790.

Budući da su gradu vraćena prava koja je imao prije reforme iz 1780. godine, Gradsko vijeće je prvo 17. travnja, a potom 4. svibnja uputilo predstavku kralju, zatraživši uspostavu ranijeg načina vladavine i povratak Vijeća u punom sastavu. Molba nije prihvaćena, a Subotici više nikada nisu vraćena njezina izvorna prava stečena privilegijem slobodnog kraljevskog grada.

5. SVIBNJA 1776.

Bačka županija je Magistratu Svete Marije (Subotice) prosljedila naredbu da se u cilju zaštite od požara u gradu zabranjuje pušenje po ulicama, u dvorištima i štalama, a također i nagomilavanje većih količina trske u vrtovima i dvorištima.

Melvinger i Vojnić Purčar u Letopisu Matice srpske

NOVI SAD – U ožujskom broju »Letopisa Matice srpske« objavljene su i pjesme dvoje hrvatskih vojvodanskih književnika – *Jasne Melvinger* i *Petka Vojnića Purčara* iz Novoga Sada. Ovaj ugledni književni časopis objavljuje Matica srpska.

Dani A. G. Matoša i dr. Josipa Andrića u Plavni

BAČ/PLAVNA – Treći dani A. G. Matoša i dr. Josipa Andrića bit će održani u Plavni u danas i sutra, 29. i 30. travnja, u organizaciji mjesnog HKUPD-a »Matoš« i Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata.

Manifestacija počinje danas (petak, 29. travnja), u 9 sati okupljanjem slikara likovne udruge Cro Art iz Subotice. Istoga dana u 19 sati, u Plavoj dvorani Kulturnog centra u Baču, bit će svečano otvorenje manifestacije u sklopu kojega će se održati koncert »Impresije iz zavičaja – iz glazbenog opusa Josipa Andrića« u organizaciji ZKVH-a.

Drugoga dana manifestacije, 30. travnja, program počinje u 16 sati u holu OŠ »Ivo Lola Ribar« u Plavni otvorenjem izložbe radova nastalih na likovnoj koloniji. Potom će dr. sc. *Sanja Vulić* iz Zagreba održati predavanje »Josip Andrić i Irska«, a ravnatelj ZKVH-a *Tomislav Žigmanov* govorit će na temu »Antun Gustav Matoš i Bunjevci«. U 18 sati slijedi sv. misa u župnoj crkvi sv. Jakova.

Uskrсни koncert u Vajskoj

VAJSKA – HKPU »Zora« i Mjesni odbor DSHV-a Vajska organiziraju u utorak, 2. svibnja, Uskrсни koncert u Vajskoj. Koncert će se održati u župnoj crkvi sv. Jurja, s početkom u 20 sati.

Uz domaćine, u programu sudjeluju članovi HKPD-a »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Berega i *Josip Dumendžić – Meštar*, pjesnik iz Bođana.

Izložba slika Sonje Skenderović

SUBOTICA – Izložba slika članice Likovnog odjela HKC-a »Bunjevačko kolo« iz Subotica *Sonje Skenderović* pod nazivom »Svjetlost na kraju tunela« bit će otvorena u utorak 3. svibnja, u vestibulu Gradske kuće u Subotici, u 18 sati. O radovima ove autorice govorit će umjetnik *Sandor Kerekes*, dok će izložbu otvoriti generalna konzulica Republike Hrvatske u Subotici *Ljerkica Alajbeg*. Izložba će se moći pogledati do 8. svibnja, od 10 do 12 i od 17 do 19 sati.

Sonja Skenderović (Tavankut, 1962.) se slikarstvom bavi pet godina. Iza sebe ima jednu samostalnu izložbu, te sudjelovanje na više domaćih i međunarodnih kolonija i natjecanja. Prošle je godine završila Autorsku školu slikanja u Zagrebu, u skupini akademskih slikara *Ksenije Turčić* i *Ivana Skvrce*.

Tereza Kesovija u Somboru i Subotici

SOMBOR/SUBOTICA – Poznata hrvatska pjevačica *Tereza Kesovija* održat će solističke koncerte pod nazivom »Još se srce umorilo nije« u Somboru i Subotici. Somborski koncert

će biti održan 4. travnja u svečanoj dvorani Hrvatskog doma, s početkom u 20 sati. Karte po cijeni od 1200 dinara mogu se rezervirati na telefon 025/26-019.

Idući dan, u četvrtak 5. svibnja, Tereza Kesovija će održati koncert u Subotici u Velikoj vijećnici Gradske kuće s početkom u 20 sati i 30 minuta.

Pokrovitelj koncerata je Generalni konzulat Republike Hrvatske u Subotici, koji ove programe realizira u suradnji sa Zavodom za kulturu vojvodanskih Hrvata.

Obilježavanje 20. obljetnice »Hrvatskoga glasnika«

BUDIMPEŠTA – Uredništvo Hrvatskoga glasnika, Neprofitno poduzeće Croatica i Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj, pod pokroviteljstvom *Miše Heppa*, predsjednika Skupštine Hrvatske državne samouprave, i *Jose Ostrogonca*, predsjednika Saveza Hrvata u Mađarskoj, organiziraju znanstveni kolokvij i proslavu povodom 20. obljetnice Hrvatskoga glasnika, tjednika Hrvata u Mađarskoj. Kolokvij i proslava će se održati u Budimpešti u četvrtak, 5. svibnja, s početkom u 11 sati (Adresa: Croatica Nonprofit Kft, Budapest, Nagymező u. 68). Ovom će prigodom biti otvorena izložba »20. godina Hrvatskoga glasnika«. Od 12 sati počinje znanstveni kolokvij »Hrvatski glasnik – 20. godina samostalnoga hrvatskog novinstva u Mađarskoj«, na kojem sudjeluju: *Dinko Šokčević*, *Stjepan Blažetin*, *Sanja Vulić* *Tomislav Žigmanov*, *Đuro Vidmarović* i *Živko Mandić*.

Pet godina HosanaFest-a

SUBOTICA – Proslava 5. obljetnice HosanaFesta, održat će se u iduću nedjelju 8. svibnja u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici. Početak je u 19,30 sati.

Connect u Beogradu

BEOGRAD – Hrvatski hip-hop sastav Connect prvi put će samostalno nastupiti u Srbiji 8. svibnja u Domu omladine Beograda (DOB), a specijalni gosti na koncertu bit će beogradski hip hoperi V.I.P.

Grupa Connect postoji od 2000. godine i objavili su dosad tri albuma: »Prvo pa muško«, »Ovo nije drugi album« te »U drugom stanju«.

Sastav Connect je snimio i neslužbenu himnu hrvatske nogometne reprezentacije »Samo je jedno« za Euro 2008 u Austriji i Švicarskoj.

Osim koncerata, snimanja reklamnih kampanja i jinglova, Connect sudjeluju i u humanitarnim događanjima. Karte za koncert, koji počinje u 21 sat, u DOB-u stoje 500 dinara.

Pokretanje glazbeno-scenske djelatnosti na hrvatskom jeziku

Projekt predviđa da realizacija glazbeno-scenske djelatnosti, to jest predstava dramskih djela na hrvatskom jeziku, bude po modelu kako je to učinjeno, i kako postoji, na srpskom i na mađarskom jeziku Dječjeg kazališta

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata obavještava kako su privedeni kraju poslovi na izradi projektnoga dokumenta koji ima za cilj pokretanje glazbeno-scenske djelatnosti na hrvatskom jeziku u Dječjem kazalištu u Subotici, čime bi se ostvarila ravnopravnost građana hrvatske nacionalnosti u dijelu prava na njegovanje i razvoj vlastite kulture. Djelatnici i suradnici Zavoda su ga uradili s vjerom da je tako što ne samo moguće, nego da je i ostvarivo.

»U tom smislu, želimo osvijestiti da je, s jedne strane, grad Subotica, koji je osnivač Dječjeg kazališta, i do sada pozitivno rješavao većinu inicijativa koje su smjerale prema ostvarivanju prava i interesa ovdašnjih Hrvata, a s druge strane napokon su se stvorili minimalni kadrovski preduvjeti – postoji kvalificirana osoba koja je spremna projektom predviđene aktivnosti i realizirati. Inače, projektnim dokumentom je preciziran i njegov cilj – da se na institucionalno

primjeren, profesionalno sukladan i obuhvatan način omogućiti i trajno riješi pitanje izvedbi dječjih kazališnih predstava na hrvatskom jeziku u okvi-

kazališta«, navodi se u priopćenju ZKVH-a.

Za početak bi se trebali osnivački i programski dokumenti Dječjeg kazališta uskladiti

ru redovite djelatnosti Dječjeg kazališta u Subotici. Projekt predviđa da realizacija glazbeno-scenske djelatnosti, to jest predstava dramskih djela na hrvatskom jeziku, bude po modelu kako je to učinjeno, i kako postoji, na srpskom i na mađarskom jeziku Dječjeg

s ovom inicijativom. Nakon toga, trebao bi se izabrati profesionalni voditelj aktivnosti glazbeno-scenske djelatnosti na hrvatskome, koji bi morao imati formalno obrazovanje za glumca - najmanje zvanje baccalaureus glume i lutkarstva (BA). On bi bio uposlena

osoba s punim radnim vremenom i radio bi na poslovima organiziranja i produkcije kazališnih predstava na hrvatskom jeziku.

»Realizacija inicijative je zamišljena minimalistički, to jest ostvarivala bi se korak po korak - uz produkciju kazališnih predstava, a radilo bi se kontinuirano i na stručnoj edukaciji mladih. Ujedno, projekt je i razvojno postavljen, u smislu da bi se vremenom proširivao broj igranih predstava i broj angažiranih glumaca. Budući da je osmišljen od strane kvalificirane osobe – riječ je o Petru Konkoju, BA glume i lutkarstva, koja bi trebala biti i voditelj projekta, on je ujedno i visoko realno ostvariv«, navodi se u tekstu.

Radi toga, Zavod će o projektnom dokumentu u narednom razdoblju upoznati sve relevantne činitelje unutar hrvatske manjinske zajednice, kao što je Hrvatsko nacionalno vijeće i Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, te utvrditi plan aktivnosti kako bi se isti i realizirao.

D. B. P.

SVJETSKI POTHVAT U SRBIJI

Objavljen prvi pravopis romskog jezika

Visoka škola za obrazovanje odgojitelja u Vršcu, koja je prije dvije godine uvela i romske studije, objavila je prvi »Pravopis romskog jezika« na svijetu, objavio je Tanjug.

U ovom, prvom stručnom djelu takve vrste u svijetu, čiji je autor prof. dr. *Rajko Đurić*, izloženi su principi i pravila romskog pisma i pravopisa, njegov glasovni sustav i dana

su opširna objašnjenja glasovnih promjena i pojava u njemu, zaključno s pravopisnim pravilima i upotrebom interpunkcije. Knjiga sadrži i objašnjenja lingvističkih i pravopisnih termina i pojmova, kao i etimologiju romskih glagola i njihovih značenja, što je originalan znanstveno-istraživački rad dr. Đurića i njegov doprinos romologiji, koja je postala akadem-

ska disciplina na većem broju europskih i izvaneuropskih sveučilišnih središta.

Prema ocjeni Romskog PEN centra, za razliku od drugih naroda i nacionalnih manjina, Romi nemaju svoje znanstvene institucije, zbog čega se tako velikog i složenog posla moraju prihvatiti pojedinci.

Prema službenim podacima, u Srbiji živi oko 108.000

Roma, međutim, neslužbene procjene govore da ovoj zajednici pripada između 400.000 i 500.000 građana Srbije.

D. B. P.

Novo ime i novo-starost vodstvo

Predsjednik i nadalje Stipan Stantić * Pozdrave iz zagrebačke Središnjice prenio potpredsjednik MH Stjepan Sučić

Matica hrvatska Subotica odsad će se zvati Ogranak Matice hrvatske u Subotici, odlučeno je, među ostalim, na skupštini te udruge održanoj prošle srijede, 19. travnja, u restoranu »Dukat« pri Hrvatskom kulturnom centru »Bunjevačko kolo« u Subotici. Na skupštini je izabrano novo vodstvo udruge, tako da će profesor geografije *Stipan Stantić* i u iduće četiri godine obnašati dužnost predsjednika. Za članove predsjedništva Ogranak izabrani su: *Milovan Miković, Lazar Merković, Biljana Horvat, Zvonko Sarić i Doma Čović*. U Nadzorni odbor imenovani su: *Bela Ivković, Jasminka Dulić i Dragan Hupko*.

Na skupštini su usvojene i izmjene statuta udruge, koje su tehničke prirode, u cilju usklađivanja s novim Zakonom o udrugama. Usvojeno je također i izvješće o radu te financijsko izvješće za protekle četiri godine. O radu časopisa za kulturu, umjetnost i znanost »Klasje naših ravni«, koji ovaj ogranak MH objavljuje u sunakladništvu s NIU »Hrvatska riječ«, govorio je urednik *Milovan Miković*, istaknuvši kako je od 2002. do početka 2011. godine objavljeno ukupno 88 brojeva časopisa. U istom razdoblju subotički ogranak Matice hrvatske tiskao je i 9 knjiga.

PLANOWI ZA IDUĆE RAZDOBLJE

Govoreći o planovima Ogranak Matice hrvatske u Subotici za iduće razdoblje predsjednik *Stipan Stantić* je istaknuo sljedeće: »U predstojećem razdoblju planiramo nastaviti tiskati časopis 'Klasje naših ravni' u šest dvobroja godišnje.

Također planiramo organizirati 'Dane Matice', kao i održavati druge oblike okupljanja poput okruglih stolova, predstavljanja novih izdanja, u skladu s financijskim, ali i mogućnostima glede ljudskih resursa. Planiramo održati susrete s hrvatskim književnicima, ali i drugim umjetnicima. Osim 'Klasja naših ravni' planira se izdavanje knjiga: 'Likovna umjetnost Hrvata u Vojvodini', 'Antologija pjesništva Hrvata u Vojvodini od najstarijih vremena do danas' i 'Kronologija Subotice', kao pregled od najstarijih pisanih dokumenata do danas«, rekao je *Stipan Stantić*.

POTPORA SREDIŠNJICE

Potpredsjednik Matice hrvatske *Stjepan Sučić* prenio je skupu pozdrave iz zagrebačke Središnjice, ali i drugih gra-

dova Hrvatske u kojoj Matica djeluje, ukazavši na značaj ove kulturne institucije koja iduće godine obilježava 170. godina postojanja.

»Da nije ove ustanove, kakva bi bila sudbina našega jezika, našega naroda, knjige i sveukupnoga našega postojanja teško je i zamisliti. Iz ove ustanove nikli su oni koji su čuvali staru baštinu koja se sastoji iz *Gundulićevih, Kačićevih* i drugih knjiga. Tako da stojimo pred veličanstvom hrvatskoga duha, jezika i knjige i počašćeni smo, ali i iznimno odgovorni«, rekao je *Sučić*.

On je također čestitao uredništvu »Klasja naših ravni« na »ustrajnosti, izvrsnosti i temeljitosti«.

»Čestitam vam na sposobnosti da sve ono najbolje što su Hrvati u Subotici dali, znadete podariti i drugim gradovima i

krajevima, ne bojeći se ni malih, ni velikih, niti najvećih teškoća. Dijelite sudbinu mnogih Hrvata u različitim krajevima, tjeskobu hrvatskih pisaca koji su u mrakovima raznih stoljeća i razdobljima teških diktatura i ratova nosili luč hrvatske prosvjete, čuvali naše knjige, naše usmene predaje, svoj narod i ljudsko dostojanstvo«, kazao je *Sučić*. Gosti skupštine bili su predsjednici ogranka Matice hrvatske u Vukovaru dr. *Dražen Živić*, u Orahovici *Zorislav Milković* te u Karlovcu *Ivan Pecoja*. Skupštini je nazočila i generalna konzulica RH u Subotici *Ljerka Alajbeg*, koja je ukazala kako Hrvatska podupire kulturne udruge Hrvata izvan Hrvatske, pa tako i subotički ogranak Matice hrvatske, što će, kako je dodala, činiti i ubuduće.

D. B. P.

Stipan Stantić i Ivan Pecoja

Priznanje za »Klasje naših ravni«

Na skupštini je urednicima »Klasja naših ravni« uručena, već ranije dodijeljena, nagrada »Dušan Lopašić« za najbolji časopis u izdanju ogranka Matice hrvatske za razdoblje 2008.-2009. Spomen-plaketu uručio je predsjednik ogranka Matice hrvatske u Karlovcu *Ivan Pecoja*. »U razdoblju 2008.-2009. časopis 'Klasje naših ravni' najkvalitetnije je prezentirao svoj urednički rad, objavljujući ne samo priloge umjetnika iz svoga subotičkog kruga, nego i kvalitetne tekstove s drugih hrvatskih prostora«, kazao je *Pecoja*, navodeći obrazloženje žirija.

UZ SVJETSKI DAN KNJIGE I AUTORSKIH PRAVA

Misli i pogledi A. G. Matoša

Ovaj je naš veliki majstor riječi smatrao kako su riječ i stil u književnosti sve, a svojim je djelima zaslužio da ga uvijek spominjemo u kontekstu praznika knjige

Priredio: Zvonimir Pelajić

Svjetski dan knjige i autorskih prava obilježava se 23. travnja svake godine kao simboličan datum u svjetskoj književnosti, kada su 1616. godine umrli *Miguel de Cervantes* i *William Shakespeare*. Sama zamisao zasniva se na katalonskom običaju darovanja knjiga i ruža na dan Svetog Jurja. Odluka o obilježavanju Svjetskog dana knjige i autorskih prava donesena je na Općoj konferenciji UNESCO-a održanoj u Parizu 1995. godine.

UNESCO želi svakoga, posebice mlade, potaknuti na čitanje te promicati izdavaštvo i zaštitu autorskih prava. Uz razne programe vezane uz knjigu i književnost, ova organizacija svake druge godine dodjeljuje Nagradu za književnost za djecu i mlade u službi tolerancije za djela za mlade, koja promiču uzajamno razumijevanje utemeljeno na poštovanju drugih naroda i kultura.

OVDAŠNJI KONTEKST

Dvadeset i treći travnja simboličan je datum i za književnost Hrvata u Bačkoj. Toga dana, 1786. godine, rođen je *Grgur Čevapović*, franjevac, doktor teologije, povjesničar, dramski pisac, profesor na više učilišta u Podunavlju, a istoga dana 1987. umro je *Balint Vujkov*. Dan prije, 22. travnja 1912. godine, rođen je *Ante Jakšić*, čiju ćemo stotu obljetnicu rođenja obilježiti iduće godine. Svemu ovome trebamo dodati kako je 23. travnja i spomen dan svetog Jurja, a nekoliko dana iza toga u Plavni se, opet zbog određenih datuma, održava manifestacija Dani A. G. Matoša i dr.

Josipa Andrića.

Matoš je majstor riječi. Smatrao je kako su riječ i stil u književnosti sve, a svojim je djelima zaslužio da ga uvijek spominjemo u kontekstu Hrvatskog i Svjetskog dana knjige. Uz to, on je, kao i dr. Andrić, imao razvijeni osjećaj poštovanja drugih naroda i kultura. Zato ćemo se ovom prigodom sjetiti nekih misli i pogleda Antuna Gustava Matoša u kojima se očituje književnikova ljubav prema duhovitoj riječi, duhovitim obratima i miješanju suprotnih misaonih elemenata. »Kazuje li govor istinito ili ne – retorici nije bitno«, kazao je *Michel Foucault*.

DOBROTA

Tko danas živi, kao da će svaki čas umrijeti? Tko osjeća da živi tek kao svijest svijeta, kao dio božanstva u kojemu se duša čovječanstva pročišćuje i principu savršenstva približuje? Tko zna da je glavni cilj života kult duše, a čovjek da je prijelaz iz amoralnog u moralni, iz materijalnog u idealni svijet? Tko ljubi u ovom vijeku mržnje, nalazeći u bolovima pravu higijenu duše? Svaki može postati velik čovjek, ako ne i za druge. Čovjek je veći, no što je historijski zabilježeno. Prava veličina je anonimna. Jedina velika duša u mizantropskom Flaubertu je neuka i nepismena sluškinja Felicita. Cilj života nije znanje ni moć, već dobrota.

ISTINA

Istina je blizanica slobode, i bez velike slobode ne mogu u nas niknuti velike istine ni velika, istinska i slobodna umjetnost.

Put do istine nije posut cvijećem, i tko želi da se približi tomu sjajnomu cilju, treba osim dara da ima i ono, što se, nažalost, rijetko nalazi uz bujnu fantaziju: silna volja.

KULTURA

Bogatstvo i raznolikost narodnih posebnih kultura je pogodba za veliku simfoniju sveopćeg međunarodnog napretka. Danas je Europa kulturnija no u doba kad joj se nametaše po jedan jezik i po jedan stil. Kako je svaki narod žica na glasnoj liri humaniteta, svaki predstavnik posebne narodne duše je već time ujedno reprezentant čovječanstva. *Moliere*, *Dante*, *Goethe*, veliki pjesnici i umjetnici, su nosioci genija svoje rase i samo kao takvi narodni kristalizirani duhovi mogahu postati svjetionici humaniteta.

PTICA

O, nikada ne mogah gledati u kavezu zarobljenog slavuja, kosa, kanarinca i ševe bez želje da ih pustim. Jedared oslobodim tako grlicu i malo te je ne udavih, kada se iz vrta opet vratila u svoju gajbu. Ima dakle i ptica, kojima je ropstvo u kostima, kao mnogim ljudima i zemljama.

USKRS

Od svih je praznika Uskrs najsimpatičniji i najracionalniji. Dok su ostali praznici posvećeni dogmatičnim vjerovanjima, taj dan je slava proljeća, vječnog proljeća vječnog života. Kalvarijska krv pretvara se u vječno cvijeće. Uskrs je simbol neprestanog pomlađivanja pri-

rode, a taj misterij je najljepše naslijeđe poganskih religija.

ŽIVOT

Život je neprestano rađanje i neprestano umiranje, a toplina, sjena, bljesak, pepeo od te vatre lualice pada na sve uokolo: na zidove, na duše, na knjige... Živjeti nije uvijek ugodno, ali je uvijek zanimljivo.

MAJKA

Majka! Neka se zamuti taj bistri vrutak, i naš je život očajna kaljuža. Sjetite se naše majke, kako u narodnoj pjesmi hrani dva nejaka sina, kako za pokojnim kuka kao crna kukavica i previja kao lastavica. U pjesmi Nibelungen nesretna majka dva dana od oka suze ne pustila, a tek treći joj potekoše – mutne i krvave kao da ne teku od očiju, a majka braće Jugovića čeka na dolazak glasnika s Kosova, i kad dođe taj čudni telal - crna i krvava tica gavran, pukne našoj majci srce u njedrima... Domovina je žena, domovina je majka.

NOVA KNJIGA ANTE SEKULIĆA

Prilozi povijesti hrvatske književnosti

Nakladom Katoličkog instituta za književnost, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« tiskana je knjiga »Prilozi povijesti hrvatske književnosti« Ante Sekulića. U ovoj, drugoj po redu knjizi izabranih djela Ante Sekulića obuhvaćeni su sljedeći radovi: »Ulomci iz nepoznate hrvatske kulturne povijesti«, »Novije bibliografije bačkih Hrvata«, »Ivan Krištolovac u ugarskim povijesnim prikazima«, »Vjerovjesnička služba Bartola Kašića i Jurja Muliha među bačkim Hrvatima«, »Hrvatski preporoditelj Pavao Stooš«, »O djelu Ivana Antunovića, Razprava o podunavskih i potisanskih Bunjevcih i Šokcih«, »Marijan Jaić u Budimu«, »Miroljub Ante Evetović (1862.–1921.), hrvatski pjesnik«, »Značajke Grabovčeva stila u Cvitu razgovora«, »Mate Ujević, hrvatski enciklopedist i leksikograf«, »Pavlinka prosvjetiteljska i uljudbena prošlost tijekom hrvatske narodne povijesti«, »Prinosi profesora Franjevačke gimnazije u Sinju hrvatskoj

književnosti i uljudbi«, »Dva zagrebačka kanonika na stolici bačko-kalačkih nadbiskupa«, »Nagnut nad pjesništvom Vesne

Parun«, »Promišljanja o poukama i porukama iz životopisa i djela Ane Gabrijele Šabić«, »Mladen Kljenak, Spomen slovo«, »Dragom Marinu u spomen« i »Osobnost Marka Vukova«.

Ante Sekulić (Tavankut, 1912.) član je Društva hrvatskih književnika, Hrvatskog P. E. N.-a, Hrvatskog filološkog društva, Papinske marijanske akademije u Rimu, dopisni je član HAZU, član je Matice hrvatske, Instituta za povijest, kulturu i duhovnost »Ivan Antunović« u Subotici i drugih znanstvenih ustanova i udruga u zemlji i inozemstvu. Radovi Ante Sekulića, posebice, o bačkim Hrvatima dragocjeni su, pače, neozaobilazni, posebice za buduće naraštaje. Njegovo djelo, kojega čini oko 60 knjiga i preko 800 stručnih i znanstvenih radova, većinom s temama vezanim za bačke Hrvate, uistinu su svojevrsna »enciklopedija« bačkih Hrvata.

M. M.

JEZIČNI SAVJETNIK

Uskrsno vrijeme

Piše: Miranda Glavaš-Kul

Najvećem katoličkom blagdanu – Uskrsu prethodi vrijeme molitve, posta i odricanja koje nazivamo korizmenim vremenom. Posljednji tjedan korizme naziva se *Veliki tjedan*, a počinje nedjeljom koja se zove *Cvjetnica*. U *Velikom* su *tjednu* posebno značajni blagdani *Svetoga trodnevlja*: *Veliki četvrtak*, *Veliki petak* i *Velika subota*. Svi se navedeni blagdani pišu velikim početnim slovom.

Uskrsno vrijeme i uskrsni blagdani imaju i svoj uobičajeni rječnik. Ranije se češće uz riječ *Uskrs* rabila i riječ *Vazam*. Danas, teološki gledano, razlikujemo *Vazam* i *Uskrs*. *Vazam*, za razliku od *Uskrsa*, obuhvaća sve dane *Svetoga trodnevlja* uključujući i *Uskrs*, stoga prigodom čestitanja trebamo

reći: *Sretan Uskrs*, a ne: *Sretan Vazam*. Kada čestitamo *Uskrs*, možemo reći: *Sretan Uskrs!* ili *Čestit Uskrs!* Pridjeve čestit i sretan pronalazimo u hrvatskoj jezičnoj tradiciji, možemo ih pronaći u mnogih naših pisaca, stoga ne moramo brinuti koju ćemo od navedenih čestitki uputiti.

Znamo da toga dana slavimo Isusovo uskrsnuće od mrtvih. Razlikujemo glagole *uskrisiti* i *uskrsnuti*. Glagol uskrisiti znači učiniti koga živim – Isus je uskrisio Jairovu kćer, mlađića iz Naina i Lazara. Svi su nakon toga uskrsnuli, dakle bili su mrtvi, a nakon toga su oživjeli; uskrsnuli su jer ih je Isus Krist uskrisio. Nebeski je Otac uskrisio Isusa i On je uskrsnuo. Uskrisiti koga može samo Bog, a uskrsnuti možemo

svi jer nas Isus može uskrisiti. Uskrsnuću se svi nadamo, u uskrsnuće vjerujemo, ono je naš cilj, naša se uskrsna nada temelji na Isusovu uskrsnuću. Glagol uskrsnuti ima i preneseno značenje, a znači pojaviti se nakon duga izbjivanja.

U uskrsnom nazivlju postoje još neke nedoumice i dvostrukosti pa se često možemo zapitati što je pravilno: *uskrсни*, *uskršni*, *uskršnji* ili *uskrsnji*? Od četiriju navedenih primjera

najprihvatljiviji je pridjev *uskrсни*. Naime, pridjevska tvorba sufiksom *-ni* uobičajenija je i plodnije od one tvorene sufiksom *-nji* jer sufiks *-nji* za sobom povlači i glasovnu promjenu jednačenja suglasnika po tvorbenome mjestu (*uskrс > uskrsnji > uskršnji*). Ukoliko treba birati, kao neutralni oblik bolje je upotrijebiti pridjev *uskrсни*: *uskrсни praznici*, *uskrсни zec*, *uskrсни blagdani*, *Uskrсни ponedjeljak* (blagdan).

Papa Ivan Pavao II. služi misu na zagrebačkom Hipsodromu (11. rujna 1994.)

Dugo očekivana i priželjkivana vijest potvrđena je u Vatikanu: papa *Ivan Pavao II.* bit će proglašen 1. svibnja blaženim. Proces beatifikacije bit će u bazilici sv. Petra, gdje će biti preneseno i tijelo pokojnog omiljenog pape. Očekuje se dolazak gotovo milijun ljudi u Vatikan, a papa *Benedikt XVI.*, koji je potpisao uredbu kojom se priznaje čudo, sudjelovat će u svim najvažnijim događajima tog dana, koji će za Crkvu i milijune ljudi u svijetu imati posebnu važnost. Nije slučajno izabran i datum, tjedan dana nakon Uskrsa, jer je baš papa *Wojtyła* uspostavio na taj dan blagdan Božanskog milosrđa.

Glasnogovornik Svete stolice otac *Federico Lombardi* kazao je da su svi potrebni materijali vezani uz beatifikaciju stigli u Kongregaciju za kauze svetaca, koju vodi kardinal *Angelo Amato*. Tako će šest godina nakon smrti Poljaka Karola Wojtyły njegov nasljednik voditi beatifikaciju i Ivana Pavla II. proglasiti blaženim. Za crkvene prilike i strogu proceduru koju treba poštivati to je

IVAN PAVAO II. BIT ĆE 1. SVIBNJA PROGLAŠEN BLAŽENIM

Papa koji je volio Hrvatsku

Očekuje se dolazak gotovo milijun ljudi u Vatikan, a papa Benedikt XVI., koji je potpisao uredbu kojom se priznaje čudo, sudjelovat će u svim najvažnijim događajima tog dana, koji će za Crkvu i milijune ljudi u svijetu imati posebnu važnost

vrlo kratak rok. Kanonske norme traže da prođe pet godina od smrti da se pokrene proces beatifikacija, a kod pape Ivana Pavla II. taj je rok papa Benedikt XVI. smanjio. Ivan Pavao II. umro je 2. travnja 2005. godine, a papa Benedikt XVI. je već 13. svibnja iste godine pokrenuo proces. Nije to međutim bilo prvi put da se odstupa od pravila, jer je sam Ivan Pavao II. vrlo brzo poslije smrti Majke Tereze učinio isto. Ona je također šest godina poslije smrti proglašena blaženom, na inicijativu Wojtyły. Beatifikacija Ivana Pavla II. bila je međutim dugotrajni proces, u kojem su crkveni ljudi proučili mnogo dokumenata i prosudili je li pokojni Papa učinio čudo, što je preduvjet za beatifikaciju. Trebalo je razgovarati i s mnogo svjedoka koji su govorili o 27 godina njegova pontifikata. Tijelo Ivana Pavla II. bit će od svibnja u bazilici Svetog Petra, a grobnica će biti u sklopu jednog oltara. Radovi su već počeli kako bi bilo sve spremno do svečanosti. Dosad je Papino tijelo bilo pokopano u vatikanskim špiljama, a u veljači je kardinal *Comastri* najavio da će biti preseljeno u baziliku. Za mnoge je to već bio signal moguće brze beatifikacije, ali je Vatikan čekao pogodan trenutak za službenu objavu. Izabrana je idealna lokacija, jer se očekuje da će grob Ivana Pavla II. obilazi-

Čudesno ozdravljenje

U Vatikanu su se 11. siječnja sastali kardinali i biskupi iz Kongregacije za kauze svetaca i jednoglasno su potvrdili čudo ozdravljenja Marie Simon Pierre, što je bilo presudno za beatifikaciju Ivana Pavla II. Postojali su i dokazi da je Papa izliječio i mnoge druge vjernike. Posebno su sretno vijest primili Poljaci, a Papin bivši tajnik kardinal Stanisław Dziwisz izrazio je oduševljenje odlukom o beatifikaciji.

ti mnogi vjernici, pa je tehnički bitno da se omogući lakša komunikacija u samoj crkvi. I do sada su mnogi željeli vidjeti Papin grob, a to su učinili i mnogi državci koji su službeno posjetili Vatikan. Na grobu pape Wojtyły bit će jednostavna mramorna ploča na kojoj će pisati: *Beatus Ioannes Paulus II.*

Jurica Körbler
Kigo.hr

HOSANAFEST 2011.

REZULTATI NATJEČAJA

Šesti po redu Festival hrvatskih duhovnih pjesama – HosanaFest održat će se u Dvorani sportova u Subotici u nedjelju, 18. rujna 2011. godine. Slogan ovogodišnjega festivala je »Učvršćeni vjerom!«. HosanaFest je natjecateljski festival dobrotvornoga karaktera s ciljem da pomogne Humanitarno-terapijskoj zajednici za pomoć ovisnicima – Hosana, koja djeluje na teritoriju Subotičke biskupije.

Na natječaj su pristigle ukupno 33 skladbe. Pjesme koje su izborile pravo sudjelovanja na HosanaFestu 2011., poredane abecednim redom naziva skladbe, su:

Čuvar
Komad neba
Korak iza
Kristovo jato
Ponesi svoj križ

Pretvorba
S nama si ostao
Sedmo svitanje
Tražim-nalazim
Tu si Kriste
Tvojim putem poći
U dugoj tihoj noći
Uz Tebe
Vjeruj i živjet ćeš
Vjerujem

Čestitamo!

Izvođači, čije su skladbe uvrštene u program festivala, trebaju studijsku snimku dotične skladbe, te njenu matricu dostaviti Organizacijskom odboru najkasnije do 20. svibnja 2011.

Zahvaljujemo svima koji su se odazvali na natječaj i prijavili pjesmu za HosanaFest 2011.

Organizacijski odbor

RADIO MARIA

NOVI SAD 90,0 MHz - SUBOTICA 90,7 MHz
SOMBOR 95,7 MHz - PLANDIŠTE 89,7 MHz
LESKOVAC 107,4 MHz

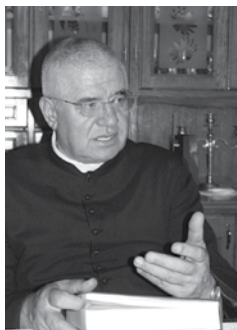
Kontakt:
NOVI SAD
Koste Abraševića 16
Redakcija: 021/4790529
Program: 021/4790464
SMS: 063/598441
radiomarija.srbija@gmail.com
www.radiomarija.rs

Kontakt:
SUBOTICA
Starine Novaka 58
Redakcija: 024/692255
Program: 024/692259
SMS: 063/445523
marioradio@tippnet.rs
www.marioradio.rs

POMOŽITE RADIO MARIJI!

Broj računa: 160-324873-16
Banca Intesa a.d., Prima: Udruženje Marija,
21000 Novi Sad, Koste Abraševića 16

KRIST NAS POZIVA DA JEDNI DRUGIMA BUDEMO NEBO

U Uskrsu smo

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

Slavimo Uskrsni tjedan. U liturgiji se on zove i »Bijeli tjedan«, jer su u prvim stoljećima kršćanstva novokršteni kroz osam dana nosili bijele krsne haljine, a onda bi ih odlagali na Bijelu nedjelju i tako čuvali za svoj ukop. Simbolika je snažna, jer je krštenje »ulaznica u nebo«.

Želim s vama u ovom vremenu podijeliti jedno razmišljanje našega pape *Benedikta XVI.*, pogotovo što je u nedjelju jedan od najvećih događaja u novijoj povijesti Crkve, a to je proglašenje blaženim *Ivana Pavla II.* Zašto se i u našem tjedniku ne bi upustili u razmišljanje Petrova nasljednika čiji smo suvremenici?

TKO PRESKAČE PITANJE ISTINE SAKATI ČOVJEKA

U jednoj homiliji, među ostalim, papa razmišlja i ovako: Čini se da smo i mi u Crkvi ponekada izgubili odvažnost. Mislimo da je oholost ili trijumfalizam prihvaćati da nam kršćanska vjera govori istinu. Nekako smo nejasno čuli da su sve religije nastale na povijestan način, jedna ovako, a druga drukčije, i da svatko mora biti onakav kakav je po samoj činjenici svoga rođenja. No, time religija od istine postaje navika, postaje prazna igra predaja koja više ništa ne znači. Na taj način iz kršćanske vjere brišemo odlučujuću rečenicu koju nam je izrekao Krist: »Ja sam Istina« – a zbog toga i Put i Život. Velika je kušnja da reknemo: Ah, budući da postoje mnoge nevolje u ovome svijetu, ostavimo za sada po strani pitanje istine. Pobrinito se najprije za to da ostvarimo velika socijalna djela oslobođanja, nakon toga ćemo sebi ponovno dopustiti luksuz pitanja istine. No, stvar zapravo stoji ovako: tko preskače pitanje istine i proglašava ga nevažnim, sakati čovjeka, upravo mu oduzima srž njegova ljudskoga dostojanstva.

Ako ne postoji istina, onda je sve drugo proizvoljnost. Tada će i socijalni red vrlo brzo postati prisila i silovanje. Stvaran se čin oslobođanja u Crkvi – koji ona nikada ne može ostaviti po strani i koji je upravo danas iznimno hitan – sastoji se upravo u tomu da u svijet unosi istinu da Bog postoji, da nas Bog poznaje, da je Bog onakav kakav je Isus i da nam u njemu daje put. Samo ako je to tako, postoji i savjest, čovjekova sposobnost za istinu, po kojoj je svatko u neposrednu odnosu s Bogom i svatko je veći od svih zamislivih sustava svijeta.

Tko preskače pitanje

istine i proglašava

ga nevažnim, sakati

čovjeka, upravo mu

oduzima srž njegova

ljudskoga dostojan-

stva

NISAM TE STVORIO ZA TAMNICU

Jedna stara homilija koja se čita na Veliku subotu dovikuje Adamu: »Nisam te načinio za tamnicu«. U ovome uskrsnom času želimo zamoliti Gospodina da uđe u tamnice ovoga svijeta, u sve one tamnice čije je postojanje prikriveno propagandom neistine, umijećem dezinformacije koje nas sve drži u tami, koja je tamnica svih nas. Želimo ga zamoliti da uđe u duhovne tamnice ovoga vremena, u tamu naše neistine, da se pokaže kao pobjednik koji otvara vrata i koji i nama govori: Ja sam tvoj Bog, ja sam postao tvoj sin. Izidi! Nisam te načinio da zauvijek ostaneš u tamnici. Nisam te stvorio za tamnicu. *Jean-Paul Sartre* je u svome komadu »Iza zatvorenih vrata« čovjeka prikazao kao biće koje je beznadno zarobljeno. Svoju žalosnu sliku čovjeka sažimlje riječima: »Pakao, to su drugi«. Budući da je tako, budući da je čovjek čovjeku pakao, pakao je posvuda, i nema izlaza, vrata su posvuda zatvorena. No, Krist nam kaže: Ja sam tvoj Bog, postao sam tvoj sin. Izidi! I sada vrijedi upravo obrnuto: nebo, to su drugi. Krist nas poziva da u njemu nađemo nebo, da njega nađemo u drugima i da tako jedni drugima budemo nebo, da svjetlo neba unosimo u ovaj svijet, da ga postavimo upravo ovdje. Isus nam pruža ruku u svojoj uskrsnoj poruci, u otajstvu sakramenta, da Uskrs bude i *danas*, da svjetlo neba bude prisutno u ovome svijetu i da vrata budu otvorena. Prihvatimo njegovu ruku!

Proglašenje Ivana Pavla II. blaženikom Katoličke crkve potvrđuje kako je upravo Crkva danas pozvana svjedočiti istinu. Veliki papa proletio je svijetom, doviknuti svakom čovjeku dobre volje: Krist je jedini spasiatelj svijeta. Dobro je da će se ponovno na nebeskom svodu čovječanstva pojaviti nova zvijezda takvih jasnih stavova u istini o Bogu i čovjeku, ali i u istini jedinoga puta spasenja, kao što je primjer i nauk Ivana Pavla II. Ova beatifikacija koja nam predstoji za dva dana, okupit će više milijuna ljudi u Rimu. Nije li to jasan dokaz da smo gladni onih vrednota koje su danas tako izbljedjele, te nam je posve jasno da bez njih ne možemo dalje. Povijest velikih papa uvijek je znak povijesti Crkve koja je pozvana živjeti u teškim vremenima kao svjedok istine o ljudskom dostojanstvu.

MAĐARSKI GULAŠ*Potrebni sastojci:*

12 glavicica crvenog luka / 125 g masti / 500 g govedine /
 1 žlica sitne paprike / sol, biber / 1 žličica kositnog kima /
 ½ žličice majorana / 5 rajčica / 250 g oguljenih krumpira /
 2 zelene paprike / 1 žlica koncentrata juhe / ½ žličice soka od
 češnjaka /
 ½ šalice crvenog vina

Priprema:

Narezani crveni luk prži se u masti. Zatim se doda meso izrezano u kocke, začini i posoli, pa se 20 minuta pirja, uz miješanje, na slaboj vatri.

Kad se u loncu pokaže dovoljna količina soka, naliže se voda. Sve se dalje kuha na jednakoj slaboj vatri i postupno se dodaju oguljene i na kriške narezane rajčice, krumpir i zelena paprika bez sjemenki.

Sve se to još kuha 25 minuta i začini koncentratom juhe. Na kraju se može dodati sok od češnjaka i crveno vino.

RIGO JANCSE*Potrebni sastojci:*

300 g čokolade / 100 g maslaca / 2 jaja / 5 žlica šećera u prahu /
 1 žlica brašna / 1 žlica kakaa / 2 žlice šećera / 1 žlica želatine /
 1 žlica ulja / 6 dl slatkog vrhnja

Priprema:

Odvojiti bjelanjke od žumanjaka i žumanjke mutiti mikserom. Dodati šećer, ulje i posebno umućene bjelanjke i kakao pomiješan s brašnom. Peći na papiru u pećnici na 200 stupnjeva. Skuhati razmućenu želatinu i vodu da se dobro zgusne. Mikserom umutiti slatko vrhnje, dodati otopljenu čokoladu i otopljeni maslac, želatinu i šećer u prahu. Kalup obložiti folijom.

Gotovo tijesto podijeliti na pola, jednu polovicu staviti u kalup, odozgo kremu, pa opet tijesto. Kada se kolač stegne, prevrnuti ga, odstraniti foliju i odozgo prekriti otopljenom čokoladom.

TUROS CSUSZA - TJESTENINA SA SIROM I JOŠ PONEČIM*Potrebni sastojci:*

300 g špageta, tagliatella ili bilo koje druge tjestenine koju volite
 4 šnite pancete (dugačke šnite)
 300-350 g svježeg kravljeg sira
 1 i pol čašica kiselog vrhnja
 sol

Priprema:

U kipućoj i posoljenoj vodi skuhaite tjesteninu. Pancetu ili slaninu narežite na trakice ili kockice i popržite na tavi dok ne postane hrustava. Potom je izvadite iz tave i stavite na kuhinjski papir da upije mast, a ako volite masnije ili si to možete priuštiti – zaboravite na papir. :-)

Procijeđenu, toplu tjestelinu prebacite u veću posudu te joj dodajte kiselo vrhnje i umiješajte. Potom dodajte kravlji sir, sve dobro promiješajte da postane jedna smjesa pazeći da ne potrgate tjestelinu. Posolite po želji.

Na kraju dodajte finu hrustavu slaninu/pancetu i poslužite.

»Vatrena jela« s mljevenom paprikom

Mađari su narod koji je stoljećima živio u ravnici i njegovao kult prehrane s jelima u kojima je tijesto, u raznim varijacijama, osobito rezanci s različitim dodacima, veoma zastupljeno.

Jedna od glavnih karakteristika mađarske kuhinje oduvijek je bila ta da se u pripremi kuhanih i pečenih jela isključivo koristila dobra pržena svinjska mast. Ovo obilato korištenje svinjske masti zahtijeva jače začinjavanje jela, posebice s većom količinom crvene paprike, ponekad malo ljute, koja daje karakterističnu crvenu boju i pikantan okus.

Mađarska je trpeza veoma bogata raznim varivima i umacima koji za osnovu imaju povrće i voće. Kao kuhinja ima veoma dugu i bogatu tradiciju i u grupi je najboljih svjetskih kuhinja. Prepuna je 'vatrene' jela s mljevenom paprikom, specijaliteti gulaša i csikosa nadaleko su poznati i primamljivi.

Od kako je paprika stigla u Mađarsku iz Amerike, u toj se zemlji proizvodi u velikim količinama i s puno pažnje.

Čuveni mađarski gulaš vodi podrijetlo od mađarske pusti ili puste travnate stepe, naziv je

dobio po tamošnjim čuvarima stoke, a preko Beča postao je poznat u cijelom svijetu.

Mađari ne robuju isključivo svojim ljutim jelima, nego prihvaćaju i osobine i kuhinje drugih naroda, posebice Čeha i Austrijanaca.

Vrhnje je čest dodatak jelima. Nezamislivi su pileći paprikaš, szekely gulas, rezanci s čvarcima i sirom bez dodatka vrhnja. Turos csusza rezanci, općenito tjestenine su veoma prisutne.

Sekely gulas je dobio naziv po svom izumitelju *Jozsefu Sekelyu*, mađarskom piscu, pjesniku i novinaru iz XIX. stoljeća.

Osim slanih jela tu su i mnoge slastice, primjerice Doboš torta, Rigo Jancsi... Za Rigo Jancsi nas vezuje jedna interesantna priča. Koncem XIX. stoljeća u cijeloj Europi senzaciju je napravila ljubavna avantura čuvenog mađarskog tamburaša romskog podrijetla Rigo Jancsija i francuske knjevinje Šime. Ovaj skandal je potaknuo jednog slastičara iz Budimpešte da svom novom desertu da naziv Rigo Jancsi.

Da bi užitek u jelu bio potpun, a obrok zaokružen, dobro jelo prati i dobra kapljica.

Za najbolje i najpoznatije

vino smatra se tokajac, tokaji, slatko desertno vino. Ovo je vino nazvano i »vinom kraljeva i kralj vina«, može biti slatko i suho.

Povijesni zapisi govore kako je još u XII. stoljeću zasadena prva loza u okolici Tokaja. Palinka je ime za rakiju koja se dobiva od bresaka, šljiva i višanja.

Tu je i nadaleko poznati Unicum Zwack koji se služi kao aperitiv i digestiv. Dobiva se namakanjem četrdesetak mađarskih trava, a tajnu proizvodnje brižljivo čuva obitelj Zwack.

Odnos Mađara prema jelu vjerno oslikava poslovice: »Treba jesti puno i polako!«.

Branka Dulić

Bakina škrinja savjeta

Ukrasno bilje zalijevajte vodom u kojoj ste prethodno prali meso.

Da bi vaše cvijeće ostalo duže lijepo, svježije i uspravno, svaki dan mu uz mijenjanje vode podrežite i krajeve, pa tek onda vratite u vazu.

Ako na crno-bijeloj fotografiji želite izgledati što bolje, uvijek usne premažite svjetlijim ružem. Tamni ruž bi od vaših usana na fotografiji napravio ružnu tamnu mrlju.

Da vam bijeli stolnjaci, koji duže stoje u ormaru, ne bi požutjeli, treba ih uviti u plavu svilu ili plavi pak-papir.

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, 024/553-774, 024/567-495, 063/508-813
www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com

Badawi

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Pedijatrija, Ginekologija, Urologija, Neurologija, Gastroenterologija
Kardiologija, Ultrazvuk, Gastroskopijska, Laboratorij, Alergotest

Budwig protokol, Akupunktura, Biorezonanca-SCIO, Detox, Ellman-Radiotalasna kirurgija
Tehnika emocionalne slobode-EFT, Masaža, Bahove kapi, Biopton, Magneti i ostalo...

NOVO U POLIKLINICI ! doc.dr sci.med. Stamenko Šušak - Kardiohirurg - Sremska Kamenica

Poliklinika za vašu obitelj

	ČUVENO GLAZBENO DJELO GEORGEA GERSHWINA	MOGRANJ, ŠIPAK	OTOK KOD SILBE	TEHNIČKI CRTEŽ	IVANO BALIĆ	TAJAC, MUK (FIG.)	VIJETNAM U ZARGONUJ AMERIČKIH RATNIH VETERANA	OSJET	NATPIS NA TRANSPARENITU	NAJTANJE SLOVO	ŠKOTSKI KNJIZEVNIK, WALTER (IVANHOE)	MRSNA HRANA	NOGOMETNI TRENER HITZELD
OBIČNO ZLONAMJERNA PISMENA POSILJKA													
DRUGI NAZIV ZA FRATRE										TRAG CRTALA TVORNICA EX AUTA PRINZA			
GITARIST CLAPTON					NATMURENOST LATINSKI: UMJETNOST								
"RADIJUS"		OVAN ILI JARAC OBRADIVAČI KAMENA					KRUH PREPEČENAC KOMPAJONI					RIMSKA TISUČA SVRSTAVATI PO KLASAMA	
IVICA KOSTELIĆ			PODZEMNO SPREMISTE KRUMPIRA MALO ZAGRIJATI					BARBIE ILI MISS PIGGY IRSKI DRŽAVNIK, EAMON					
DJELAK TEKUĆINE				SKUPINE OVACA BOJA BIJELE KAVE						MONASI (REG.)	LOU REED SLAVNI AMERIČKI JAZZER, JOHN		
MALAJSKO LUDILO (obrnuto: KOMA)					UŠTAVLJENE OVČJE KOŽE, IRHE ULEĆI SE				MJERICA POLITRA PTICE SLIČNE LUNJAMA				DIVLJA RUŽA
NESKLO- NOST DRUŽENJU													
AMERIČKA GLUMICA, ZENA BRADA PITTA													
GLUMICA IZ SPASILAČKE SLUŽBE													
EKSTRASENS GELLER				KOTLET, KR- MENADLA, TARTAR I KETCHUP (MNOŽ.)					IRENA ODMILA ODJEL				ČUVAR PASA, PSAR
ŠAHOVSKI PJEŠAK						IROSLAV KRACE KITA, RESA				UDRUGA PROFI- TENISAČA OMRKNUTI			
PRVO SLOVO ABECEDE		VRSTA ŠARANA POKAZNA ZAMJENICA					AFRODITIN LJUBIMAC NAŠI PISCI, IVAN I PREDRAG						
MIŠIĆ OKRETAČ								NAZIV "TRANSO- NIC MODEL TUNNEL"				"EAST" ... I PIĆE	
POTICATELJ, POKRETAČ											IGOR TUDOR "AVENIJA"		
NIJE "PROTIV"			NETOM, CIM OKRUGLO SLOVO						OTAC (PUČJ, ČALE "RADIJUS"				
UJAK ODMILA				LOKACIJA ZGRADE UJEDINJENIH NARODA									

anonimno pismo, mala braća, crt, eric, tmumost, r, brav, lost, m, lk, trap, lutka, kap, stada, lr, amok, ire, ića, nedruštenost, angeli-
na jolite, carmen electra, urf, kare, ira, pijun, ro, atp, a, amur, adonis, rotator, ime, e, inicijator, it, za, istom, čaća, ujo, east river.

RJEŠENJE KRIŽALJKE:

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Bruno Anušić, Ljiljana Dulić
Ivan Gregurić, Dražen Prčić,
Zvonko Sarić, Josip Stantić,
Thomas Šujić, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

mr. sc. Jasminka Dulić
e-mail: hrurednik@tippnet.rs

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić
e-mail: zsarić@hrvatskarijec.rs

REDAKCIJA:

Ivan Andrašić (Podunavlje)
Davor Bašić Palković (kultura)
e-mail: dbpalkovic@hrvatskarijec.rs
Dušica Dulić (novinarka)
e-mail: dusicad@hrvatskarijec.rs
Slavica Mamužić (novinarka)
e-mail: smamuzic@hrvatskarijec.rs
Zvonimir Perušić (ekonomija i redaktura)
e-mail: zperusic@hrvatskarijec.rs
Dražen Prčić (sport i zabava)
e-mail: dprcic@hrvatskarijec.rs
Nada Sudarević (fotografije)
Željka Vukov (društvo)
e-mail: zvukov@hrvatskarijec.rs
Mirko Kopunović (dopisništva i korektura)
e-mail: mkopunovic@hrvatskarijec.rs
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

TEHNIČKI UREDNIK:

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić
Josip Horvat

LEKTORICA: Katarina Vasiljčuk

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Piše: Dražen Prčić

Bilo je proljeće 1989. godine kada je autor ovih redova, prilikom posjeta Parizu, obišao i popeo se na Eiffelov toranj, najpoznatiju i najprepoznatljiviju građevinu glavnog grada Francuske. Studentsko doba i oskudan džeparac, uz kontinuirano pre-raspodjeljivanje raspoloživih financijskih potencijala, uvjetovali su odlukom pješačenja do posljednje dopuštene razine umjesto izdvajanja novca za lift. Iz današnje perspektive »mladost – ludost«, a tada dobar tjelesni trening u trajanju od solidnih 45 minuta uspinjanja po 1665 stuba i visine s koje se pruža fantastičan pogled na cijeli krajolik »grada svjetlosti«, uz uštedu novca kasnije iskorištenog za dodatni obrok izgladnjelog »turista-penjača«.

Fotografija pred vama nastala je zahvaljujući ljubaznosti jednog turista koji me je uslikao nakon mog »uspinjačkog pothvata«, a njezina zanimljivost krije se u činjenici kako sam se na najpoznatiji svjetski toranj uspeo upravo tijekom proslave 100. godišnjice njegova podizanja.

GENIJALNI INŽENJER

Zahvaljujući genijalnoj inovativnosti inženjera *Alexandra Gustava Eiffela* za potrebe Svjetske izložbe (1889.), upriličene u povodu obilježavanja 100. godišnjice Francuske revolucije, nakon dvije godine, dva mjeseca i pet dana izgradnje (1887.-1889.) podignut je toranj koji je ponio ime svoga konstruktora. Nalazi se na Marsovim poljima, izvorno je bio visok 300 metara, ali su ga televizijske antene povisile za još 24 m i svojevremeno je cijelih 40 godina (do 1930. godine) predstavljao najvišu građevinu na svijetu. Tijekom njegove gradnje utrošeno je 7300 tona (cjelokupna konstrukcija teži više od 10.000 tona) željeza izlivenog u 18.038 dijelova pričvršće-

Eiffelov toranj

nih s 2.500.000 zakovica, a na koncu je za premazivanje cijele konstrukcije utrošeno 60 tona boje. Prvi »kat« je dovršen 1. travnja 1888. godine, druga etaža 14. kolovoza iste godine, da bi cijela građevina bila dovršena 31. ožujka 1889. godine i svečano otvorena za javnost 6. svibnja iste godine. U radu je sudjelovalo 50 inženjera i dizajnera, te 150 radnika u tvor-

nici gdje su izrađivani dijelovi i 150-300 radnika na samom gradilištu tornja. Zahvaljujući mjerama opreza samo je jedan radnik poginuo tijekom njegove izgradnje.

Danas, 122 godine kasnije, Eiffelov toranj je i dalje glavni turistički »biser« Pariza, s gotovo 7 milijuna posjetitelja godišnje. Za potrebe njegova održavanja svakih 7 godina

ponovno se premazuje s 50 tona boje i trenutačno je oličen u smeđu boju. Zanimljivo je kako visina ove specifične građevine varira do 15 cm u odnosu na vanjske temperature zbog prirodnih svojstava materijala od kojih je napravljena, dok njezin vrh oscilira svega 12 cm i pri udarima najjačeg vjetra.

PARIZ

Svojevremeno su mnogi Parižani smatrali kako je toranj ruglo i da predstavlja građevinu koja narušava ljepotu njihova grada. Trebale su godine da ga Parižani zavole i shvate kako zahvaljujući genijalnosti njegova tvorca imaju jedno od »čuda novoga svijeta« i nezaobilazan detalj po kojem je »grad svjetlosti« prepoznatljiv diljem ovog našeg planeta. Naravno, ima još puno drugih pariških atrakcija koje vrijedi vidjeti, poput Trijumfalne kapije, Louvrea, dvorca u Versaillesu, crkve Notre Dame, Montmartrea, Pigalla, Latinskog kvarta, zbog kojih je ovaj grad na obalama rijeke Seine stoljećima prepoznatljiv. Bude li vas put ikada vodio u smjeru glavnog grada Francuske, a imate nekoliko slobodnih sati »viška«, osim navedenih prijedloga, ipak nezaobilazno posjetite ovo željezno umjetničko djelo građevine i uživajte u pogledu koji ćete pamtit i cijeloga života. Ne preporučujem pješački uspon, ako se baš ne mora...

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

TRADICIONALNI OBIČAJ

Vodeni ponedjeljak u Zagrebu

Društvo vojvođanskih i podunavskih Hrvata iz Zagreba obilježilo je uskrсне običaje, uključujući i Vodeni ponedjeljak

Najmlađi Zagrepčani su uživali u »tucanju« s jajima

Subotički polivači

Vjerni svojoj višestoljetnoj tradiciji Društvo vojvođanskih i podunavskih Hrvata, sa sjedištem u Zagrebu, i ove je godine organiziralo niz događanja u povodu najvećeg kršćanskog blagdana Uskrsa. Članice Društva organizirale su u klupskim prostorijama tradicionalno ukrašavanje jaja, pisanica, onako kako se to nekada radilo u Bačkoj i koje predstavlja svojevrsnu umjetničku tradiciju s obzirom na autentičan način njihova bojenja i oslikavanja. Jaja su najčešće bojena verzilom, a oslikavana uskrsnim motivima, dok su se ukrasni motivi i poruke na nji-

ma dobivali struganjem perom po obojenim jajima. Osim toga, jaja su se ukrašavala i voskom, dok je za vojvođanske Hrvate karakteristično i ukrašavanje jaja slamom, a popularne »slamarke«, izrađivale su i uskrсне čestitke od slame s raznim motivima.

Muški dio Društva vojvođanskih i podunavskih Hrvata na uskrсни je ponedjeljak obilježio tradicionalni običaj polivanja djevojaka i žena, tzv. Vodeni ponedjeljak, polijevajući ljepši spol, ali ne kao nekada običnom vodom već parfemima.

...dolaziti će polivači...

Obilježavanje ovih dragih uskrsnih običaja u bogatoj tradiciji Hrvata Bunjevaca otvorio je predsjednik Društva vojvođanskih i podunavskih Hrvata *Zvonimir Cvjin*, podsjetivši da su Hrvati sa sjevera Bačke sačuvali većinu svojih običaja ponajprije kao izraz opstojnosti i prepoznatljivosti u multietničkoj sredini u kojoj žive.

»Na uskrсни ponedjeljak sačuvan je sve do danas običaj 'polivanja' djevojaka i žena koji se naziva još i 'Vodeni ponedjeljak'. U prošlim vremenima polivači bi polijevali djevojke vodom. U gradu su ih obično obilazili pješice, a na salašima

konjima ili kolima. Danas su konji i kola zamijenjeni automobilima, a momci 'polivači' su obučeni u narodne nošnje i idu u 'polivanje' s tamburicama, odnosno u pratnji tamburaša. Unatoč neugodnosti zbog polijevanja hladnom vodom te činjenice da su se zbog toga tijekom dana morale više puta presvlačiti djevojke su se dičile time. Svoje su mokro 'ruvo' izvjesile van na sušenje, a po njegovom broju susjedi i prolaznici su znali koliko je koja od djevojaka imala 'polivača' i na temelju toga se cijenilo 'koja je djevojka više na glasu', odnosno koliko su momci za nju zain-

NA DRUGI DAN USKRSA

i u Subotici

Subotički su polivači stigli i u bolnicu kod Anite Pelhe

Kod subotičkih cura

Darovi za polivače

teresirani«, pojasnio je taj stari običaj Zvonimir Cvijin i dodao, da ono što je do danas ostalo nepromijenjeno jest darivanje »polivača« od strane djevojke, a sastoji se od darovanja šarenoga jajeta i naranče, te kićenja cvijećem, obično ružmarinom, jorgovanom, sunovratom ili zumbulom.

I dok su prostorijama Društva odzvanjali stihovi pjesme Zvonka Bogdana »... dolazit će polivači, pivat će se pisme stare, pratit će vas tamburaši...«, svi su se skupa prisjetili i ostalih običaja bačkih Hrvata vezanih

uz Uskrs. Tako su sjećanja iseljenih bačkih Hrvata odlutala na »Cvitnu nedilju«, kojom je započinjao Velik tjedan procesijom s blagoslovljenim grančicama i čitanjem, odnosno pjevanjem Isusove muke na sv. misi. Prisjetili su se i običaja umivanja u žitu prije odlaska na misu te odlazaka u crkvu na obrede tijekom Velikog tjedna, u srijedu, četvrtak i petak, a i pripremanja jela na Veliku subotu koja su se nosila na blagoslov u crkvu. Na Veliku subotu sačuvan je i običaj čuvara Božjeg groba, a čuvao se od subote uju-

tro sve do vazmenog bdijenja, kada je jedan od čuvara svečano objavio svećeniku da je Isus uskrsnuo.

Svi prisutni bački Hrvati još jednom su pokazali da se narodno stvaralaštvo unatoč neminovnim civilizacijskim promjenama i utjecajima ne zatire lako, da su običaji važan segment tradicijske kulture i čuvari nacionalne svijesti, te da su nepisana pravila društvenog ponašanja i djelovanja koje se neformalno prenose s koljena na koljeno snažno uporište identiteta.

Zlatko Žužić

Tanja Šegrt, III b.,
OŠ »Ivan Goran Kovačić«, Sonta

Andreja Topal, III a.,
OŠ »Ivan Goran Kovačić«, Sonta

Matija Vidaković, III b.,
OŠ »Ivan Goran Kovačić«, Sonta

PETAK
29.4.2011.

06.05 - Najava programa
 06.10 - Trenutak spoznaje (R)
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.07 - Hotel dvorac Orth 3, serija
 09.52 - Vijesti iz kulture (R)
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Krstarenja svjetskim ljepotama: Sejšli - Otoci s blagom, dokumentarna serija
 11.15 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 13.25 - Divlji Plamen 3, serija
 14.05 - Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14.20 - Drugo mišljenje
 15.00 - Dharma i Greg 2, humoristična serija
 15.25 - Sve čaje Ivankova, emisija pučke i predajne kulture
 16.00 - Iza ekrana
 16.35 - Vijesti
 16.50 - Putem europskih fondova
 17.05 - Hrvatska uživo
 17.40 - Dobro je znati, znanstveno-obrazovna emisija
 18.40 - U istom loncu, kulinarski show
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - 4. gardijska brigada "Pauci", dok. film
 21.05 - Mjesec obiteljskih komedija: Mladenkin otac 2, američki film
 22.55 - Dnevnik 3
 23.25 - Vijesti iz kulture
 23.35 - Peti dan, talk show
 00.30 - Filmski maraton - ciklus Roberta Altmana: Prviđenja, britansko-američki film
 02.30 - Filmski maraton: Policajac s Petlovog brda, srpski film (R)
 03.55 - Skica za portret
 04.13 - Dharma i Greg 2, humoristična serija (R)
 04.35 - Muškarci na stablima 2, serija (R)
 05.20 - U istom loncu, kulinarski show (R)

07.05 - Najava programa
 07.10 - 101 dalmatinac
 07.35 - Žderonja 2
 08.00 - Kraljevsko vjenčanje,

prijenos
 --- Britain's Royal Wedding, dokumentarni film
 --- Kraljevsko vjenčanje, prijenos
 13.40 - Britain's Royal Wedding, dok. film
 14.30 - Dječak na tajnom zadatku, američki film (R)
 15.50 - Županijska panorama
 16.05 - Hotel dvorac Orth 3, serija (R)
 16.55 - Briljanteen
 17.35 - Ritam tjedna, glazbeni magazin
 18.15 - Divlji Plamen 3, (R)
 19.00 - Krstarenja svjetskim ljepotama: Sejšli - Otoci s blagom, dokumentarna serija (R)
 19.50 - Hit dana
 19.57 - Večeras
 20.00 - Dobro došli u Nanosvijet, dokumentarna serija
 20.50 - Muškarci na stablima 2, serija
 21.45 - Ljubav i rat, mini-serija
 23.25 - Na rubu znanosti: Zvukoterapija
 00.25 - Garaža
 00.55 - Noćni glazbeni program

06:15 Naši najbolji dani, serija
 07:05 Bakugan, crtana serija
 07:30 Bumba, crtana serija
 07:50 Roary, crtana serija
 08:05 Peppa, crtana serija
 08:25 Tomica i prijatelji, crtana serija
 09:05 Pobjeda ljubavi, serija R
 10:05 Moja majka, serija R
 11:05 Asi, serija R
 12:05 IN magazin R
 13:00 Pobjeda ljubavi, serija
 14:00 Masterchef, reality show R
 15:00 Najbolje godine R, serija
 16:00 Moja majka, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 IN magazin
 18:10 Pod sretnom zvijezdom
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Najbolje godine, serija
 21:20 Masterchef, reality show
 22:55 Vertikalna granica, igrani film
 01:10 Tajne ljetnikovca, igrani film R
 02:50 Ezo TV, tarot show
 04:00 Ostavljena, igrani film
 05:30 Kraj programa

05.30 RTL Danas, (R)
 06.05 Aurora, telenovela (R)

06.55 Nasljednici, telenovela (R)
 07.45 Dragon Ball Z, animirana serija (R)
 08.10 Ezel, dramska serija (R)
 09.30 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
 10.00 Big Brother - uživo iz kuće, reality show
 10.55 Kraljevsko vjenčanje, prijenos uživo
 14.30 William i Kate, igrani film, biografski (R)
 16.20 Sutkinja Amy, dramska serija (dvije epizode)
 17.15 Bibin svijet, humoristična serija
 18.00 Ekkluziv Tabloid, magazin
 18.30 RTL Danas, informativna emisija
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 20.00 Hrvatska traži zvijezdu, glazbeni show, uživo
 22.15 Big Brother, reality show
 23.15 Hrvatska traži zvijezdu - odluka, glazbeni show, uživo
 23.50 Ljubavni guru, igrani film, komedija
 01.30 RTL Vijesti
 01.45 Smrt joj dobro pristaje, komedija
 03.25 Astro show, emisija uživo
 04.25 RTL Danas, informativna emisija (R)
 05.00 Big Brother, reality show (R)

SUBOTA
30.4.2011.

06.05 - Najava programa
 06.10 - Drugo mišljenje (R)
 07.00 - Iza ekrana (R)
 07.30 - Sve čaje Ivankova, emisija pučke i predajne kulture (R)
 08.00 - Hrvatska kronika BiH
 08.15 - Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Čovjek sa zapada, američki film
 09.50 - Vijesti iz kulture (R)
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Kućni ljubimci
 10.45 - Generacija Y (R)
 11.15 - Normalan život, emisija o obitelji
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Veterani mira, emisija
 13.15 - Prizma
 14.00 - Duhovni izazovi, međureligijski magazin
 14.30 - Eko zona
 14.55 - Kulturna baština: Zrinska garda
 15.10 - Opera box
 15.45 - Jelovnici izgubljenog

vremena
 16.05 - Euromagazin
 16.40 - Vijesti
 16.50 - Reporter: Dijeta ili smrt supruga
 17.55 - Sjeverni medvjed - okom špijunske kamere, dokumentarni film
 18.45 - Potrošački kod
 19.15 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.04 - Intervju: Nadbiskup Petar Rajić u povodu proglašenja Ivana Pavla II. blaženim
 20.25 - Zvijezde pjevaju 5 (7/8)
 22.10 - Vijesti
 22.25 - Vijesti iz kulture
 22.30 - Zlatna palma, snimka
 00.05 - Filmski maraton: Henry: Portret serijskog ubojice, američki film
 01.25 - Filmski maraton: Čovjek sa zapada, američki film
 03.00 - Skica za portret
 03.20 - Jelovnici izgubljenog vremena
 03.40 - Reporter: Dijeta ili smrt supruga (R)
 04.40 - Eko zona (R)
 05.10 - Potrošački kod (R)

07.00 - Panorame turističkih središta Hrvatske
 08.05 - Najava programa
 08.10 - Patak Frka
 08.35 - Bijeg lukavog lisca, serija za djecu
 09.00 - Vrijeme je za Disneyja: Einsteinčići
 09.50 - Operacija Barbarossa, serija za djecu
 10.20 - ni DA ni NE
 11.15 - Briljanteen (R)
 12.00 - Mozart u Kini, austrijski film za djecu
 13.30 - Filmska matineja: Gepardice: Jedan svijet, američki film
 14.55 - KS automagazin
 15.25 - 4 zida
 16.05 - Gregorian, snimka koncerta
 17.30 - Strani igrani film
 19.30 - Joe Cocker specijal
 20.05 - HNL: Inter - Split, prijenos
 22.05 - HNL - emisija
 22.50 - Zaštitnica svjedoka 1, serija
 23.35 - Vrijeme je za jazz: Jacky Terrasson trio, 1. dio
 00.30 - KS automagazin (R)
 01.00 - 4 zida (R)
 01.35 - Noćni glazbeni program

05:50 Ah, taj život, crtana serija
 06:20 Bračne vode, serija
 06:50 Najgori tjedan, serija
 07:20 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija (7/13)
 07:35 Timmy Time
 07:50 Peppa, crtana serija
 08:10 Bakugan, crtana serija
 08:35 Chuggington, crtana serija (15/52)
 08:50 Beyblade metal fusion, crtana serija (13/51)
 09:15 Winx, crtana serija
 09:40 Pod sretnom zvijezdom, serija R
 12:40 Gle tko to govori 2, igrani film
 14:15 Vertikalna granica, igrani film R
 16:30 Provjereno, informativni magazin R
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:10 Provjereno, informativni magazin R - nastavak
 17:40 Lud, zbunjen, normalan, serija R
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Zapojevna odgovornost, igrani film
 21:50 Ghost Rider, igrani film
 23:55 Hellboy, igrani film
 02:05 Ezo TV, tarot show
 03:30 Zapojevna odgovornost, igrani film R
 04:55 Kraj programa

06.00 RTL Danas, (R)
 06.35 Vragolasti Denis, animirani film
 07.05 Dragon Ball Z, film (dvije epizode)
 07.55 Učilica, kviz za djecu
 08.30 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
 09.15 Papa Ivan Pavao II - Čovjek koji je promijenio svijet, dok. serijal
 11.45 Hrvatska traži zvijezdu, glazbeni show, snimka (R)
 14.20 Zeus i Roxanne, film, romantična komedija
 16.15 Bujbenjvi pobjede, igrani film, drama (R)
 18.30 RTL Danas
 19.05 Big Brother, reality show
 20.00 Tko je smjestio Crvenkapici?, film, obiteljska animirana komedija
 21.30 Predsjednikova kći, igrani film, romantična komedija
 23.25 Luda vožnja, igrani film, triler/ horor
 01.10 Astro show, emisija uživo
 02.10 RTL Danas, emisija (R)
 02.45 Big Brother, reality show (R)

NEDJELJA
1.5.2011.

05.40 - Najava programa
 05.45 - Duhovni izazovi, međureligijski magazin
 06.15 - Euromagazin
 07.00 - Mala TV:
 --- - TV vrtić: Takmičenje kuhara
 --- - Ninin kutak: Duh od plahte
 --- - Danica i miš sade krumpir
 --- - Tajni dnevnik patke Matilde: Zaljubljen u slatkiše
 --- - Brlog: Koza (R)
 --- - Čarobna ploča - 7 kontinenata: Azija (R)
 07.50 - Prijatelji
 08.50 - Nora Fora, TV igra za djecu
 09.42 - Vijesti iz kulture
 09.50 - Vijesti
 10.00 - Obljetnica vojnoredarstvene akcije Bljesak, pijenos
 11.40 - manjinski MOZAIK
 12.00 - Dnevnik
 12.25 - Plodovi zemlje
 13.20 - Split: More
 14.00 - Nedjeljom u dva
 15.05 - Mir i dobro
 15.35 - HAZU Portreti
 15.50 - Vijesti
 16.00 - Atraktivan / hit nedjeljom popodne
 16.55 - Zagreb: Jom HaSoa - prijenos komemoracije
 17.40 - Globalno sijelo
 18.15 - Lijepom našom
 19.15 - LOTO 6/45
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Velike pobjede - Bljesak, dok. film
 20.10 - 1 protiv 100, kviz
 21.05 - Stipe u gostima 2, TV serija
 21.50 - Blagajnica hoće ići na more, hrvatski film
 23.20 - Vijesti
 23.35 - Vijesti iz kulture
 23.45 - Ciklus europskog filma: Ne te retourne pas, francuski film
 01.40 - Mini serija
 03.20 - Globalno sijelo
 03.50 - Lijepom našom
 04.50 - Plodovi zemlje

07.00 - Panorame turističkih središta Hrvatske
 07.30 - Najava programa
 07.35 - Solisti Berlinske filharmonije i West-Eastern Divan Orchestra na Festivalu sv. Marka
 08.35 - Zlatna kinoteka -

ciklus krimića: Uski prolaz, američki film
 09.50 - Biblija
 10.00 - Vatikan: Misa beatifikacije pape Ivana Pavla II., prijenos
 14.10 - Zvijezde pjevaju (7/8) (R)
 15.40 - Olimp - sportska emisija
 17.25 - Rukometni Kup Hrvatske (Ž), prijenos finala
 19.05 - Magazin nogometne Lige prvaka
 19.30 - Garaža
 20.05 - Ciklus filmskog spektakla: Crveni, američki film
 23.15 - Posebni dodaci, emisija o filmu
 23.50 - Filmski boutique: Plodovi gnjeva, američki film
 01.55 - Pjesma Eurovizije 2011. - predstavnici i pjesme zemalja sudionica (2/2)
 03.00 - Noćni glazbeni program

05:00 Sinbadovo zlatno putovanje, igrani film
 06:45 Čarobnice, serija
 07:35 Fifi i cvjetno društvo
 07:50 Timmy Time
 08:05 Peppa, crtana serija
 08:25 Bakugan, crtana serija
 08:50 Chuggington
 09:05 Beyblade metal fusion, crtana serija (14/51)
 09:30 Winx, crtana serija
 09:55 Pod sretnom zvijezdom
 11:55 Automotiv, auto-moto magazin
 12:25 Magazin Lige prvaka
 12:55 Novac, business magazin
 13:25 Sudbina je rekla svoje, igrani film
 15:10 Savršeni dan, igrani film
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:10 Sinbadovo zlatno putovanje, igrani film R
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Nije zlato sve što sjaja, igrani film
 22:15 Lud, zbunjen, normalan
 22:50 Lud, zbunjen, normalan
 23:30 Red carpet, showbiz magazin
 00:55 Ghost Rider, film R
 02:45 Svi mrze Chrisa, serija
 03:15 Posljednji preživjeli, igrani film
 04:40 Red carpet, showbiz magazin R
 05:50 Kraj programa
 07.35 RTL Danas, (R)
 08.10 Vragolasti Denis,

3. SVIBNJA NA HRT-u 1 20.10

RATNIK SA STRADUNA

Ratnik sa Straduna dokumentarni je film Zdravka Fučeka kroz koji ćemo upoznati Igora Žuvelu, jednoga od organizatora priprema i sudionika obrane Dubrovnika. Lagodan život u gradu svjetske kulturne baštine, koji svakodnevno posjećuju turisti iz cijeloga svijeta, naprasno je prekinut agresijom na Hrvatsku i sam Dubrovnik. Igor Žuvela i njegovi sugrađani, od kojih su mnogi, po vlastitom svjedočenju, proveli najveći dio dotadašnjeg života na Stradunu,

pokušali su bez nekih prevelikih vojnih znanja i iskustva organizirati obranu Dubrovnika. Zbog svog zemljopisnog položaja, napada sa svih strana i duge linije obrane Dubrovnik je ubrzo nakon početka agresije stiješnjen između Sustjepana i Belvedera. Grad je bio napadan i okružen sa svih strana, ali agresori nikada nisu uspjeli probiti posljednje linije obrane i ući u Dubrovnik.

Igor Žuvela - ratnik sa Straduna, snažan je svjedok ljubavi prema svom rodnom Dubrovniku i hrvatskoj domovini. Bez obzira na sve što su prošli i doživjeli Igor i Dubrovnik, u njemu nema mržnje već nastoji sa svojom obitelji živjeti normalan život kako bi žrtva podnesena u ratu dobila smisao.

animirani film
 08.35 Dragon Ball Z, film (tri epizode)
 10.00 Paulie, igrani film, obiteljska komedija
 11.45 Dr. Dolittle, igrani film, komedija
 13.15 Papa Ivan Pavao II - Čovjek koji je promijenio svijet, dok. serijal
 15.45 Predsjednikova kći, film, romantična komedija (R)
 17.40 Exkluziv s Tatjanom Jurić, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.05 Jezikova juha, reality show (R)
 20.00 Big Brother, reality show, uživo
 22.00 CSI: Miami, serija
 00.40 Tko je smjestio Crvenkapici?, film, obiteljska animirana komedija (R)
 01.55 RTL Danas, (R)
 02.30 Luda vožnja, igrani film, triler/ horor (R)

PONEDJELJAK 2.5.2011.

05.40 - Najava programa
 05.45 - Split: More
 06.15 - Mir i dobro
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 - Hotel dvorac Orth 3, serija
 09.50 - Vijesti iz kulture
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Krstarenja svjetskim ljepotama: Tragom plovidbe Vasca da Game, dok. serija
 11.13 - Treća dob, emisija
 12.00 - Dnevnik
 12.32 - Gospodarica tvoga srca, telenovela

13.20 - Divlji Plamen 3, serija
 14.05 - Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14.20 - Znanstvena petica
 14.50 - Znanstvene vijesti
 15.00 - Dharma i Greg 2, humoristična serija
 15.25 - Glas domovine
 16.00 - Tvoja sam sudbina
 16.50 - Vijesti
 18.10 - HAK - Promet info
 18.40 - 8. kat: Svaki dan super mama, talk show
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - TV Bingo
 20.35 - Puls Hrvatske
 21.50 - Svijet profita
 22.30 - Dnevnik 3
 23.00 - Vijesti iz kulture
 23.10 - Dokumentarni film (kulturološki)
 00.05 - Europski koncert Berlinske filharmonije (1/2)
 01.05 - Retrovizor: Dragi John 4, serija
 01.30 - Retrovizor: Ksena - princeza ratnica 5, serija
 02.15 - Završni udarac 3, (R)
 03.00 - Zločinački umovi 4, (R)
 03.45 - Dharma i Greg 2, humoristična serija (R)
 04.05 - Trava zelena 1, humoristična serija (R)
 04.30 - Mercy, serija (R)
 05.15 - 8. kat: Svaki dan super mama, talk show (R)

06.17 - Najava programa
 06.22 - Gospodarica tvoga srca, telenovela
 07.07 - 101 dalmatinac
 07.32 - Žderonja 2
 07.55 - Mala TV
 --- - TV vrtić
 --- - Brlog
 --- - Čarobna ploča - 7 kontinenata
 08.25 - Serija za djecu
 08.50 - Školski program

--- - LjubavNE boli:
 09.35 - Mega Mindy, serija za djecu (R)
 10.00 - Tvoja sam sudbina
 10.45 - Lijepom našom
 11.45 - Ritam tjedna, glazbeni magazin
 12.40 - Mala TV
 13.10 - Školski program
 14.00 - Seventeen and Missing, kanadski film
 15.45 - Hotel dvorac Orth 3, serija
 16.30 - Šaptač psima 4
 17.20 - Pustolovine Sare Jane 2, serija za mlade
 17.50 - Trava zelena 1, humoristična serija
 18.15 - Divlji Plamen 3, serija
 19.00 - Krstarenja svjetskim ljepotama: Tragom plovidbe Vasca da Game, dok. serija
 19.50 - Hit dana
 20.00 - Mercy, serija
 20.45 - Glee, serija za mlade
 21.30 - Završni udarac 3, serija
 22.20 - Zločinački umovi 4
 23.15 - Seventeen and Missing, kanadski film (R)
 00.45 - Noćni glazbeni program

06:25 Naši najbolji dani, serija
 07:15 Bakugan, crtana serija
 07:40 Bumba, crtana serija
 08:00 Roary, crtana serija
 08:15 Peppa, crtana serija
 08:35 Tomica i prijatelji
 09:15 Pobjeda ljubavi, serija R
 10:15 Moja majka, serija R
 11:15 IN magazin R
 12:10 Pobjeda ljubavi, serija
 13:10 Masterchef, reality show R
 14:40 Najbolje godine, serija
 16:00 Moja majka, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 IN magazin
 18:10 Pod sretnom zvijezdom,

serija (36/65)
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Asi, serija (82/105)
 20:50 Najbolje godine, serij a
 21:50 Masterchef, reality show
 22:55 Večernje vijesti
 23:15 Nije zlato sve što sja, igrani film R
 01:20 Posljednji preživjeli, igrani film R
 03:00 Dr. Huff, serija (8/13)
 03:50 Ezo TV, tarot show
 04:40 Bračne vode, serija
 05:05 Bračne vode, serija
 05:30 Čuvar pravde, serija
 06:15 Kraj programa

06.25 RTL Danas, emisija (R)
 07.00 Paulie, igrani film, obiteljska komedija
 08.40 Dragon Ball Z, animirani film (R)
 09.15 Ekkluziv s Tatjanom Jurić, magazin (R)
 10.00 Big Brother - uživo iz kuće, reality show
 11.30 Večera za 5, (R)
 12.25 Aurora, telenovela
 13.15 Big Brother - uživo iz kuće, reality show
 14.00 Nasljednici, telenovela
 14.50 Sutkinja Amy, dramska serija (dvije epizode)
 16.25 Zakon i red, serija
 17.15 Bibin svijet, serija
 18.00 Ekkluziv Tabloid, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.05 Večera za 5
 20.00 Ezel, dramska serija
 21.00 Big Brother
 22.00 Conan barbarin, igrani film, fantastični
 00.30 RTL Vijesti
 00.45 CSI: Miami, serija (R)
 01.30 Big Brother, (R)
 02.25 Astro show, emisija uživo
 03.25 CSI: Miami, serija (R)
 04.10 RTL Danas, (R)

UTORAK 3.5.2011.

06.00 - Treća dob, emisija za umirovljenike
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 08.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 - Hotel dvorac Orth 3
 09.50 - Vijesti iz kulture
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Krstarenja svjetskim ljepotama: Stopama Vikinga i Erica
 Crvenog, dok. serija

11.13 - Debbie Travis preuređuje 3
 12.00 - Dnevnik
 12.32 - Gospodarica tvoga srca, telenovela
 13.20 - Divlji Plamen 3, serija
 14.05 - Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14.20 - Među nama
 15.00 - Dharma i Greg 2, humoristična serija
 15.25 - Proces
 16.00 - Tvoja sam sudbina
 16.50 - Vijesti
 18.40 - 8. kat: Zumba, shake, boom..., talk show
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Ratnik sa Straduna, dokumentarni film
 20.50 - Misija: Zajedno
 21.45 - Paralele
 22.20 - Dnevnik 3
 22.50 - Vijesti iz kulture
 22.55 - Putem europskih fondova (R)
 23.15 - Retrovizor: Lovci na natprirodno 4, serija
 00.05 - Retrovizor: Dragi John 4, serija
 00.30 - Retrovizor: Ksenia - princeza ratnica 5, serija
 01.15 - Zločinački umovi 4
 02.00 - Dharma i Greg 2, humoristična serija (R)
 02.25 - Skica za portret
 02.50 - Paralele (R)
 03.20 - Proces (R)
 03.50 - Debbie Travis preuređuje 3 (R)
 04.35 - Mercy, serija (R)
 05.20 - 8. kat: Zumba, shake, boom..., talk show (R)

06.15 - Najava programa
 06.20 - Gospodarica tvoga srca, telenovela
 07.05 - 101 dalmatinac
 07.30 - Žderonja 2
 07.55 - Mala TV
 08.25 - Serija za djecu
 08.50 - Školski program
 09.35 - Mega Mindy, serija za djecu (R)
 10.00 - Tvoja sam sudbina
 10.50 - Globalno sijelo
 11.20 - Prizma
 12.05 - Odbrojanje do Eurosonga (1/3)
 12.40 - Mala TV
 13.10 - Školski program
 13.55 - Misty, američki film
 15.45 - Hotel dvorac Orth 3
 16.30 - Šaptač psima 4
 17.20 - Pustolovine Sare Jane 2, serija za mlade
 17.50 - Trava zelena 1, humoristična serija
 18.15 - Divlji Plamen 3, serija
 19.00 - Krstarenja svjetskim ljepotama: Stopama Vikinga i Erica

Crvenog, dok. serija
 19.50 - Hit dana
 20.00 - Mercy, serija
 20.50 - Ciklus komedija: King's Ransom, američko-kanadski film
 22.25 - Zločinački umovi 4
 23.20 - Misty, američki film (R)
 00.55 - Noćni glazbeni program

06.15 Naši najbolji dani, serija
 07.05 Bakugan, crtana serija
 07.30 Bumba, crtana serija
 07.50 Roary, crtana serija
 08.05 Peppa, crtana serija
 08.25 Tomica i prijatelji
 09.05 Pobjeda ljubavi, serija R
 10.05 Moja majka, serija R
 11.05 Asi, serija R
 12.05 IN magazin R
 13.00 Pobjeda ljubavi, serija
 14.00 Masterchef, reality show R
 15.00 Najbolje godine, R
 16.00 Moja majka, serija
 17.00 Vijesti Nove TV
 17.25 IN magazin
 18.10 Pod sretnom zvijezdom, serija (37/65)
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.00 Najbolje godine, serija
 20.40 Liga prvaka: Barcelona-Real (M), prijenos
 22.45 Večernje vijesti
 23.05 Mr. Bean, serija (8/14)
 23.35 Sažeci Lige prvaka
 00.05 Utrka na A2, igrani film
 01.50 Dr. Huff, serija (9/13)
 02.40 Ezo TV, tarot show
 03.40 Bračne vode, serija
 04.05 Bračne vode, serija
 04.30 Čuvar pravde, serija
 05.20 Dr. Huff, serija R
 06.10 IN magazin R
 06.30 Kraj programa

05.30 RTL Danas, informativna emisija (R)
 06.05 Aurora, telenovela (R)
 06.55 Nasljednici, (R)
 07.45 Dragon Ball Z, animirana serija (R)
 08.10 Ezel, dramska serija (R)
 09.30 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
 10.00 Big Brother - uživo iz kuće, reality show
 11.30 Večera za 5, (R)
 12.25 Aurora, telenovela
 13.15 Big Brother - uživo iz kuće, reality show
 14.05 Nasljednici, telenovela
 14.55 Sutkinja Amy, dramska serija (dvije epizode)
 16.35 Zakon i red, serija
 17.20 Bibin svijet, serija
 18.00 Ekkluziv Tabloid, magazin

18.30 RTL Danas
 19.05 Večera za 5
 20.00 Ezel, dramska serija
 21.00 Big Brother, reality show
 22.00 Jezikova juha, reality show (R)
 23.00 CSI, serija
 23.55 RTL Vijesti
 00.10 Conan barbarin, igrani film, fantastični
 02.25 Astro show, emisija uživo
 03.25 Big Brother, reality show (R)
 04.15 RTL Danas, (R)

SRIJEDA 4.5.2011.

06.05 - Najava programa
 06.10 - Među nama
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 - Hotel dvorac Orth 3, serija
 09.50 - Vijesti iz kulture
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Krstarenja svjetskim ljepotama: Vulkanski otoci - Indonezija: Vulkani, bogovi i zmajevi, dok. serija
 11.15 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.32 - Gospodarica tvoga srca, telenovela
 13.20 - Divlji Plamen 3, serija
 14.05 - Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14.20 - Riječ i život, religijski program
 14.55 - Dharma i Greg 2
 15.15 - Indeks
 15.47 - Tvoja sam sudbina
 16.50 - Vijesti
 17.05 - Hrvatska uživo
 18.35 - 8. kat: Preživjeti poraz, talk show
 19.15 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Kapelski kresovi, dramska serija
 21.25 - Bitange i princeze 4, humoristična serija
 22.00 - Nazovi 112, dokumentarna serija
 22.35 - Dnevnik 3
 23.15 - Drugi format
 00.10 - Retrovizor: Lovci na natprirodno 4, serija
 00.55 - Retrovizor: Dragi John 4, serija
 01.20 - Retrovizor: Ksenia - princeza ratnica 5, serija
 02.05 - Zločinački umovi 4, (R)
 02.50 - Dharma i Greg 2, humoristična serija (R)
 03.10 - Skica za portret
 03.25 - Indeks, (R)

03.55 - Drugi format (R)
 04.40 - Oprah show (R)
 05.25 - 8. kat: Preživjeti poraz, talk show (R)

06.15 - Najava programa
 06.20 - Gospodarica tvoga srca, telenovela
 07.05 - 101 dalmatinac
 07.30 - Žderonja 2
 07.55 - Mala TV
 08.25 - Serija za djecu
 08.50 - Školski program
 09.35 - Mega Mindy, serija za djecu (R)
 10.00 - Tvoja sam sudbina
 10.50 - Reprizni program
 12.25 - Odbrojanje do Eurosonga (2/3)
 12.55 - Mala TV
 13.25 - Školski program
 14.10 - Personal Sergeant, američki film
 15.45 - Hotel dvorac Orth 3
 16.30 - Šaptač psima 4
 17.20 - Pustolovine Sare Jane 2, serija za mlade
 17.50 - Trava zelena 1, serija
 18.15 - Divlji Plamen 3, serija
 19.00 - Krstarenja svjetskim ljepotama: Vulkanski otoci - Indonezija: Vulkani, bogovi i zmajevi, dok. serija
 19.50 - Hit dana
 19.57 - Večeras
 20.00 - Odjevna odiseja: Indonezija, dok.serija (R)
 20.25 - Liga prvaka - emisija
 20.35 - Nogomet, LP: Manchester UTD - Schalke, prijenos
 22.35 - Liga prvaka - emisija
 23.00 - Zločinački umovi 4
 23.55 - Personal Sergeant, američki film (R)
 01.15 - Noćni glazbeni program

06.30 Naši najbolji dani, serija
 07.20 Bakugan, crtana serija
 07.45 Bumba, crtana serija
 08.05 Roary, crtana serija
 08.20 Peppa, crtana serija
 08.40 Tomica i prijatelji
 09.20 Pobjeda ljubavi, serija R
 10.20 Moja majka, serija R
 11.20 IN magazin R
 12.15 Pobjeda ljubavi, serija
 13.15 Utrka na A2, film R
 15.00 Najbolje godine, R
 16.00 Moja majka, serija
 17.00 Vijesti Nove TV
 17.25 IN magazin
 18.10 Pod sretnom zvijezdom
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.05 Asi, serija (83/105)
 20.50 Najbolje godine, serija
 21.50 Masterchef, reality show

22:55 Večernje vijesti
 23:15 Duhovi Marsa, film
 01:05 Rat svjetova, igrani film
 02:45 Na putu prema dolje, serija (7/13)
 03:35 Ezo TV, tarot show
 04:35 Bračne vode, serija
 05:00 Bračne vode, serija
 05:25 Čuvar pravde, serija
 06:10 Kraj programa

05.30 RTL Danas, (R)
 06.05 Aurora, telenovela (R)
 06.55 Nasljednici, (R)
 07.45 Dragon Ball Z, (R)
 08.10 Ezel, dramska serija (R)
 09.30 Ekkluziv Tabloid, (R)
 10.00 Big Brother - uživo iz kuće, reality show
 11.30 Večera za 5, (R)
 12.25 Aurora, telenovela
 13.15 Big Brother - uživo iz kuće, reality show
 14.10 Nasljednici, telenovela
 14.55 Sutkinja Amy, dramska serija (dvije epizode)
 16.35 Zakon i red, serija
 17.20 Bibin svijet, serija
 18.00 Ekkluziv Tabloid
 18.30 RTL Danas
 19.05 Večera za 5
 20.00 Ezel, dramska serija
 21.00 Big Brother, reality show
 22.15 CSI: NY, serija
 23.10 CSI, serija
 00.05 RTL Vijesti,
 00.20 Jezikova juha, (R)
 01.15 Big Brother, (R)
 02.10 Astro show, emisija uživo
 03.10 CSI, serija (R)
 03.55 RTL Danas, (R)

ČETVRTAK 5.5.2011.

06.05 - Najava programa
 06.10 - Riječ i život
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 - Hotel dvorac Orth 3
 09.50 - Vijesti iz kulture
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Krstarenja svjetskim
 Ljepotama: Vulkanski
 otoci - Južna Italija:
 Vulkani i mitovi,
 dokumentarna serija
 11.15 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.32 - Gospodarica tvoga
 srca, telenovela
 13.20 - Divlji Plamen 3, serija
 14.05 - Vijesti uz hrvatski
 znakovni jezik
 14.20 - Trenutak spoznaje
 15.00 - Dharma i Greg 3
 15.25 - Ivan Pavao II. -
 nemamo vremena za
 gubljenje, dok. film
 16.00 - Tvoja sam sudbina
 16.50 - Vijesti
 17.05 - Hrvatska uživo
 18.40 - 8. kat: Očevi i sinovi,
 talk show
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - 1 protiv 100, kviz
 21.05 - Razred 2011.
 21.35 - Na rubu pameti,
 monodrama
 22.55 - Dnevnik 3
 23.35 - Vatikan Ivana Pavla
 II.: Hodočašća, dok.serija

00.05 - Razred 2011. (R)
 00.35 - Retrovizor: Lovci na
 natprirodno 4, serija
 01.20 - Retrovizor: Dragi
 Johne 4, serija
 01.45 - Retrovizor: Ksena -
 princeza ratnica 5, serija
 02.30 - Zločinački umovi 4
 03.15 - Dharma i Greg 3,
 humoristična serija (R)
 03.35 - Skica za portret
 03.50 - Oprah show (R)
 04.35 - Mercy, serija (R)
 05.20 - 8. kat: Očevi i sinovi,
 talk show (R)

06.15 - Najava programa
 06.20 - Gospodarica tvoga
 srca, telenovela
 07.05 - 101 dalmatinac
 07.30 - Žderonja 2
 07.55 - Mala TV
 08.25 - Serija za djecu
 08.50 - Školski program:
 09.35 - Mega Mindy, serija (R)
 10.00 - Tvoja sam sudbina
 10.50 - Reprizni program
 12.00 - Odbrojanje do
 Eurosonga (3/3)
 12.30 - Mala TV
 13.00 - Školski program
 13.50 - Emma's Wish,
 američki film
 15.45 - Hotel dvorac Orth 3
 16.30 - Šaptač psima 4
 17.20 - Pustolovine Sare Jane
 2, serija za mlade
 17.50 - Trava zelena 1,
 humoristična serija
 18.15 - Divlji Plamen 3, serija
 19.00 - Krstarenja svjetskim

Ljepotama: Vulkanski
 otoci - Južna Italija:
 Vulkani i mitovi,
 dokumentarna serija
 19.50 - Hit dana
 20.00 - Mercy, serija
 20.45 - Euroliga, emisija uoči
 21.00 - Nogomet, EL
 22.55 - Euroliga, emisija
 nakon
 23.10 - Zločinački umovi 4
 00.05 - Emma's Wish,
 američki film (R)
 01.45 - Noćni glazbeni program

06.15 Naši najbolji dani, serija
 07.05 Bakugan, crtana serija
 07.30 Bumba, crtana serija
 07.50 Roary, crtana serija
 08.05 Peppa, crtana serija
 08.25 Tomica i prijatelji
 09.05 Pobjeda ljubavi, serija R
 10.05 Moja majka, serija R
 11.05 Asi, serija R
 12.05 IN magazin R
 13.00 Pobjeda ljubavi, serija
 14.00 Masterchef, reality show R
 15.00 Najbolje godine, R
 16.00 Moja majka, serija
 17.00 Vijesti Nove TV
 17.25 IN magazin
 18.10 Pod sretnom zvijezdom
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.05 Asi, serija (84/105)
 20.45 Najbolje godine, serija
 21.45 Masterchef, reality show
 22.40 Provjereno
 23.40 Večernje vijesti
 00.00 Ubojstvo kao užitek,
 igrani film
 01.40 Virus u raju, igrani film

03:15 Ezo TV, tarot show
 04:15 Vjerovali ili ne,
 dokumentarna serija
 04:40 Čuvar pravde, serija
 05:30 IN magazin R
 06:05 Kraj programa

05.30 RTL Danas, (R)
 06.05 Aurora, telenovela (R)
 06.55 Nasljednici, (R)
 07.45 Dragon Ball Z, (R)
 08.10 Ezel, dramska serija (R)
 09.30 Ekkluziv Tabloid, (R)
 10.00 Big Brother - uživo iz kuće, reality show
 11.30 Večera za 5, (R)
 12.25 Aurora, telenovela
 13.15 Big Brother - uživo iz kuće, reality show
 14.10 Nasljednici, telenovela
 15.00 Sutkinja Amy, dramska serija (dvije epizode)
 16.35 Zakon i red, serija
 17.20 Bibin svijet, serija
 18.00 Ekkluziv Tabloid
 18.30 RTL Danas
 19.05 Večera za 5
 20.00 Ezel, dramska serija
 21.00 Big Brother
 22.00 Uvod u anatomiju,
 serija (dvije epizode)
 23.50 RTL Vijesti
 00.05 CSI, serija
 00.55 CSI: NY, serija (R)
 01.40 Astro show, emisija uživo
 02.40 Big Brother,
 reality show (R)
 03.30 CSI, kriminalistička
 serija (R)
 04.15 RTL Danas,
 informativna emisija (R)

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od pone-
 djeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radio-
 televizije Vojvodine. Osim novosti iz života hrvatske manjinske zajednice,
 emisija donosi i informacije o događajima u zemlji i okruženju.

Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16
 sati a emisija iz kulture »Svjetionik« nedjeljom od 16,30 sati.

GLAS HRVATA

Radjska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz
 Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 18 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrt-
 kom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«,
 emitira se na HRT1 ponedjeljkom od 15,25 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

HEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov
 prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH •
 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični
 savjetnik 'Govorimo hrvatski'

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Populame melodije' - zabavna
 glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glaz-
 bene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki
 majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock
 vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche
 Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom)
 • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje
 dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • 'Aktual-
 je' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kul-
 tur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche
 Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena«
 - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i
 odjava programa

HEMA ZA DANE VIKENDA:
 Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
 • 18,15 'Vojvodanski tjedan'
 • 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
 • 20,00 Divni novi svijet
 • 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
 • 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti,
 zabavna glazba)
 • 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu
 Hrvatskoga radija
 • 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog
 radija iz Pitomače (RH)
 20,55 Odjava programa

104, 4 Mhz

MEĐUOPĆINSKA NOGOMETNA LIGA SOMBOR – APATIN – ODŽACI – KULA

Katastrofa Sončana u Liparu

LIPAR – U 18. kolu Međuopćinske nogometne lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula, odigranom na Uskrs, nogometaši sončanskog Dinama gostovali su u Liparu, kod istoimenog kluba. I pokraj vodstva od 2-0 u prvom poluvremenu, pretrpjeli su pravu katastrofu u nastavku igre. U utakmici dviju ekipa sastavljenih poglavito od mladih, neiskusnih nogometaša, prikazan je dopadljiv, napadački nogomet, a na veliko zadovoljstvo stotinjak nazočnih gledatelja mreže su se tresle čak osam puta.

U prvom poluvremenu Sončani su bili vrlo uvjerljivi. Već u 11. minuti povelu su zgoditkom Mihaljeva, a na 2-0 povisio je Žučak eurozgoditkom iz slobodnog udarca. Pokraj postignuta dva zgoditka plavi nisu realizirali još 5-6 stopostotnih prilika. U drugom poluvremenu domaći su preuzeli inicijativu. Dinamovci nisu imali rješenja za zaustavljanje domaćeg napadača Karina, koji im je s tri zgoditka i asistencijama za još tri zapečatio sudbinu. Na koncu, rezultat je glasilo Lipar – Dinamo 6-2.

Dinamo: Duraković D., Đurkov, Čučilović, Žučak, Mihaljev, Vidaković D., Karajkov, Klipa, Vučićević, Vidaković K. (Olujić) Topal.

I. A.

MEĐUOPĆINSKA NOGOMETNA LIGA BAČKA PALANKA – II. RAZRED

Nakon vodstva Sloga visoko poražena

NEŠTIN – U 11. kolu Međuopćinske nogometne lige Bačka Palanka II. razred Sloga je nakon dobre igre u prethodnom kolu, na svom drugom gostovanju u poljetnom dijelu prvenstva pretrpjela težak poraz. Izgtubila je u Neštinu od NK Neština visokim rezultatom 5-1. Sloga je na put krenula čak bez 5 standardnih igrača, te je trener M. Rakić imao problema sastaviti ekipu i pripremiti dobru taktiku. Ipak, nogometaši Sloge odlično su započeli utakmicu i efektnim pogotkom Grubješića povelu 1-0. Odmah potom postigli su i drugi zgoditak, ali ga je sudac zbog zaleđa poništio. Do završetka prvog poluvremena domaći su uspjeli izjednačiti rezultat na 1-1.

U drugom poluvremenu nogometaši Neština su dominirali terenom, a u redovima Sloge došlo je do pomutnje, uglavnom zbog neiskustva mladih igrača, te je utakmica završena pobjedom domaćeg Neština rezultatom 5-1. Derbi u sljedećem kolu igra se u Kulpinu u kome će se odlučivati koja će od dvije momčadi, Kulpin ili Naša zvezda, ući u viši rang natjecanja. U 12. kolu Sloga na svom igralištu dočekuje Mladost MB, što će biti dobra prigoda da se pokaže u boljem svjetlu i možda popravi plasman. Sloga: Čuport, Rakić, Elesin, Adamović, Gajić, Oto, Grubješić, V. Nikolić, Karan, Mijailović (Rakas), Stojanović.

Z. P.

PRVA LIGA SRBIJE

Radnički i dalje pobjeđuje

SOMBOR – Prošle je subote na Gradskom stadionu u Somboru odigrana nogometna utakmica između Radničkog i Teleoptika, na kojoj je konačni rezultat bio 2-1. Domaćin je odlično otvorio

meč i nakon 15 minuta igre došao u prvu izglednu šansu, ali sreća nije pogledala Milića u završnici akcije. Već u sljedećem napadu Radnički dolazi u vodstvo. U prvom dijelu igre crveno-bijeli su diktirali tempo, redale su se šanse Milića i Kojića, ali je nedostajalo sportske sreće. Pred sam kraj prvog poluvremena domaćini munjevitom akcijom zabijaju još jedan gol.

Na početku drugog poluvremena gosti iznenađuju svojim izdajom. Ekipa Radničkog se povukla na svoju polovicu, gdje se branila tijekom drugog dijela utakmice. Akcije Teleoptika bile su sve opasnije i kazna je stigla u 75. minutu, kada je rezerva Marković poslije greške obrane matirao Žakulu. Drama je svoj epilog dobila u zaustavnom vremenu kada se dogodio nesmotren start u kaznenom prostoru jednog obrambenog igrača. Sudac bez oklijevanja pokazuje na bijelu točku. Kapeten Randelović šutira, ali Žakula hvata loptu. Strijelci: Resanović i Lazareski za Radnički i Marković za Teleoptik.

Z. G.

PRVOSVIBANJSKE SPORTSKO-REKREACIJSKE AKTIVNOSTI

Trimbi i pješačenje

SUBOTICA, PALIĆ – Gradski savez SPORT ZA SVE Subotice i ovoga 1. svibnja organizira tradicionalne sportsko-rekreacijske aktivnosti na koje poziva sve sugrađane bez obzira na njihovu dob. Popularni »Trimbi«, odlazak na Palić biciklom zakazan je u terminu od 8-11 sati u nedjelju ispred nekadašnjeg kina »Jadran«, vožnja je biciklističkom stazom uz glavnu cestu, cijena tiketa je 100 dinara, a izvlačenje nagrada (5 bicikala, robne nagrade i dr.) zakazano je za 13 sati ispred sportsko-rekreacijskog centra na Paliću. Za ljubitelje pješačenja organiziran je skupni odlazak do Palića, a zainteresirani se trebaju pojaviti u 8 sati ispred nekadašnjeg kina »Jadran«.

PLIVANJE

Plivačke nade 2011

KIKINDA – Međunarodni plivački miting »Plivačke nade 2011« održan je u subotu, 23. travnja, u Kikindi uz sudjelovanje 20 klubova iz: Bosne i Hercegovine, Rumunjske, Bugarske i Srbije. Plivači Spartaka osvojili su ukupno 8 medalja (5 zlatnih, 1 srebrnu, 2 brončane). Najuspješniji plivači u svojim kategorijama bili su Bojan Rašković i Andrej Barna.

Plivači Spartaka Milica Šoštarec i Bojan Rašković nastupit će u sastavu reprezentacije Srbije na prestižnom mitingu »23. dječji plivački festival« u Ankari (Turska), koji je na programu ovoga vikenda.

ČESTITKA

DSHV čestitao stogodišnji jubilej Dinamu

U ime velikog broja navijača iz Vojvodine i u ime DSHV-a srdačno Vam čestitam ovu veliku obljetnicu. Svim igračima, treneru i stručnom vodstvu želimo puno sreće i uspjeha u daljnjim sportskim izazovima. Vjerujemo da ćete svojim sportskim duhom i uspjesima i dalje biti ponos i nama i našoj domovini.

PREDSJEDNIK DSHV-a
dipl. ing. Petar Kuntić

RELJA DULIĆ, TENISKI TRENER

Nakon tri godine trenerskog angažmana u beogradskom Partizanu, nedavno se u Suboticu i TK Spartak vratio **Relja Dulić**, nekadašnji Davis kup reprezentativac Srbije, sa željom da u matičnom klubu nastavi svoj sportsko-pedagoški rad.

»U proteklom razdoblju radio sam s nekoliko talentiranih tenisača i tenisačica, prije svih s FED Cup reprezentativkom

Bojanom Jovanovski, potom Jovanom Jakšić, Markom Tepavcem i drugima, ali sam se zbog privatnih razloga odlučio vratiti u svoj rodni grad i klub u kojem sam ponikao. Beograd je u proteklim godinama postao veliki centar tenisa, masovnost je zbilja velika i sve je više klubova u kojima stasavaju budući nasljednici Novaka Đokovića, Ane Ivanović, Jelene Janković...«, pojasnio je Dulić.

Povratak u matični klub

Kvalitetna škola tenisa i stručan rad osnova su budućih rezultata

Razgovorao: Dražen Prčić

TK SPARTAK

Profesionalnu trenersku djelatnost Relja Dulić nastavlja u radu s pomlatkom Tenis kluba Spartak i kako sam kaže ima dodatnu motivaciju:

»Spartak je moj klub i smatram da u njemu još nisam ostavio dovoljnog trenerskog traga, a povratkom u Suboticu otvara se novi prostor za buduću rad s mladim natjecateljima u muškoj i ženskoj konkurenciji. Skupa s kolegom trenerom *Ladislavom Demeterom* imam identičnu sportsku viziju i planove u pogledu razvoja subotičkog tenisa u narednom razdoblju, i našim zajedničkim stručnim doprinosom nastojat ćemo učiniti sve da postignemo što bolje rezultate. Također, veliki naglasak ove godine stavlja se i na stvaranje masovnije buduće igračke baze kroz početne

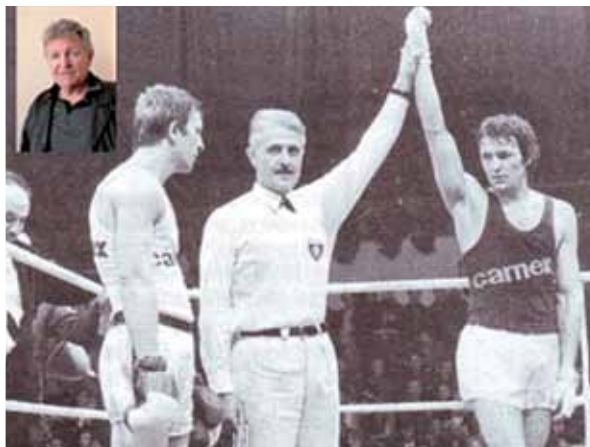
besplatne satove škole tenisa, koju organiziramo na terenima TK Spartaka u Dudovoj šumi za djecu najmlađeg teniskog uzrasta. S obzirom na promjene koje je ustanovila Svjetska teniska federacija (ITF) i promjenu veličine terena (igra se na polovici terena uz specijalnu nižu mrežu) i težine loptica, sada će tenisku vještinu moći svladavati i djeca koja to do sada, uslijed tjelesne nerazvijenosti, nisu mogla. Na koncu, iskoristio bih priliku i pozvao djecu da dođu u Dudovu šumu na teniske terene TK Spartaka i oprobaju se s reketima i lopticama. Jedno je sigurno, dobro će provesti vrijeme i vrlo vjerojatno će za cijeli život zavoljeti tenis«, pozvao je na tenis Relja Dulić sve zainteresirane dječake i djevojčice.

(NE)ZABORAVLJENI

Dragomir Vujković

Svi nešto stariji ljubitelji »plemenite vještine« i danas se svjerojatno dobro sjećaju velikog finala teške kategorije na Svjetskom prvenstvu u boksu 1978. godine održanom u Beogradu, u kome su se sastali Subotičanin **Dragomir Vujković** i legendarni Kubanac *Teofilo Stivenson*. A evo kako je taj meč popularni »Gaga« osobno doživio:

»Stivensona sam upoznao na prijašnjem SP-u koje je bilo na Kubi, ali sam tada boksao u srednjoj kategoriji, dok sam u Beogradu odlukom tadašnjeg izbornika (*Toma Hladni*) umjesto u svojoj poluteškoj nastupio u »njegovoj« teškoj kategoriji. S obzirom na tadašnju kilažu moj nastup među teškašima dočekan je i s malo podsmijeha od strane drugih rivala, no ja sam na putu do velikog finala uspio svladati

eminentne borce poput Francuza *Natoa*, Bugarina *Suvadžijeva* i u odlučujućoj polufinalnoj borbi Nijemca *Fanghanela*. Pokraj velike razlike u kilaži u odnosu na velikog Kubanca, dodatno sam imao i neugodnu ozljedu lijeve arkade, što je sve rezultiralo poznatim ishodom finalnog meča. Ipak, osvajanje srebrne medalje na Svjetskom prvenstvu u Beogradu za mene je najveći uspjeh moje uspjesima bogate boksačke karijere duge 17 godina (BK Spartak - Subotica, BK Slavija - Banja Luka i BK Partizan -

Beograd), tijekom koje sam odboksao 547 mečeva uz 280 internacionalnih borbi. Dva puta sam bio juniorski i devet puta seniorski prvak države, peterostruki prvak Balkana, dva puta prvak Mediteranskih igara, četvrtfinalist Olimpijskih igara u Montrealu 1976. godine i konačno osvajač dviju svjetskih medalja, bronce (Havana) i srebra (Beograd). Posljednji službeni meč imao sam 1986. godine u ligaškom duelu braneći boje svog matičnog kluba Spartaka«, elaborirao je svoju amatersku boksačku karijeru Dragomir Gaga Vujković.

D. P.

POGLED S TRIBINA

Trenner Hajduka

Posljednjih nekoliko sezona jedno od »najopasnijih zani-manja« u Hrvatskoj jamačno je mje-sto prvog stratega Nogometnog kluba Hajduk iz Splita. »Bili stogodišnjak« prolazi kroz turbulentno

razdoblje i umjesto da se primiri sukladno svojim poznijim godinama, sve je »nemirniji«, a njegovi čelnici sve nemoćniji. Serija loših rezultata Gorana Vučevića donijela je novu smjenu trenera i na vruću poljudsku klupu zasjeo je Ante Miše. A prije njih dvojice momčad »majstora s mora« vodili su, među ostalima, Ivan Pudar, Robert Jarni, Eduardo Reja i Stanko Poklepović, koji su voljom čelništva kluba nakon određenih rezultatskih kikseva bivali zamjenjivani. Zanimljivo, Ivica Kalinić je čak zbog ozbiljnih zdravstvenih problema tijekom svog mandata završio u bolnici i na taj način morao odstupiti s klupe. Jedno je sigurno, biti prvi strateg Hajduka izuzetno je stresan posao koji u sebi nosi realnu opasnost za zdravlje. Jer očekivanja su uvijek ogromna, i od uprave i od navijača, a realne (čitaj financijske) mogućnosti posljednjih nekoliko godina vrlo su skromne u odnosu na glavnog konkurenta iz zagrebačkog Maksimira. Istina, »europski bljesak« i jesen u Ligi Europe donijeli su određenu količinu zadovoljstva, ali ni to nije bila dovoljno jamstvo »Špaci« Poklepoviću za dugoročniji ostanak uz prvu crtu igrališta.

Novi trener Hajduka, Ante Miše, uspješno je startao gostujući pobjedom protiv Slavena u Koprivnici i barem na tren primirio »uzburkano more« oko Poljuda. Hoće li bonaca ostati do kraja prvenstva ili će »bili« smijeniti još jednog stručnjaka, vidjet ćemo u preostalim nekoliko kola 1. HNL-a.

D. P.

NOGOMET

Dinamo prvak

Još jednom minimalnom pobjedom, ovoga puta protiv Osijeka (1-0), Dinamo je i matematički osigurao novi naslov prvaka Hrvatske. Uspjehom na gostovanju protiv Slavena (2-1) Hajduk je poslije dužeg vremena zabilježio tri boda i najvjerojatnije potvrdio svoju vicešampionsku poziciju.

Ostali rezultati 26. kola: Hrv. dragovoljac – Cibalia 0-0, Zadar – Inter 1-0, Split – Šibenik 1-0, Karlovac – Zagreb 2-1, Rijeka – Istra 1961 2-0, Varaždin – Lokomotiva 0-1.

Tablica: Dinamo 64, Hajduk 51, Split 43, Inter 41, Cibalia, Karlovac 37, Rijeka 36, Osijek 34, Slaven, Varaždin 33, Zadar 31, Šibenik, Zagreb 30, Lokomotiva 28, Istra 1961 24, Hrv. dragovoljac 20.

Varaždin i Dinamo u finalu kupa

Pobjedom (3-0, 0-1) u uzvratu protiv Cibalie, nogometaši Varaždina ostvarili su povijesni uspjeh plasmanom u finale

nogometnog kupa Hrvatske u kojem će se suprotstaviti aktualnom prvaku Dinamu, koji je u dva polufinalna susreta bio bolji od Slavena (4-1, 1-0). Finale kupa Hrvatske igrat će se u dva susreta, 11. i 25. svibnja.

KOŠARKA

Cedevita drži vrh

Pobjedom protiv Alkara u Sinju (81-63) košarkaši Cedevite imaju i dalje stopostotni učinak u A-1 Ligi za prvaka Hrvatske i najozbiljniji su pretendenti za vodeću startnu poziciju u doigravanju za naslov prvaka. Domaćim uspjehom protiv Borik Puntamike (93-69) Cibona se polako budi i hvata priključak s prve četiri momčadi. U ostalim susretima 8. kola Zadar je bio bolji od Zagreba (80-62), a Split od Zaboka (92-87). Na tablici vodi Cedevita s 16 osvojenih bodova, slijede Zadar, Zagreb 14, Split 12, Cibona, Borik Puntamika 11, Alkar 10, Zabok 8.

VATERPOLO

Jug i Primorje za naslov

U velikom finalu prvenstva Hrvatske u vaterpolu sastat će se momčadi dubrovačkog Juga i riječkog Primorja, koje je u polufinalnim duelima bilo bolje od zagrebačke Mladosti. Prvi susret finala doigravanja igrat će se 8. svibnja u Dubrovniku na plivalištu u Gružu.

TENIS

Dodig u TOP 50

Zahvaljujući izvrsnom nastupu Ivana Dodiga na ATP 500 turniru u Barceloni, zaustavljen u polufinalu od pobjednika Španjolca Nadala (3-6, 2-6), Hrvatska ponovno ima tri tenisača među 50 najboljih igrača svijeta. Na najnovijoj svjetskoj ljestvici Marin Čilić zauzima 21. poziciju, Ivan Ljubičić je broj 32, a Ivan Dodig je po prvi puta u karijeri na 44. mjestu.

NAMA JE DOVOLJNO
DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtnne pomoći koju daje PIO.

Prodajem njivu (bagremar) u Bajskim Vinogradima površine 452 m². Tel.: 024/ 528- 275 od 17 do 20 sati.

Prodajem kuću u zajedničkom dvorištu, ograđenu, na Somborskom putu u Subotici, s dvije sobe, kuhinjom i kupaoznicom, 50 m². Ima garažu, trofaznu struju, vodu i kanalizaciju. Može zamjena za auto uz doplatu. Cijena: 29.500 eura. Tel.: 065/ 50-36-888.

Izdaje se polunamješten uredski prostor u užem središtu grada (35 m²). Vrijedi pogledati. Cijena 170 eura. Tel.: 064/9738601 i 024/524-938.

Popravljam i servisiram bicikle s originalnim rezervnim dijelovima. Beogradski put 46, Subotica. Tel.: 024/ 553-619 ili 064/ 938-69-37

Izdajem u najam zemljište pogodno za plastenik. Ekološki zdrav kraj. Na zemljištu postoji voda, struja, betonska cesta i sve je ograđeno. Nalazi se na Fruškoj gori, Banstol, Kraljev breg. Tel.: 064/ 111-86-18

Izdajem dvosobnu namještenu kuću kod drvene ambulante u Subotici pogodnu za radnike ili učenike. Tel.: 024/ 562-512 ili 064/ 14-185-229.

Izdajem dvosoban komforan stan kod Zorke. Tel.: 064/ 255-68-22.

Prodajem kuću u Ulici Veljka Vujoševića u Malom Bajmoku u Subotici, 400 m od „auto-pijace“, cijena 7500 eura. Tel.: 024 796-124 ili 064/ 11-25-072

Prodajem zob. Tel.: 024/ 532 –570.

Prodajem poslovni prostor u Subotici za sve namjene, 90 m². Tel.: 069/754-202.

Prodajem Samsung S5230, touch screen, star 5

mjeseci, mp3, radio, kamera,.... Tel.: 064/ 20-52-608.

Prodajem stan u Novom Sadu – Petrovaradinu 44 m², I. sprat, centralno grijanje, novogradnja – bez ulaganja. Cijena 45.000 eura, Tel.: 064/570-25-21

Prodajem ili izdajem poslovni prostor za sve namjene od 90 m². Tel.: 091/754-202

Kupujem, prodajem i mijenjam značke i albume za značke. Takoder kupujem knjige o nogometnim klubovima. Tel.: 024/ 542-310.

BTB-F1 tim popravljiva i servisira bicikle. Originalni dijelovi, povoljne cijene. Beogradski put 46. Tel.: 024/ 553-619.

BTB-F1 tim prodaje brikete, domaći i uvozni iz Hrvatske, visoke kaloričnosti, po povoljnoj cijeni. Beogradski put 46. Tel.: 024/ 553-619.

Prodajem televizor Samsung E-55 s originalnim daljinskim i video rikorderom Goldstar. Tel.: 024/ 562-415 ili 064/277-99-48.

Prodaje se četverosobna kuća – salaš, blizu Subotice uz glavnu bajmočku cestu, i peč za etažno grijanje na čvrsto gorivo. Tel.: 024/ 532-570.

Prodajem sijačicu »OLT« Gama 18 redi, rolere (manji 500 din i veći 1000 dinara), kredlike svih uzrasta, špediter, namještaj za čistu sobu, čaršafe za krevete, ponjave, bunjevačka ruha (sukna, sefir, kaputi sa striganom, različite marame (i rojtoš), pregače i slične starine, povoljno. Tel.: 024/ 528-682.

Prodajem zob, traktorske gume (800 x 20 – 2 prednje za Belorusa), vanjske i unutarnje (sve za 1200 dinara), masivnu dvokrilnu drvenu kapiju, ručnu mrvljačicu

za kukuruz u stare plugove (4000 po komadu). Tel.: 024/ 532-570.

Prodajem klizaljke. Tel.: 024/528-682.

Prodajem zemljište 1-3 ha, pogodno za sladišta ili slične namjene blizu Subotice (Bajmočki put – kod obilazne ceste. Tel.: 024/ 532-570.

Prodajem četverosobnu kuću, visoko prizemlje, s etažnim grijanjem, 5 motika bagrema, bušeni bunar, gradska voda. Tel.: 063/48-96-95

Prodajem kuću od čvrstog materijala s dvorištem, ukupno 629 m², Beogradski put 30. Stambena površina 114 m², podrum 100 m². Tel.: 063 8765 071; 024 520 289.

Iznajmljujem apartman u blizini Marine. Tel.: +385/21/537-979 ili marko.giljusic@st.t-com.hr.

Prodajem jednosoban stan na Prozivki 37 m², VI. kat, CG, KTV. Obnovljena kupaoznica – tuš i svugdje laminat. Cijena 26.000 eura. Tel.: 024/ 553-571.

Prodajem kuću u Maloj Bosni – Kaponja, uz Bajmočku cestu, s etažnim grijanjem, trofaznom strujom, nusprostorijama i placem. Vrijedi pogledati. Tel.: 024/ 521- 407; 064/ 34-68-431.

Prodajem ruže stablašice 2 boje i 2 oblika. Tel.: 024/566-898.

Prodajem katnu kuću u Subotici od 150 m² sa svim priključcima, u mirnom kraju. Okućnica 576 m² u novogradnji, papiri su uredni. Useljiva odmah. Može i zamjena za kuću u okolici Zagreba. Tel.: 024/566-898.

Prodajem ležaj za masažu. Tel.: 024/ 566-641.

Prodajem u Subotici kuću 74 m², na odličnoj lokaciji u asfaltiranoj ulici blizu Tesline pijace, dva supermarketa, dvije autobuske linije, vrtića, škole. Dvorište je 400 m², legalizirana, može kreditom banke. Tel.: 063/8016556

Prodajem garažu u centralnoj garaži na Radijalcu, na katu. Tel.: 064/288-72-13.

Iznajmljujem apartmane u blizini mora – Crikvenica. Tel.: +385/ 51/241-053

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priložen kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važit će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Pretplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 1. 000 dinara
☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 40 EUR
☐ 1 godina = 80 EUR.

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže "Hrvatska riječ" svakog tjedna.

SWIFT: VBUBRS 22
 VOJVOĐANSKA BANKA
 AD MS FIL. SUBOTICA
 IBAN: RS35355000000200292421
 NIU Hrvatska riječ,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____

Ulica i broj: _____

Mjesto i zemlja: _____

Telefon i e-mail: _____

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
 NIU "Hrvatska riječ", Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica
 Uplatu izvršiti na broj žiro računa 355-1023208-69

NICOLAS QUESNOIT, GLAVNI TRENER PLESNOG CENTRA »ZAGREB«

Hrvatska ima dušu

Plesni šampion postao je hrvatski zet i već desetljeće živi i radi u Zagrebu

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Prije nekoliko tjedana Subotica je bila domaćinom velikog natjecanja u latino i standardnim plesovima na kojemu su sudjelovali i plesni parovi iz Hrvatske. Uz svoju suprugu *Kseniju Plušec-Quesnoit*, izbornicu hrvatske latinoameričke plesne reprezentacije, sjever Bačke posjetio je i *Nicolas Quesnoit*, proslavljeni francuski plesač i hrvatski zet. Za sve naše čitatelje koji su pratili popularni serijal HRT-a »Ples sa zvijezdama«, u pitanju je dobro poznati plesač koji je u nekoliko sezona podučavao plesu i plesao skupa s nekoliko poznatih Hrvatica. S obzirom da izvrsno govori hrvatski jezik, iskoristili smo nesvakidašnju priliku i porazgovarali o plesu, Hrvatskoj, Francuskoj...

»Prvi sam puta u Subotici i moram kazati kako mi se sve vrlo dopalo, počevši od izvrsnog smještaja do odlične organizacije u gradskoj Dvorani sportova. Dovedi smo nekoliko parova iz našeg ple-

Plesni uspjesi

U mladim kategorijama četiri puta prvak Francuske, tri godine britanski finalist u latinoameričkim plesovima, pobjeda na velikom plesnom natjecanju pariškom Bercyju, trostruki hrvatski državni prvaci u latinoameričkim plesovima, ali je vjerojatno njegov najveći uspjeh sedmo mjesto u finalu US Opena (2004.) na Floridi skupa sa suprugom Ksenijom, u najjačoj konkurenciji plesnih profesionalaca svijeta.

snog centra 'Zagreb' i možemo biti zadovoljni postignutim rezultatom na ovom jakom natjecanju. Riječ je o turniru koji je zbog svoje zemljopisne blizine okupio mnogo parova iz susjednih zemalja uz sudjelovanje i natjecatelja iz nekoliko europskih država. Zbog toga smatram Subotica Open jednim

od najjačih turnira u ovoj zoni i predstavlja odličnu priliku za sagledavanje trenutačnih vrijednosti«, rekao je u uvodu Nicolas Quesnoit.

PRERANI PREKID

Iako, kako sam kaže, više nije aktivan natjecatelj, Nicolas je svaki dan na plesnom podiju. »Nažalost ne natječem se već nekoliko godina, ali radeći u plesnom centru na određeni način indirektno plešem skupa s parovima o kojima se brinem i mogu reći kako mi je zbilja veliko zadovoljstvo prenositi svoje znanje mladim naraštajima. Iskreno, još uvijek mi se ponekada 'zavrti u glavi' misao kako bih se mogao vratiti u aktivne 'plesne vode', na koncu tek su mi trideset i tri godine, ali... Ipak mislim kako sam prerano, u dvadeset i sedmoj godini, završio karijeru i već šest godina sam izvan natjecateljskog podija«, kaže Quesnoit.

PLES SA ZVIJEZDAMA

Gledatelji popularnog plesnog showa i danas se sjećaju bravura kojima je Nicolas učio svoje poznate partnerice i skupa s njima ih izvodio, postajući jedno od najprepoznatljivijih lica »Plesa sa zvijezdama«.

»Plesao sam četiri sezone i mogu reći kako je to bio doista lijep doživljaj kojeg ću se uvijek rado sjećati. Izdvojio bih sezonu koju sam otplesao skupa s glumicom *Zrinkom Cvitešić*, koja je zbilja talentirana i znala me je izvrsno

pratiti, što je pridonijelo našim uspješnim nastupima. Također bih spomenuo i voditeljicu *Danijelu Trbović*, s kojom sam imao jednako dobru i kvalitetnu komunikaciju na plesnom podiju. Konačno, sam show 'Ples sa zvijezdama' u velikoj je mjeri popularizirao sportski ples u Hrvatskoj i privukao veliki broj novih, mladih plesaca u brojne plesne dvorane kojih je danas sve više.«

FRANCUSKA – HRVATSKA

Na pitanje kako gleda na svoju novu domovinu u kojoj živi već punih deset godina, Nicolas sa zadovoljstvom kaže:

»Hrvatska je izvrsna zemlja za 'dušu' i život, ima sve ono što meni kao Francuzu odgovara. Izvrsno vino, odlične sireve i naravno, prekrasno Jadransko more. Možda bi mi financijski i ekonomski gledano bilo bolje u Francuskoj, Engleskoj ili SAD-u, ali nikada nisam život gledao samo kroz novac nego kroz dušu. Istaknuo bih, također, i divne ljude koji me okružuju u Hrvatskoj, koje volim i koji mene vole, i zato je Hrvatska bila moj izbor.«

Na pitanje osjeća li se hrvatskim Francuzom ili francuskim Hrvatom, nasmijao se i odgovorio:

»Pitanje je vrlo dobro i mislim kako se sve više osjećam hrvatskim Francuzom. Naravno, moji korijeni i krv su francuski, ali se sve više osjećam Hrvatom. Isprva mi je bilo malo teško svladati jezik, zbog pravila i padeža, ali sam, čini mi se, ipak uspio naučiti dovoljan broj riječi i osnove hrvatske gramatike, pa sam u mogućnosti reći sve što želim i osjećam. U Hrvatskoj sam sretan i nemam namjeru otići, no ponekad mi nedostaje moja obitelj i rodbina, pa se nadam da ću u budućnosti imati više vremena i prilika za viđenje s njima«, rekao je na koncu razgovora Nicolas Quesnoit.

Omiljeni ples

»Ovisi o trenutačnom raspoloženju. Nekada je to cha-cha-cha, drugi put sam sav u passo doble ili u jaivu, no ipak mogu reći kako sam tijekom aktivne karijere bio najpoznatiji po plesu passo doble«, kaže Nicolas Quesnoit.

MOJ KUĆNI LJUBIMAC

Svojega velikog, u igri nerazdvojnog prijatelja, mladog mačka Tigra, predstavila nam je učenica VI. razreda OŠ »Ivan Goran Kovačić« iz Sonte Maja Andrašić. Tigar je po izgledu običan mačak mješanac, čovjek bi pomislio onakav kakvih ima na tisuće. Ono što od njega tvori specifičan slučaj jest njegova sudbina, jest njegova velika upornost i želja za preživljavanjem, njegova odanost ukućanima.

»Već odavno sam željela imati nekoga poput Tigra, ali roditelji to nisu dopuštali zbog moje alergije. No, kako već to biva, slučaj je umiješao prste prošloga ljeta. Na stotinjak metara od naše kuće smještena je prodavaonica s mješovitom robom. Jednoga jutra mama i tata su se vraćali s jutarnje kave od bake, a tada je maleno mače, dok su prolazili pokraj prodavaonice, jednostavno pošlo za njima. Nije pomagalo njihovo šic, pokraj nogu im se uvuklo u dvorište. Kako sam već ustala i sjedila na stubištu, na jutarnjem suncu, vidjela sam ga kako ulazi i rodila se ljubav na prvi pogled. Mače je kao opčinjeno gledalo svojim okicama u mene i ja sam pristupila malom lukavstvu. Znam koliko je tata slab na dječje suze i počela sam unaprijed plakati, kako sam mu rekla, zbog toga što će ovako zlatno stvorenje izbaciti na ulicu. Popustio je i rekao da ga nahranim i malo se igram s njim, pa ćemo poslije vidjeti«, sjeća se Maja prvog susreta sa svojim ljubimcem.

Ono što Maja nije znala zbilo se istoga poslijepodneva. Tata je zbog nekakvog posla biciklom pošao na stadion mjesnog nogometnog kluba. Kako Maja nije bila u blizini, ponio je sa sobom i mače i u trećoj ulici, udaljenoj oko pola kilometra od kuće, pustio ga i odjurio biciklom. Po obavljenom poslu vratio se kući, a na svoje ogromno iznenađenje, imao je što i vidjeti. Maja i mače su na stubištu dijelili kolač. Supruga mu je pojasnila kako se mače petnaestak minuta nakon njegova odlaska vratilo i tužno mjaukalo, sve dok se Maja nije vratila od bake, a da su od tada nerazdvojni. Tata je samo promrmljao: »Pa to nije mačka, nego tigar!«. Malo se ljutio, ali je na koncu popustio Majinim nagovaranjima i mače je postalo novi ukućan. »Ovo mi se toliko dopalo, da sam odlučila mojem novom ljubimcu nadjenuti ime Tigar. On je uz nas odrastao, sad je to pravi mladi mačak, a kad nas je posvojio, bio je samo malo veći od moje šake«, kaže Maja i u povjerenju nam ođaje jednu veliku tajnu svojega ljubimca.

»Tigar i ja smo donedavno bili nerazdvojni u igri. Kad bih učila, on bi se sklopčao na mojim papučama i drijemao, kad bi ogladnio, volio je da ga baš ja nahranim, što mi je veliko zadovoljstvo. To je trajalo do početka proljeća, kad je počeo sve češće izbivati iz kuće. Jako sam brinula za njega, jer su nam ulice pune pasa lotalica. No, nekoliko puta sam ga vidjela kako se mazi sa susjedinom mačkom Micom. I sada su stalno skupa. Ili je Tigar u susjednom dvorištu, ili je njihova Mica u našem. Kad mu odnesem jelo, prvo mjauče, valjda doziva Micu. Tek kad se ona pojavi i počne jesti, pridruži joj se. A i Micin trbuh sve je veći. Baš se radujem i nestrpljivo čekam da vidim kako će izgledati Tigrova djeca«, kaže Maja, zaljubljenog gledajući i mazeći svog velikog prijatelja Tigra.

K. P.

U NEKOLIKO REDAKA

Prvi svibnja

Stiže nam još jedan praznik rada. S obzirom da kalendar-ski pada u nedjelju, bit će »prebacivanja« na prve sljedeće dane u tjednu. Što je posve normalno, jer ne može se praznik rada slaviti na neradni dan u tjednu. Nakon rješavanja ovih formalnosti, slijedi ono mnogo važnije. Roštilj, pečenje, grah, salata i osvježavajući napitci...

FOTO KUTAK

Gužva!

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

KVI

Josip Roglić

Kada je i gdje rođen hrvatski geograf i akademik Josip Roglić?

Gdje se školovao i akademski usavršavao?

U osnivanju kojeg fakulteta u Zagrebu je sudjelovao i bio njegov prvi dekan?

Koji odsjek je vodio?

Kada je izabran za redovitog člana tadašnje JAZU?

Koje je godine i gdje umro akademik Josip Roglić?

14. ožujka 1906. godine u Rogličima, župa Biskovska.
Diplomirao i doktorirao u Beogradu, a usavršavao se u Strasbourg, Montpelliernu, Beču, Berlinu.
Prirodoslovno-matematičkog fakulteta.
Geografski odsjek od 1945-1963. godine.
1969. godine.
18. listopada 1987. godine u Zagrebu.

VICEVI

Idu dvije muhe ulicom.

- Gdje idemo? - upita prva.
- Nemam pojma. Mogli bismo u kino.
- Daleko je kino.
- Ne brini. Ići ćemo taksijem ili hoćeš da uhvatimo usput nekog psa?

Mama prekori jeva malog Pericu:

- Zašto si papigicu naučio sve te pogrdne riječi?
- Nisam je učio pogrdne riječi nego samo one koje ne smije upotrebljavati.

Idu slon i mrav pustinjom, kad slon odjednom zastane:

- Umrijet ću od žeđi.
- Evo ti moja čuturica, ali nemoj popiti sve – utješi ga mrav.

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

5G INTERNET

brz

moćan

stabilan

jeftin

prvi u gradu

KAKO ODOLJETI?

24000 SUBOTICA, KARADORĐEV PUT 2 TEL: 024 555-465

JÖVÖ

VODA POWER

ENERGIA

WATER

BUDUĆNOST

VÍZ FUTURE

ENERGIA

JKP Vodovod i Kanalizacija
Subotica

KTC SUBOTICA :: SOMBOX ::

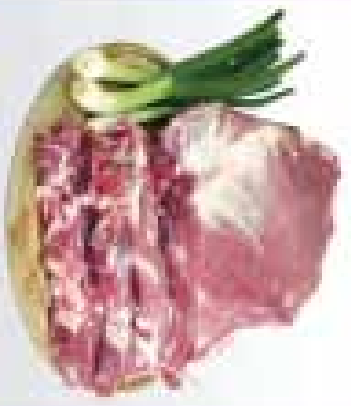

APATIN=SENTA :: BEČEJ

ODGODA PLACANJA
CEKOVIMA GRADANA DO 90 DANA
SVIM VRSTAMA PLATNIH KARTICA

VIKEND AKCIJA 'PETAK-SUBOTA-NEDJELJA-PONEDJELJAK'

Svinjski vrat 1kg

Slanina mesnobrašna 1. klasa 1kg

Malo luk veza

Dodatak jelima s povrćem za gulaš 50g

Dodatak jelima s povrćem za riblju čorbu 50g

317.90din

175.90din

15.90din

31.50din

36.50din

Ubrus Perla 4kom 2-zaljezi

Pastilone kabe Pasova 50kom bijele, 200 ml

Čumur za roštilj 3kg

Roštilj na čumur stojeći čes.5500 Colossus, podstavljanje vidno

OPERITE AUTOMOBIL PO SUPER CIJENI

280 din

- *PRETPRANJE
- *PRANJE ŠAMPONOM
- *PRANJE VOŠKOM
- *PRANJE FELNO
- *USISAVANJE

Imamo u KTC autopranjarnicama

204.90din

74.90din

159.90din

1.999.00din

PRAZNIČNA SNIŽENJA, DEGUSTACIJE, PROMOCIJE I AKCIJSKE CENE

Svečanost povodom proslave 5 godina postojanja
Festivala hrvatskih duhovnih pjesama

HosanaFest 2006-2010

08.05.2011.
Gradska vijećnica
Subotica

HosanaFest
FESTIVAL HRVATSKIH DUHOVNIH PIJESAMA / SUBOTICA

Početak svečanosti je
u **19:30** sati

5 godina festivala

Ulaz slobodan!